

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 400 36 00, 01 400 33 11

E: gp.mgrt@gov.si

www.mgrt.gov.si

PRILOGA 1 (spremni dopis – 1. del):

Številka: 007-165/2016- 17
Ljubljana, 13. 2. 2017
EVA 2016-2130-0075
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE gp.gs@gov.si
ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne... pod točko ... sprejela sklep: Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (EVA 2016-2130-0075) ter ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo in sprejetje po skrajšanem zakonodajnem postopku. <p style="text-align: right;">Mag. Lilijana Kozlovič GENERALNA SEKRETARKA</p>
Priloga: – predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence.
Sklep prejmejo: – Državni zbor Republike Slovenije, – Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, – Ministrstvo za finance, – Ministrstvo za javno upravo, – Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence, – Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, da skladno s 142. členom Poslovnika državnega zbora (Uradni list Republike Slovenije, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) obravnava predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona) po skrajšanem postopku, in sicer zato, ker gre v pretežnem delu za uskladitev s pravom Evropske unije. Ta predlog zakona ureja prenos Direktive 2014/104/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2016 o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe po nacionalnem pravu za kršitve določb konkurenčnega prava držav članic in Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/104/EU) v naš pravni sistem, ki ga mora država članica v skladu s prvim odstavkom 21. člena Direktive 2014/104/EU prenesti v nacionalni pravni red do 27. decembra 2016. Poleg določb, ki se

nanašajo na prenos Direktive 2014/104/EU, se predlaga črtanje dveh določb Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (Uradni list RS, št. 36/08, 40/09, 26/11, 87/11, 57/12, 39/13 – odl. US, 63/13 – ZS-K, 33/14 in 76/15; v nadaljnjem besedilu: ZPOmK-1) zaradi uskladitve poročanja Javne agencije Republike Slovenije za varstvo konkurence o njenem delu z veljavno zakonodajo.

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Zdravko Počivalšek, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- mag. Aleš Cantarutti, državni sekretar,
- Eva Štravs Podlogar, državna sekretarka,
- Jernej Tovšak, generalni direktor Direktorata za notranji trg,
- Darja Tomše, sekretarka, vodja Sektorja za varstvo potrošnikov in konkurence,
- mag. Ana Dežman Mušič, sekretarka, Sektor za varstvo potrošnikov in konkurence,
- Mateja Kralj, višja svetovalka, Sektor za varstvo potrošnikov in konkurence.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- Zdravko Počivalšek, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- mag. Aleš Cantarutti, državni sekretar,
- Eva Štravs Podlogar, državna sekretarka,
- Jernej Tovšak, generalni direktor Direktorata za notranji trg,
- Darja Tomše, sekretarka, vodja Sektorja za varstvo potrošnikov in konkurence,
- mag. Ana Dežman Mušič, sekretarka, Sektor za varstvo potrošnikov in konkurence,
- Mateja Kralj, višja svetovalka, Sektor za varstvo potrošnikov in konkurence.

5. Kratek povzetek gradiva:

S predlaganim zakonom Republika Slovenija izpolnjuje dolžnost prenosa Direktive 2014/104/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2014 o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe po nacionalnem pravu za kršitve določb konkurenčnega prava držav članic in Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/104/EU) v svoj notranjepravni red.

Države članice morajo prenesti Direktivo 2014/104/EU v svoj notranjepravni red do 27. 12. 2016. Zaradi prenosa Direktive 2014/104/EU predlog zakona poudarja pravico oškodovancev do odškodnine zaradi kršitev konkurenčnega prava. Predlog zakona na novo in drugače kot veljavna zakonodaja ureja dolžnost glede razkritja dokazov oziroma podatkov. To je pomemben ukrep, ki bo glede na veljavno ureditev oškodovancem, olajšal dostop do podatkov, s katerimi razpolagajo kršitelji in tretje osebe. Na drugi strani bo omogočeno varstvo tistih podatkov, ki zagotavljajo učinkovito delo Javne agencije Republike Slovenije za varstvo konkurence (v nadaljevanju: Agencija) in varstvo pravic strank v postopku (npr. interni dopisi Agencije, prijave kršiteljev, na podlagi katerih lahko Agencija uvede postopke zoper druge kršitelje, poslovne skrivnosti). Predlog zakona nadalje določa učinek odločbe organov držav članic za varstvo konkurence in nekatere izjeme z vidika splošne ureditve Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo in 64/16 – odl. US, v nadaljnjem besedilu: OZ) glede solidarne odgovornosti za škodo, povzročeno s kršitvijo konkurenčnega prava, in sicer za mala in srednja podjetja ter za osebe, ki Agenciji naznanijo kršitve konkurenčnega prava in jim je odpuščen globa v programu prizanesljivosti. Zaradi prenosa Direktive 2014/104/EU je treba tudi podaljšati zastaralni rok za odškodninske tožbe zaradi kršitev konkurenčnega prava, in sicer se predlaga subjektivni petletni rok in absolutni desetletni rok. Predlog zakona ureja tudi primere, ko je oškodovanec zmanjševal svojo škodo tako, da jo je prenesel na naslednjo stopnjo dobavne verige (prenos razlike v ceni), in način ugotavljanja škode v tožbah z različnih stopenj dobavne verige. Predlaga se tudi nekatere določbe, ki urejajo učinek sporazumnega reševanja sporov, ter določbe za ocenitev višine škode, s čimer bo tožnik lažje opredelil višino škode v tožbi, in bo olajšano delo sodišč.

Poleg določb, ki se nanašajo na prenos Direktive 2014/104/EU, se predlaga črtanje dveh določb Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (Uradni list RS, št. 36/08, 40/09, 26/11, 87/11, 57/12, 39/13 – odl. US, 63/13 – ZS-K, 33/14 in 76/15; v nadaljnjem besedilu: ZPOmK-1) zaradi uskladitve poročanja Javne agencije Republike Slovenije za varstvo konkurence o njenem delu z veljavno zakonodajo.

6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	uskklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: (Samo če izberete DA pod točko 6.a.)		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):				
– prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,				
– odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,				
– obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.				
II. Finančne posledice za državni proračun				
Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:				

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

/

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA

Predlog zakona je bil objavljen na spletni strani predlagatelja 15. junija 2016 in 7. septembra 2016. Poleg tega je predlagatelj 5. avgusta 2016 poslal predlog zakona v mnenje strokovni javnosti in 5. septembra 2016 pripravil javni posvet, ki se ga je udeležila širša strokovna javnost.

V razpravo so bili vključeni:

- Vrhovno sodišče Republike Slovenije,
- Višje sodišče v Celju,
- Višje sodišče v Kopru,
- Višje sodišče v Ljubljani,
- Višje sodišče v Mariboru,
- Okrožno sodišče v Ljubljani,
- Upravno sodišče Republike Slovenije,
- Odvetniška zbornica Slovenije,
- Pravna fakulteta v Ljubljani,
- Pravna fakulteta v Mariboru,
- Evropska pravna fakulteta v Novi Gorici.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

- Gospodarska zbornica Slovenije (v nadaljnjem besedilu: GZS):

GZS je v zvezi z uveljavljanjem civilnopравnih zahtevkov menila, da je treba določiti procesnopravni institut razkritja dokazov, da pravila o zastaranju niso ustrezno urejena, izrecno pa je nasprotovala določitvi 30-letnega absolutnega zastaralnega roka.

- Gospodarska zbornica Slovenije – Združenje za informatiko in tehnologijo (v nadaljnjem besedilu: SOEK):

SOEK je navedel, da določitev 30-letnega absolutnega zastaralnega roka ni ustrezna. SOEK je predlagal, da se ohrani določba 34. člena ZPOmK-1.

- Odvetniška zbornica Slovenije (v nadaljnjem besedilu: OZS):

OZS je podala pripombe glede definicij v 3. členu predloga ZPOmK-1G. Opozorila je na neustrezne definicije, na nejasno ureditev dokaznega bremena, ki se nanaša na krivdo toženca, ter zamudnih obresti. Glede dela, ki se nanaša na razkritje dokazov, OZS meni, da bi bilo primerneje to področje urediti v Zakonu o pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US in 48/15 – odl. US, v nadaljnjem besedilu: ZPP), glede določb o razkritju dokazov pa je opozorila na nedosledno uporabo pojma »predlagatelj, dokazi in skupine dokazov« ter na nepopolno določitev pogojev za razkritje dokazov; predlagala dopolnitev obstoječih določb, ki bi zagotovile večjo varnost zaupnih podatkov, določitev razlogov, zaradi katerih bi lahko tretje osebe odklonile pričanje, določitev strožje kazni, če oseba ne upošteva ukrepov, ki jih je sodišče naložilo zaradi varovanja zaupnih podatkov, ter podala več redakcijskih popravkov. Glede ureditve učinka odločb organov za varstvo konkurence, solidarne odgovornosti in zastaranja je OZS predlagala več redakcijskih in manjših vsebinskih sprememb, nasprotovala pa je določitvi 30-letnega absolutnega zastaralnega roka kot tudi predlogu, da se objektivnega roka ne določi. OZS je nasprotovala predlogu ureditve zadržanja zastaranja in predlagala, da se ga veže na konkretni akt Agencije. V zvezi s prenosom razlike v ceni je OZS opozorila na sodno prakso glede navadne škode, izgubljenega dobička in začetka teka zamudnih obresti ter podala ustrezne predloge. OZS je predlagala, da se v predlogu zakona uredi tudi razmerje med tem zakonom in OZ ter ZPP. Glede določbe 63. člena je OZS podala predlog redakcijskih sprememb in predlagala, določitev, da se mora sodišče opredeliti do mnenja organa za varstvo konkurence in da mora sodišče strankam omogočiti, da se opredelijo do tega mnenja.

- Odvetniška družba Zdolšek:

Odvetniška družba meni, da pravilo o zadržanju zastaranja ni ustrezno, ker se po predlogu veže na katerokoli dejanje organa za varstvo konkurence. Prav tako nasprotuje določitvi 30-letnega absolutnega zastaralnega roka in tudi rešitvi, da objektivni rok sploh ne bi bil določen.

- SI.MOBIL d.d.:

SI.MOBIL d.d. je pozdravil predlog nove ureditve, nasprotoval pa je določitvi 30-letnega absolutnega zastaralnega roka.

- Trgovinska zbornica Slovenije (v nadaljnjem besedilu: TZS):

TZS je menila, da določitev 30-letnega absolutnega zastaralnega roka ni ustrezna. TZS je nasprotovala tudi ureditvi prehodne določbe v tretjem odstavku 35. člena, ker je menila, da predlagana ureditev ne zagotavlja pravne varnosti.

- Upravno sodišče Republike Slovenije:

Upravno sodišče je poslalo pripombe samo glede dela predloga zakona, ki je bil zajet v prvem predlogu Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, vendar je bil ta del pozneje črtan iz predloga zakona.

- Višje sodišče v Celju na predlog ZPOmK-1G ni imelo pripomb.

Pisni odzivi strokovne javnosti na delovno gradivo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (ZPOmK-1G) so objavljeni na spletni strani ministrstva: <http://www.mgrt.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/notranji_trg/predlogi_predpisov/sektor_za_varstvo_potrosnik_ov_in_konkurence>.

- Pravna fakulteta v Ljubljani je aktivno sodelovala pri pripravi predloga tega zakona s podajanjem mnenj in stališč na strokovnih posvetih, na kateri se je obravnaval prenos Direktive 2014/104/EU in s podajanjem odgovorov na različna strokovna vprašanja tekom priprave predloga zakona.

- Višje sodišče v Ljubljani in Okrožno sodišče v Ljubljani sta sodelovala pri pripravi predloga tega zakona s podajanjem mnenj in stališč glede predlaganih implementacijskih določb predloga zakona in s podajanjem odgovorov na različna strokovna vprašanja tekom priprave predloga zakona.

Upoštevani so bili:

– večinoma.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Pripombe in predlogi strokovne javnosti so bili konstruktivni ter jih je predlagatelj v veliki večini upošteval, na primer, dopolnjeni so bili ukrepi za zaščito zaupnih podatkov, skrajšana je bila dolžina objektivnega roka na deset let.

Predlagatelj pa ni upošteval predloga, da se zadržanje zastaranja veže na sklep Agencije o uvedbi postopka, kljub temu da se strinja s strokovno javnostjo, da ta predlog zagotavlja več pravne jasnosti. Predlagatelj je ocenil, da predlog strokovne javnosti ni ustrezen z vidika zagotovitve pravnega prenosa Direktive 2014/104/EU. Določba četrtega odstavka 10. člena Direktive 2014/104/EU določa, da se zadržanje zastaranja veže na ukrepe organa za varstvo konkurence za namen preiskave ali postopka zaradi kršitev konkurenčnega prava. Ker pa lahko Agencija v skladu s 27. členom ZPOmK-1 naslovi na podjetja zahtevo za posredovanje podatkov še pred izdajo sklepa o uvedbi postopka, ni mogoče vezati sklepa o zadržanju zastaranja na sklep Agencije o uvedbi postopka, ki se lahko časovno izda pozneje, po izdani zahtevi za posredovanje podatkov.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštewane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
---	----

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA
---	----

Zdravko Počivalšek
MINISTER

**ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH
ZAKONA O PREPREČEVANJU OMEJEVANJA KONKURENCE**

1. UVOD

1.1 Ocena stanja in razlogi za sprejem predloga zakona

Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence (Uradni list RS, št. 36/08, v nadaljnjem besedilu: ZPOmK-1) je bil sprejet v Državnem zboru Republike Slovenije 1. aprila 2008. ZPOmK-1 je bil večkrat spremenjen in dopolnjen, nazadnje z Zakonom o dopolnitvah Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence objavljenim 9. oktobra 2015 v Uradnem listu RS, št. 76. Temeljni cilj ZPOmK-1 je zagotoviti učinkovito konkurenčno okolje, ki bo spodbujalo inovacije in tehnološki napredek, s tem pa blaginjo kupcev in večjo konkurenčnost.

Za izvajanje ZPOmK-1 ter tudi 101. in 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU) je pristojna Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence (v nadaljnjem besedilu: Agencija), Evropska komisija pa je pristojna za izvajanje 101. in 102. člena PDEU. Agencija in Evropska komisija imata nadzorno – represivno funkcijo, katere namen je zaščititi javni interes varstva konkurence. Izvajata jo prek nadzorstvenih, preiskovalnih in drugih nalog, ter z odločanjem v javnopravnih stvareh s področja varstva konkurence.

Varstvo konkurence se zagotavlja tudi z učinkovitim uveljavljanjem pravic pravnih in fizičnih oseb, zlasti z uveljavljanjem pravice zahtevati nadomestilo za škodo, ki jo je posameznik utrpel zaradi kršitev konkurenčnega prava. To je tako imenovano zasebnopravno izvajanje kršitev konkurenčnega prava. Sodišče Evropske Unije (v nadaljevanju: Sodišče EU) je v več sodbah poudarilo, da pravica zahtevati nadomestilo za škodo, ki je nastala zaradi kršitev konkurenčnega prava, izhaja iz 101. in 102. člena PDEU ter da ta pravica krepi delovanje konkurenčnega prava in odvrča podjetja od sklepanja kartelnih sporazumov (Sodba z dne 20. 9. 2001, C-453/99, Courage/Crehan, EU:C:2001:465; Sodba z dne 14. 6. 2011, C-360/09, Pfeleiderer/Bundeskartellamt, EU:C:2011:389; Sodba z dne 6. 6. 2013, C-536/11, Bundeswettbewerbsbehörde/Donau ChemieG, EU:C:2013:366; Sodba z dne 27. 2. 2014, C-365/12, Komisija/EnBW Energie Baden.Württemberg, EU:C:2014:112).

Z izjemo omenjene sodne prakse Sodišča EU, ki je določila prej navedene in še nekatera druga temeljna načela zasebnopravnega uveljavljanja zahtevkov zaradi kršitev konkurenčnega prava, zakonodaja EU ni vsebovala zavezujočih pravil o odškodninskih tožbah zaradi kršitev konkurenčnega prava in na sploh o zasebnopravnem uveljavljanju konkurenčnega – vse do uveljavitve nove Direktive 2014/104/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. 11. 2014 o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe po nacionalnem pravu za kršitve določb konkurenčnega prava držav članic in Evropske unije (v nadaljevanju: Direktiva 2014/104/EU).¹

Tako je sodna praksa vnesla nekaj več jasnosti in predvidljivosti glede zasebnopravnega uveljavljanja odškodninskih zahtevkov, zlasti je oškodovancem odprla možnost dostopa do dokumentov iz programa prizanesljivosti, potrebnih za utemeljitev odškodninskega zahtevka, na drugi strani pa je vnesla precej negotovosti med prijavitelji v programu prizanesljivosti glede varovanja njihovih samoobtožujočih izjav.² Na drugi strani pa države članice še vedno različno določajo materialna in procesna pravila, povezana z

¹ Vlahek, *Oris odškodnin na področju skupnostnega antitrusta*, v: *Pravna praksa*, 2009, str. 44 - 46; Vlahek, *Nova Direktiva 2014/104 o nekaterih pravilih glede odškodninskih zahtevkov in postopka zaradi kršitev evropskega in nacionalnega antitrusta*, v: *Grilc, et al.: Izbrani vidiki razvoja slovenskega gospodarskega in civilnega prava od srede 20. stoletja do danes (liber amicorum Bojan Zabel)*, 2015, str. 171-200.

² *Louis, Light at the End of the Tunnel: Litigation Access to Cartel Leniency Documents in the EU, Competition Litigation*, 2015, Vlahek v: *Fatur, Podobnik, Vlahek, Wolters Kluwer*, 2015, str. 114.

zasebnopravnim uveljavljanjem kršitev evropskega in nacionalnega konkurenčnega prava, skupaj s področjem razkritja dokazov. Z izjemo nekaterih držav članic EU (npr. Združeno kraljestvo) več držav članic EU ne določa oziroma določa stroge pogoje glede edicijske dolžnosti nasprotne stranke. Različno je urejen tudi dostop do podatkov iz spisa organa za varstvo konkurence. V Avstriji je bil v praksi v celoti onemogočen dostop do podatkov organa za varstvo konkurence, ker so z dostopom morale soglašati stranke postopka pred organom.³ Te razlike so povzročale pravno negotovost pri posameznikih, pa tudi tako imenovani *forum shopping*.⁴ Tudi civilnopravne posledice kršitev konkurenčnega prava niso enako urejene v vseh državah, kar je lahko za nekatera podjetja, ki so kršila 101. ali 102. člen PDEU, konkurenčna prednost.⁵

Zasebnopravno izvajanje konkurenčnega prava je v določenem delu v konfliktu z javnopravnim izvajanjem, zlasti glede varstva občutljivih poslovnih skrivnostih, ki jih podjetja predložijo organom za varstvo konkurence v postopkih nadzora, oškodovanci pa potrebujejo te dokaze za uveljavljanje civilnih zahtevkov pred sodišči.

Z namenom zagotoviti učinkovito izvajanje kršitev konkurenčnega prava tako v zasebnem kot v javnem interesu in urediti njuno medsebojno razmerje ter součinkovanje, je leta 2013 Evropska komisija pripravila osnutek Direktive o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe zaradi kršitev evropskega konkurenčnega prava.⁶ Direktiva 2014/104/EU je bila sprejeta 26. novembra 2014 in je začela veljati 26. decembra 2014. Uredila je nekatera pravila glede razkritja dokazov, učinkov nacionalnih odločb, zastaranja, solidarne odgovornosti, prevalitve razlike v ceni, ocenjevanja višine škode in sporazumnega reševanja sporov.

Zasebnopravno uveljavljanje kršitev prepovedi omejevanja konkurence je bilo v Sloveniji urejeno s sprejemom ZPOmK-1 iz leta 2008, ki je razširil svojo dotedanjo upravnoopravno vsebino z novim šestim delom o postopku pred sodišči z novima določbama 62. in 63. člena.⁷ Pri pripravi ZPOmK-1 iz leta 2008 je slovenski zakonodajalec že upošteval tedanjo sodno prakso Sodišča EU in nezavezujoče dokumente Evropske komisije, na primer Belo knjigo Evropske komisije o odškodninskih tožbah zaradi kršitve protimonopolnih pravil.⁸

Prvi odstavek 62. člena ZPOmK-1 določa odgovornost tistega, ki namenoma ali iz malomarnosti krši določbe 6. ali 9. člena ZPOmK-1 oziroma 101. ali 102. člena PDEU, za škodo nastalo zaradi kršitve. V drugem odstavku je določena vezanost sodišč Republike Slovenije na pravnomočno odločbo Agencije in

³ *Commission staff working document, Impact assessment report, Damages actions for breach of the eu antitrust rules, strasbourg, SWD(2013) 203 final, 11. 6. 2013, točka 51.*

⁴ *Burrows, Sander, The Likely Impact of the EU Directive of the EU Damages Actions — Competition Litigation 2016; Commission staff working document, Impact assessment report, Damages actions for breach of the EU antitrust rules, strasbourg, SWD(2013) 203 final, 11. 6. 2013, točka 52.*

⁵ *Uvodna določba 8 preambule Direktive 2014/104.*

⁶ *Predlog direktive evropskega parlamenta in sveta o nekaterih pravilih, ki urejajo postopke z odškodninskimi tožbami v nacionalni zakonodaji zaradi kršitev določb zakonodaje o konkurenci držav članic in Evropske unije, com(2013) 404 final, 2013/0185 (cod) strasbourg, 11. 6. 2013.*

⁷ *Vlahek, Nova Direktiva 2014/104 o nekaterih pravilih glede odškodninskih zahtevkov in postopka zaradi kršitev evropskega in nacionalnega antitrusta, v: Grilc, et al.: Izbrani vidiki razvoja slovenskega gospodarskega in civilnega prava od srede 20. stoletja do danes (liber amicorum Bojan Zabel), Pravna fakulteta, Ljubljana, 2015, str. 171–200, Vlahek, Challenges of private enforcement of antitrust in Slovenia, v: Gerbrand, Kovač: Economic Evidences in EU Competition Law, 2015.*

⁸ *Ibid.*

⁹ *Glej tudi sodbo VSL II Ips 111/2009, z dne 10. 9. 2012.*

¹⁰ *Vlahek v: Grilc, Bratina, Galič, Kerševan, Kocmut, Podobnik, Vlahek, Zabel, Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence s komentarjem, 2009, str. 483–516, Kavčič: Javnopravno in zasebnopravno varstvo konkurence: obramba in aktivna ravnanja strank po ZPOmK-1, 2008; Repas, Konkurenčno pravo v teoriji in praksi, Omejevalna ravnanja in nadzor koncentracij, 2010.*

¹¹ *ZPOmK-1 v tretjem odstavku 63. člena nepravilno povzema tretji odstavek 15. člena Uredbe 1/2003, da Evropska komisija poda mnenje glede »vprašanj uporabe antitrusta« namesto »zaradi zagotavljanja skladne uporabe antitrusta«.*

¹² *Sodba VSL, I Cpg 708/2013, z dne 21. 11. 2013.*

¹³ *Sodba in sklep VSK, Cpg 216/2012, z dne 22. 2. 2013.*

¹⁴ *WWI p. Mobilitel, <<http://www.delo.si/clanek/o65764>> (17. 2. 2016).*

¹⁵ *Vlahek, Challenges of private enforcement of antitrust in Slovenia, v: Gerbrand, Kovač: Economic Evidences in EU Competition Law, 2015.*

¹⁶ *Damijan, Sodišča so sramota te države, Kako je Telekom Slovenije pod okriljem pravne države pobijal konkurenco, v: Finance, 2013; Vlahek, Challenges of private enforcement of antitrust in Slovenia, v: Gerbrand, Kovač: Economic Evidences in EU Competition Law, 2015.*

Evropske komisije o ugotovitvi obstoja kršitve 6. ali 9. člena ZPOmK-1 oziroma 101. ali 102. člena PDEU.⁹ Tretji odstavek 62. člena ZPOmK-1 ureja zadržanje zastaranja. Četrti odstavek 62. člena ZPOmK-1 določa dolžnost sodišča, da obvesti Agencijo o vsaki tožbi, s katero se zahteva odškodnina zaradi kršitev konkurenčnega prava.¹⁰

Določba 63. člena ZPOmK-1 se nanaša na sodelovanje med sodišči, Evropsko komisijo in Agencijo. V navedeni določbi je določena obveznost sodišča, da mora obvestiti Agencijo o vsakem postopku pred sodišči, ki je povezan z uporabo 101. ali 102. člena PDEU. Če Evropska komisija ali Agencija v skladu s tretjim odstavkom 15. člena Uredbe 1/2003 podata sodišču pisno stališče do vprašanj uporabe 101. ali 102. člena PDEU,¹¹ mora sodišče kopijo pisnega stališča poslati strankam postopka in tudi Agenciji, če stališče poda Evropska komisija. Evropska komisija in Agencija lahko pisno stališče iz drugega in tretjega odstavka 63. člena ZPOmK-1 podata kadar koli do izdaje odločbe. Pisno stališče ni zavezujoče. Tudi sodišče lahko zaprosi Evropsko komisijo za mnenje v skladu s prvim odstavkom 15. člena Uredbe 1/2003, o čemer mora obvestiti stranke ter po prejemu mnenja Evropske komisije poslati kopijo mnenja Agenciji in strankam postopka. Mnenje ni zavezujoče. Kopijo končne odločbe o uporabi 101. ali 102. člena PDEU sodišče pošlje Agenciji in Evropski komisiji.

Nekaj let že je v Sloveniji opaziti povečano zasebnopravno izvajanje konkurenčnega prava. Rezultati sodnih postopkov so različni. Tožniki so bili v nekaterih primerih uspešni,¹² v drugih ne,¹³ v nekaterih so sklenili poravnavo s tožencem,¹⁴ veliko pa jih je še nerešenih. Največkrat je bil tožen Telekom d.d.¹⁵ Za zasebnopravno uveljavljanje tožbenih zahtevkov v Sloveniji je značilno, da so dolgotrajni in zapleteni, rezultati pa pogosto sploh niso predvidljivi. V primeru tožbe ABM proti Telekomu Slovenije je od kršitve zakonodaje do pravnomočne odločitve o odškodninskem zahtevku preteklo 13 let, sodni postopki pa so trajali deset let in pol. Urad za varstvo konkurence (katerega pravni naslednik je Agencija) je v prvi odločbi zoper Telekom iz leta 1997 odločil, da je Telekom zlorabil prevladujoči položaj, ker je samo Siolu in Arnesu omogočil uporabo cenejše številke za dostop do interneta, ne pa tudi K2.netu in Quantomu, ki sta to zahtevala. V drugi odločbi iz leta 2000 pa je urad ugotovil, da je Telekom zlorabil prevladujoči položaj, ker je samo Siolu omogočil sodelovanje v ISDN-paketih, ni pa želel vključiti zgoščenke s konkurenčno ponudbo ABM. Zaradi vloženih pravnih sredstev je druga odločba postala pravnomočna šele decembra 2009, prva odločba pa aprila 2011 (odločba urada je tako postala pravnomočna šele 14 let po izdaji). Medtem je ponudnik K2.net šel v stečaj (2007), potekli pa so tudi zastaralni roki, tako da ni bilo več mogoče vložiti odškodninskih tožb. O odškodninski tožbi ABM je bilo pravnomočno odločeno leta 2014. Primer je zanimiv tudi zato, ker so sodišča v istem primeru različno določila odškodnino. Tožbeni zahtevek je bil 4,2 milijona evrov. Okrožno sodišče v Ljubljani je marca 2012 tožniku dosodilo 2,3 milijone evrov odškodnine z obrestmi. Višje sodišče v Ljubljani je odškodnino znižalo na vsega 62.000 evrov, Vrhovno sodišče pa je tožniku na koncu priznalo malo manj kot milijon evrov odškodnine (razlika v odškodnini, kot jo je določilo višje in vrhovno sodišče, je posledica različne ocene števila strank, ki naj bi jih ABM pridobil, če konkurenčno pravo ne bi bilo kršeno).¹⁶

Za učinkovito zasebnopravno izvajanje kršitev konkurenčnega prava je treba prenesti določbe Direktive 2014/104/EU v notranjepravni red ter določiti pravico do odškodnine in način določitve višine škode, urediti dolžnost razkritja dokazov oziroma podatkov, učinek odločb o ugotovitvi kršitve konkurenčnega prava, zastaranja in učinek sporazumnega reševanja sporov.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Temeljni cilj varstva konkurence v Republiki Sloveniji je zagotoviti učinkovito konkurenčno okolje, ki bo spodbujalo inovacije in tehnološki napredek, s tem pa blaginjo kupcev in večjo konkurenčnost Republike Slovenije na svetovnem trgu.

S predlaganim zakonom Republika Slovenija primarno izpolnjuje dolžnost prenosa Direktive 2014/104/EU.

Na podlagi Direktive 2014/104/EU se s tem predlogom želi določiti pravila za učinkovitejše zasebnopravno izvajanje kršitev konkurenčnega prava oziroma pravila za učinkovito uveljavljanje pravice do nadomestila za škodo, povzročeno s kršitvami konkurenčnega prava. Zagotavljanje te pravice krepi politiko varstva učinkovite konkurence, ker odvrta podjetja od sklepanja kartelnih sporazumov.

2.2 Načela

V predlogu zakona sta v delu, ki se nanaša na prenos Direktive 2014/104/EU, upoštevani zlasti načeli učinkovitosti in enakovrednosti. Ti dve načeli sta določeni tudi v določbi 3. člena Direktive 2014/104/EU, na njun pomen pa je že večkrat opozorilo tudi Sodišče EU. Z navedenimi načeli morajo biti skladna vsa nacionalna pravila, ki urejajo uveljavljanje pravice do odškodnine za škodo, povzročeno s kršitvijo konkurenčnega prava. To pomeni, da nacionalna pravila ne smejo biti oblikovana tako, da bi pretirano oteževala ali dejansko onemogočala uveljavljanje pravice do nadomestila za škodo zaradi kršitev konkurenčnega prava, ali tako, da bi bila manj ugodna kot pravila, ki se uporabljajo za podobne nacionalne tožbe. Direktiva 2014/104/EU povečini temelji na načelu popolne harmonizacije, 5. člen Direktive 2014/104/EU o razkritju dokazov pa na načelu minimalne harmonizacije, zato lahko države članice določijo dolžnost razkritja dokazov oziroma podatkov v širšem obsegu, kot je določeno v Direktivi 2014/104/EU.

2.3 Poglavitne rešitve

2.3.1 Predstavitev predlaganih rešitev:

Za lažje in učinkovite uveljavljanje pravice do popolne odškodnine se predlaga naslednje rešitve:

- določitev pravice oškodovancev do popolne odškodnine zaradi kršitev konkurenčnega prava;
- ureditev razkritja dokazov oziroma podatkov, po kateri lahko sodišče ob upoštevanju zakonskih pogojev in na podlagi testa sorazmernosti naloži nasprotni stranki ali tretji osebi, tudi javnim organom, da razkrije dokaze oziroma podatke, ki so relevantni za obravnavani primer in za katere predlagatelj trdi, da so pri njej;
- določitev ukrepov za zaščito zaupnih podatkov, ki jih lahko sodišče odredi z namenom varovanja zaupnih podatkov;
- zagotovitev varstva podatkov oziroma dokazov, ki se nanašajo na privilegirano komunikacijo iz 32. člena ZPOmK-1;
- razkritje dokazov oziroma podatkov iz spisa organa za varstvo konkurence, ki ga odredi sodišče ob upoštevanju zakonskih pogojev in razširjenega testa sorazmernosti;
- zagotovitev brezpogojnega varstva izjav zaradi prizanesljivosti in vlog za poravnavo ter časovno omejeno varstvo podatkov in dokumentov, pripravljenih posebej za postopek organa za varstvo konkurence, podatkov, ki jih je med postopkom sestavil organ za varstvo konkurence in jih je poslal strankam, ter vlog za poravnavo, ki so bile umaknjene;
- podatki in dokazi, ki uživajo absolutno ali časovno omejeno varstvo (prejšnja alineja), se štejejo za nedopusten dokaz v pravnem postopku;
- določitev sankcij za morebitno neizpolnitev sklepa sodišča o razkritju dokazov oziroma podatkov in sklepa o varstvu zaupnih podatkov;
- opredelitev učinka odločb organov za varstvo konkurence (vezanost sodišča na pravnomočno odločbo Agencije in pritožbenega sodišča; ugotovitev organa za varstvo konkurence v drugi državi članici, da je tožena stranka ravnala protipravno, je izpodbojno dokazana);
- solidarna odgovornost kršiteljev konkurenčnega prava, ki so s skupnim ravnanjem kršili konkurenčno pravo, za škodo, pri čemer so določene izjeme za malo in srednje podjetje ter za osebe, ki jim je odpuščena globa;
- določitev daljšega subjektivnega in objektivnega zastaralnega roka za vložitev odškodninskih tožb;
- izrecna določitev, da višina odškodnine za navadno škodo ne presega višine razlike v ceni, ki je bila prenesena na to stopnjo dobavne verige, ter ugovor toženca glede nadaljnjega prenosa razlike v ceni na naslednjo stopnjo dobavne verige;
- določitev nekaterih posebnih pravil glede ocenjevanja višine škode;
- opredelitev izjem glede prekinitve postopka zaradi sporazumnega reševanja sporov ter učinek sklenjenih poravnav na druge odškodninske tožbe;
- vzpostavitev izpodbojne domneve, da karteli povzročajo škodo.

2.3.2 Način reševanja:

– vprašanja, ki se bodo urejala s predlaganim zakonom,

S tem zakonom se določa posamezna materialnopravna in procesnopravna pravila glede uveljavljanja odškodninskih zahtevkov zaradi kršitev konkurenčnega prava;

– vprašanja, ki se bodo urejala z izvršilnimi predpisi, in seznam izvršilnih predpisov, ki bodo prenehali veljati,

Ta zakon ne predvideva sprejema izvršilnih predpisov ali predpisov, ki bi prenehali veljati.

2.3.3 Normativna usklajenost predloga zakona:

– z veljavnim pravnim redom:

Predlog zakona kot *lex specialis* določa posamezna odstopanja od ZPP glede razkritja dokazov, Zakona o sodiščih (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSLS-A, 63/13 in 17/15) glede učinka odločbe organa države članice EU za varstvo konkurence ter OZ glede zastaranja in solidarne odgovornosti;

– s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo:

Predlog zakona je usklajen s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava ter mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo;

– s predpisi, ki jih je tudi treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati:

Zaradi predloga zakona ni treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati drugih predpisov.

2.3.4 Usklajenost predloga zakona:

– s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi:

Predlog zakona ne posega v področje lokalne samouprave, zato usklajevanje ni bilo potrebno.

– s civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba neusklajenih vprašani):

Predlagatelj je predlog zakona dvakrat poslal v javno obravnavo, in sicer 15. junija 2016 in 26. avgusta 2016, poleg tega pa je 5. septembra 2016 organiziral javni posvet. V javni obravnavi so sodelovali Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Višje sodišče v Celju, Višje sodišče v Kopru, Višje sodišče v Ljubljani, Višje sodišče v Mariboru, Okrožno sodišče v Ljubljani, Upravno sodišče Republike Slovenije, Odvetniška zbornica Slovenije, Pravna fakulteta v Ljubljani, Pravna fakulteta v Mariboru in Evropska pravna fakulteta v Novi Gorici. Mnenja, predloge in pripombe so poslali Gospodarska zbornica Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije – Združenje za informatiko in tehnologijo, Odvetniška zbornica Slovenije, Odvetniška družba Zdolšek, SI.MOBIL d.d. in Trgovinska zbornica Slovenije. Pisni odzivi strokovne javnosti na delovno gradivo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (ZPOmK-1G) so bili konstruktivni in jih je predlagatelj v veliki večini upošteval - na primer, dopolnil je ukrepe za zaščito zaupnih podatkov, skrajšal dolžino objektivnega roka na deset let. Ni pa upošteval predloga, naj se zadržanje zastaranja veže na sklep Agencije o uvedbi postopka, kljub temu da se strinja s strokovno javnostjo, da njihov predlog zagotavlja več pravne jasnosti. Predlagatelj je ocenil, da predlog strokovne javnosti ni ustrezen z vidika zagotovitve pravilnega prenosa Direktive 2014/104/EU. Določba četrtega odstavka 10. člena Direktive 2014/104/EU določa, da se zadržanje zastaranja mora vezati na ukrepe organa za varstvo konkurence za namen preiskave ali postopka zaradi kršitev konkurenčnega prava. Ker pa lahko Agencija v skladu s 27. členom ZPOmK-1 naslovi na podjetja zahtevo

za posredovanje podatkov, še preden izda sklep o uvedbi postopka, ni mogoče vezati sklepa o zadržanju zastaranja na sklep Agencije o uvedbi postopka, ki je lahko časovno izdan pozneje, po izdani zahtevi za posredovanje podatkov.

Po javnem posvetu, ki je bil 7. septembra 2016, je bilo gradivo znova objavljeno na spletni strani.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva sredstev za izvajanje zakona.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

– prikaz ureditve v pravnem redu EU:

Predlog zakona je prilagojen pravu EU. Z njim se v slovenski pravni red prenaša Direktiva 2014/104/EU. Njen prenos v nacionalni pravni red držav članic EU bo zagotovil, da med njihovimi ureditvami ne bo pomembnejših razlik.

V času priprave predloga zakona Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo ni moglo pridobiti veljavnih zakonov držav članic EU, v katere bi že bila prenesena Direktiva 2014/104/EU, niti ni bilo področje uveljavljanja odškodninskih zahtevkov zaradi kršitev konkurenčnega prava primerljivo urejeno. Zato je bil opravljen primerjalnopравни pregled predlogov zakonov treh držav članic.

– prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU:

Luksemburg

V luksemburški nacionalni parlament *La Chambre des Députés du Grand-Duché de Luxembourg*, je bil 5. julija 2016 vložen *Le projet de loi relatif à certaines règles régissant les actions en dommages et intérêts pour les violations du droit de la concurrence et modifiant la loi modifiée du 23 octobre 2011 relative à la concurrence*, s katerim se bo, če bo zakon sprejet, prenesla Direktiva 2014/104/EU v njihov nacionalni pravni red (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona). Predlog zakona v 1. členu določa definicije. Določba 2. člena predloga zakona določa izpodbojno domnevo, da kartelne kršitve povzročajo škodo.

Razkritje dokazov je urejeno v določbi 3., 4. in 5. člena predloga zakona. Določba 3. člena določa, da sodnik odredi razkritje dokazov v obsegu, ki je sorazmeren. Sodnik presodi, če je zahteva stranke za razkritje dokazov sorazmerna, pri čemer upošteva legitimne interese vseh strank in tretjih oseb. Sodnik zlasti upošteva: a) koliko je zahtevke ali ugovor podprt z razpoložljivimi dejstvi in dokazi; b) obseg in stroške razkritja, skupaj s preprečitvijo vsesplošnega iskanja informacij; c) možnost, da dokazi vsebujejo zaupne informacije, in ali obstajajo načini za zavarovanje takšnih zaupnih informacij. Če sodnik v okviru odškodninske tožbe zaradi kršitev konkurenčnega prava odredi razkritje zaupnih informacij, določi tudi učinkovite ukrepe za njihovo zaščito. Ti ukrepi predvidevajo možnost brisanja občutljivih delov, izključitev javnosti iz obravnave, omejitev kroga oseb, ki so lahko seznanjene z dokazi, in odreditev strokovnjaku, da pripravi nezaupno različico dokumenta ali odstrani dele, ki niso pomembni za odločitev. Interes podjetij, da se po kršitvi konkurenčnega prava izognejo odškodninskim tožbam, ne more biti razlog za sprejem ukrepov za zaščito zaupnih informacij. Osebe, od katerih se zahteva razkritje, imajo možnost, da so o tem zaslišane. Prošnja za zaslišanje je lahko vložena v neformalni obliki. Sodnik, ki odloča o razkritju dokazov, lahko ugotovi ali zavrne zahtevo za odreditev ukrepov za zaščito zaupnih podatkov. Zoper odločitev sodnika se lahko stranka, ki je zahtevala odreditev ukrepov za njihovo zaščito, pritoži v roku 15 dni. Odločitev

sodnika je izvršljiva od trenutka, ko je izdana. Razkritje dokazov iz spisa organa, pristojnega za konkurenco, je urejeno v 6. členu predloga zakona. Sodnik za namene odškodninske tožbe zaradi kršitev konkurenčnega prava presodi, če bi bilo razkritje sorazmerno upošteva določbe 3. člena, poleg tega pa upošteva še naslednje okoliščine: a) ali zahteva vsebuje podrobnosti o naravi, predmetu ali vsebini dokumentov, ali pa je bila vložena bolj splošna zahteva; b) ali stranka zahteva razkritje v zvezi z odškodninsko tožbo pred nacionalnim sodiščem ter c) potrebo po varovanju učinkovitosti javnopravnega izvrševanja konkurenčnega prava. Sodnik ne more odrediti razkritja naslednjih dokazov, dokler organ za konkurenco ne konča postopka: a) informacij, ki jih je pripravila fizična ali pravna oseba posebej za postopek organa za konkurenco; b) informacij, ki jih je med postopkom zbral organ za konkurenco ter jih poslal strankam, in c) vlog za poravnavo, ki so bile umaknjene. Sodnik v nobenem primeru ne more odrediti razkritja naslednjih vrst dokazov: a) izjav zaradi prizanesljivosti in b) vlog za poravnavo. Stranka lahko vloži tudi zahtevo, da sodnik preveri, če vsebina dokumentov ustreza izjavi zaradi prizanesljivosti ali poravnavi. Pri tej oceni lahko sodišče zaprosi za pomoč organ za konkurenco. Tudi avtorji zadevnih dokazov imajo pravico, da so zaslišani. V nobenem primeru pa ni dovoljen dostop do teh dokazov drugim strankam ali tretjim osebam. Sodnik lahko od organa za konkurenco zahteva razkritje dokazov iz spisa le, kadar stranka ali tretja oseba ni zmožna ali ne more ustrezno zagotoviti zahtevanih dokazov. Organ za konkurenco lahko izrazi sodniku svoje stališče glede sorazmernosti zahteve za razkritje. Stališče organa za konkurenco je lahko neformalne oblike. Sodnik sprejme odločitev v skladu z določbami 284. in 285. člena *Nouveau Code de Procedure*. Zahtevo za razkritje dokazov iz spisa Evropske komisije se lahko izvede na podlagi 15. člena Uredbe 1/2003/ES. Zahtevo za razkritje dokazov iz spisa organa za konkurenco iz druge države članice EU pa na podlagi Uredbe 1206/2001. Določba 5. člena predloga zakona določa omejitve uporabe dokazov. Dokazi, ki se nanašajo na izjave zaradi prizanesljivosti, in vloge za poravnavo, ki so pridobljene izključno z dostopom do spisa organa za konkurenco, se štejejo za nedopustne. Dokazi, povezani z informacijami, ki so bile pripravljene posebej za postopek organa za konkurenco; informacijami, ki jih je med postopkom sestavil organ za konkurenco, in vloge za poravnavo, ki so bile umaknjene, je dopustno v okviru odškodninskih tožb predložiti samo, če je pristojni organ že končal postopek. Dokaze pridobljene s strani fizične ali pravne osebe izključno na podlagi dostopa do spisa organa za konkurenco, smejo v okviru odškodninske tožbe uporabiti samo predlagatelj zahteve za razkritje, njegov pravni naslednik ter tudi oseba, ki je prevzela njen zahtev. Sankcije zaradi neupoštevanja odredbe za razkritje dokazov so urejene v 13. členu predloga zakona. Ne glede na ukrepe, ki jih lahko sprejme v skladu z zakonodajo, se sodnik, ki obravnava predmetni tožbeni zahtev zaradi kršitve konkurenčnega prava, odloči o stroških postopka po prostem preudarku. Sodnik lahko s civilno globo od 251 do 45.000 evrov kaznuje stranke, tretje osebe in njune pravne zastopnike, če: a) ne izpolnijo odredbe za razkritje, ki jo izda nacionalno sodišče, ali zavrnejo njeno izpolnitev; b) uničijo relevantne dokaze; c) ne izpolnijo obveznosti, naložene z odredbo nacionalnega sodišča za varstvo zaupnih informacij, ali zavrnejo njeno izpolnitev, d) kršijo omejitve uporabe dokazov iz tega poglavja.

Določba 6. člena predloga zakona določa učinek nacionalnih odločb. Kršitev konkurenčnega prava, ugotovljena s pravnomočno odločbo *Conseil de la concurrence*, velja za neovrgljivo dokazano pri odškodninski tožbi, vloženi pred nacionalnimi sodišči na podlagi 101. ali 102. člena PDEU ali 3. ali 5. člena *Loi de concurrence*. Končna odločitev o ugotovitvi kršitve konkurenčnega prava, ki je bila sprejeta v drugi državi članici Evropske unije, se šteje za dokaz, da je prišlo do kršitve konkurenčnega prava, in je lahko predmet presoje skupaj z drugimi dokazi, ki sta jih predložili stranki.

V določbi 8. člena je urejena solidarna odgovornost. Brez poseganja v pravico do polne odškodnine, kadar je kršitelj malo ali srednje veliko podjetje (MSP), je ta kršitelj odgovoren le svojim neposrednim in posrednim kupcem, kadar: a) je bil njegov tržni delež na zadevnem trgu v času kršitve konkurenčnega prava nenehno pod 5 % ter b) bi uporaba običajnih pravil o solidarni odgovornosti nepopravljivo ogrozila njegovo gospodarsko sposobnost preživetja in povzročila, da bi njegova sredstva izgubila vso vrednost. Vendar pa se ta izjema ne upošteva, kadar: a) je MSP odgovorno za kršitev konkurenčnega prava ali je druga podjetja prisililo, da sodelujejo pri kršitvi, ali b) je bilo predhodno ugotovljeno, da je MSP kršilo konkurenčno pravo. Oseba z imuniteto je solidarno odgovorna: a) svojim neposrednim ali posrednim kupcem ali dobaviteljem in b) drugim oškodovancem, vendar le, kadar od drugih podjetij, ki so vpletena v isto kršitev konkurenčnega prava, ni mogoče pridobiti popolne odškodnine. Višina prispevka osebe, ki ji je bila dodeljena imuniteta v okviru programa prizanesljivosti, ne more presegati zneska, ki ga je povzročila svojim neposrednim ali posrednim dobaviteljem ali kupcem. Kar zadeva kršitev konkurenčnega prava, s katero je bila povzročena škoda oškodovancem, ki niso neposredni ali posredni kupci ali dobavitelji kršiteljev, se višina prispevka osebe z imuniteto drugim kršiteljem določi glede na njen delež odgovornosti

v takšni škodi.

Tek zastaralnega roka je urejen v določbi 14. člena predloga zakona. Zastaralni rok za vložitev tožbe za škodo začne teči takoj, ko je kršitev konkurenčnega prava prenehala in ko je bil tožnik seznanjen – ali se to lahko pričakuje – z: a) ravnanjem in dejstvom, da to ravnanje pomeni kršitev konkurenčnega prava; b) dejstvom, da mu je kršitev konkurenčnega prava povzročila škodo, in c) identiteto kršitelja. Zastaranje ne teče zaradi kateregakoli dejanja organa za konkurenco, povezanega s preiskavo ali pregonom kršitve konkurenčnega prava, na katero se nanaša odškodninska tožba. Zadržanje se konča eno leto po pravnomočnosti odločbe o kršitvi ali drugačnem zaključku postopka.

Določba 8. člena predloga zakona določa pravico toženca do ugovora zaradi nadaljnega prenosa. Toženec lahko v postopku, povezanem z odškodninsko tožbo kot ugovor zoper odškodninski zahtevek uveljavlja dejstvo, da je tožnik v celoti ali delno prenesel naprej povečane stroške, ki so posledica kršitve konkurenčnega prava. Dokazno breme glede nadaljnega prenosa povečanih stroškov nosi toženec, ki lahko zahteva razkritje od tožnika ali tretjih oseb. Določba 9. člena predloga zakona določa, da je posredni kupec dokazal, da so bili nanj preneseni povečani stroški, če posredni kupec dokaže: a) da je toženec kršil konkurenčno pravo; b) da so bili posledica kršitve konkurenčnega prava povečani stroški za neposrednega kupca toženca in c) da je posredni kupec kupil blago ali storitve, ki so bili predmet kršitve konkurenčnega prava, oziroma je kupil blago ali storitve, ki izhajajo iz blaga ali storitev, ki so bile predmet kršitve, ali pa vsebujejo takšno blago ali storitve. Ta določba se ne uporablja, če lahko toženec sodišču prepričljivo dokaže, da povečani stroški niso bili ali niso bili v celoti preneseni na posrednega kupca. Določbe o odškodninskih tožbah tožnikov z različnih stopenj dobavne verige so urejene v 10. členu predloga zakona. Z namenom preprečevanja, da bi odškodninske tožbe tožnikov z različnih stopenj dobavne verige povzročile večplastne odgovornosti ali neobstoj odgovornosti kršitelja, lahko sodnik upošteva naslednje okoliščine pri ocenjevanju, ali so zahteve dokaznega bremena, ki izhajajo iz uporabe 8. in 9. člena izpolnjene: a) odškodninske tožbe, ki so povezane z isto kršitvijo konkurenčnega prava, vendar so jih vložili tožniki z drugih stopenj dobavne verige; b) sodbe, izdane na podlagi odškodninskih tožb iz prejšnje točke; c) relevantne javno dostopne informacije, ki izhajajo iz primerov izvajanja konkurenčnega prava v javnem interesu.

Odložilne in druge učinke sporazumnega reševanja spora določa 11. člen predloga zakona. Zastaralni rok za vložitev tožbe za odškodnino zaradi kršitve konkurenčnega prava se zadrži za čas trajanja vseh postopkov sporazumnega reševanja sporov. Zadržanje zastaranja se uporabi le v zvezi s tistimi strankami, ki sodelujejo ali so sodelovale oziroma so (bile) zastopane pri sporazumnem reševanju spora. Arbitražni postopek zadrži tek zastaralnega roka za vložitev odškodninske tožbe zaradi kršitev konkurenčnega prava, dokler arbitražna klavzula ni preklicana. Postopek sporazumnega reševanja sporov, skupaj z mediacijo, prekine zastaralni rok za vložitev zahtevka za odškodnino zaradi kršitve konkurenčnega prava. Sodnik, ki odloča o zadevi, določi obdobje mirovanja, vendar najdlje za dve leti. Učinek sporazumnih poravnav za nadaljnje odškodninske tožbe je določen v 12. členu predloga zakona. Na podlagi sporazumne poravnave se zahtevek oškodovanca, ki sklene poravnavo, zmanjša za delež sokršitelja, s katerim sklene poravnavo, pri škodi, ki jo je kršitev konkurenčnega prava povzročila oškodovancu. Preostali znesek zahtevka oškodovanca, ki sklene poravnavo, se izterja le od sokršiteljev, ki ne sklenejo poravnave. Sokršitelji, ki ne sklenejo poravnave, ne morejo terjati prispevka k preostalem znesku od sokršitelja, ki sklene poravnavo. Z odstopanjem od drugega odstavka in če se stranki nista drugače dogovorili v pogojih sporazumne poravnave, v primeru ko sokršitelji, ki ne sklenejo poravnave, ne morejo plačati odškodnine, ustrezajoče preostalem znesku zahtevka oškodovanca, ki sklene poravnavo, ta oškodovanec lahko izterja preostali znesek zahtevka od sokršitelja, ki sklene poravnavo. Pri določanju zneska prispevka, ki ga lahko sokršitelj izterja od katerega koli drugega sokršitelja v skladu z njegovo relativno odgovornostjo za škodo, povzročeno s kršitvijo konkurenčnega prava, nacionalna sodišča ustrezno upoštevajo morebitne odškodnine, plačane na podlagi predhodne sporazumne poravnave, ki jo je sklenil zadevni sokršitelj.

Finska

Finska vlada je 19. maja 2016 predlagala finskemu parlamentu sprejem novega zakona »*Laki kilpailuoikeudellisista vahingonkorvauksista*« (v nadaljnjem besedilu: predlog finskega zakona), s katerim bo v nacionalni pravni sistem prenesla Direktivo 2014/104/EU.

Finski predlog zakona v 1. členu določa, da se ta zakon nanaša na odškodninske tožbe zaradi kršitve 101. in 102. člena PDEU ali/in ekvivalentnih določb finske zakonodaje ter da se bo uporabljal tako za postopke pred sodišči kot pred arbitražo.

V 2. členu predloga finskega zakona je določeno, da ima vsaka fizična ali pravna oseba, ki je utrpela škodo zaradi kršitve konkurenčnega prava, tudi indirektni kupci in dobavitelji, pravico do popolne odškodnine za škodo, ki so jo povzročili trgovci ali trgovsko združenje. Popolna odškodnina vsebuje tudi obresti, kot jih določa finski zakon o obrestih, in sicer od dneva nastanka škode. Nadalje določa domnevo, da karteli povzročajo škodo, razen če se dokaže drugače. Sodišče lahko prosi finski organ za konkurenco in potrošnike (v nadaljnjem besedilu: FCCA) za izjavo glede višine odškodnine. FCCA se izreče po lastni presoji; če pa se ne želi izreči, mora o tem čim prej obvestiti sodišče.

V 3. členu predloga finskega zakona so določeni pravni učinki odločb. Sodišče opre svojo odločitev na dejstvo, da je bilo kršeno konkurenčno pravo, če je bilo to ugotovljeno z dokončno odločbo, ki jo je izdal FCCA, Finsko trgovsko sodišče ali Finsko vrhovno upravno sodišče. Učinek ugotavljanje kršitve zajema samo naravo kršitve ter njen materialni, osebni, časovni in ozemeljski obseg. Če je bila kršitev konkurenčnega prava ugotovljena z dokončno odločitvijo v drugi državi članici, sodišče preuči takšno odločitev o kršitvi konkurenčnega prava kot del dokazov, da se je zgodila kršitev konkurenčnega prava.

Solidarna odgovornost je določena v 4. členu predloga finskega zakona. Trgovci, ki so s skupnim ravnanjem povzročili škodo, so solidarno odgovorni za povzročeno škodo zaradi kršitev konkurenčnega prava, razen če je v nadaljevanju drugače določeno. Vsak solidarno odgovoren trgovec je odgovoren za škodo direktnim in indirektnim kupcem ter dobaviteljem, razen za plačilo kazni. Določene so tudi izjeme od solidarne odgovornosti za mikro- in srednje velika podjetja.

V 5. členu predloga finskega zakona je določeno nadomestilo za distribucijo in pravica do povračila. Med drugim tudi določa, da je vsakdo, ki je plačal več odškodnine, kot znaša njegov delež, upravičen od sokršitelja zahtevati povračilo tistega, kar pri tem preplačal.

V 6. členu predloga finskega zakona je urejen ugovor nadaljnjega prenosa, in sicer tako, da sodišče pri določitvi škode upošteva, kakšen delež je bil prenesen naprej po dobavni verigi. Na podlagi 7. člena predloga finskega zakona je dokazno breme na strani toženca. Toženec mora predložiti dokaz, da je predlagatelj prenesel delno ali celotno razliko v ceni. Če odškodnino zahteva indirektni kupec, mora dokazati, da je bila prenesena nezakonita razlika v ceni, ter višino prenesene razlike v ceni. Šteje se, da je indirektni kupec dokazal prenos razlike v ceni, če dokaže: 1) toženčevo kršitev konkurenčnega prava, 2) kršitev konkurenčnega prava, ki je povzročila razliko v ceni, ta pa je bila zaračunana neposredno kupcu tožene stranke, in 3) da je posredni kupec kupil blago ali storitve, ki so bile predmet kršitve konkurenčnega prava, ali je kupil blago ali storitve, ki so izvirali iz takšnega blaga ali storitve.

Razkritje dokazov iz spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence, je urejeno v 8. členu predloga finskega zakona, ki določa, da sodišče lahko odredi FCCA, da predloži dokaze, vendar le če jih stranka ali tretja oseba ne morejo utemeljeno predložiti. Sodišče ne sme uporabiti kot dokaz izjav zaradi prizanesljivosti ali znižanje višine globe. Če se le del dokazov nanaša na zavarovane dokaze, lahko sodišče kot dokaz uporabi preostale dele. Sodišče lahko prosi za mnenje glede narave izjave FCCA, pri katerem se takšen dokaz nahaja. Nadalje je določeno, da preden je postopek pred FCCA končan, sodišče ne sme upoštevati drugih informacij kot dokaz.

V 9. členu predloga finskega zakona je urejen test sorazmernosti, ki določa, da mora sodišče omejiti razkritje dokazov na tisto, kar je sorazmerno, pri čemer mora upoštevati legitimni interes strank in tretjih oseb.

Zastaralni roki so urejeni v 10. členu predloga finskega zakona. Zastaralni rok se pretrga le v primeru vložitve odškodninske tožbe. Pravica do popolne odškodnine preneha po petih letih, odkar je oškodovanec izvedel ali bi lahko izvedel za kršitev konkurenčnega prava, za škodo in za kršitelja. Če je organ za varstvo konkurence začel preiskavo o kršitvi ali kakšno drugo dejanje za ugotavljanje prekrška, se zastaralni rok prekine (*suspended*) vse do izteka enega leta od dokončne odločitve ali od dneva ko je bil postopek drugače končan. V vsakem primeru pa pravica do odškodnine ne zastara, če je bila tožba vložena v desetih letih od trenutka, ko se je kršitev konkurenčnega prava končala, oziroma v enem letu od konca

postopka javnega izvrševanja.

V 11. členu predloga finskega zakona je določeno, da se zastaralni rok med vpletenimi prekine v obdobju poravnave. Sodišče lahko za sodelujoče v poravnavi prekine postopek uveljavljanja odškodninske tožbe za dve leti.

V 12. členu predloga finskega zakona je določeno, da se oškodovančeva pravica do odškodnine zniža za znesek, ki ustreza deležu škode sokršitelja, s katerim oškodovanec sklene poravnavo. Sokršitelj, ki je sklenil poravnavo, je odgovoren za plačilo preostale odškodnine le, če drugi sokršitelji ne bodo mogli plačati preostale odškodnine, lahko pa se ta odgovornost s poravnavo izključi.

V 13. členu predloga finskega zakona je določeno, da se bodo določbe finskega predloga zakona uporabljale za odškodninske tožbe, vložene po dnevu veljavnosti finskega predloga zakona. Določbe, ki se nanašajo na odškodninsko odgovornost (skupaj z domnevo o škodi in določbami o solidarni odgovornosti), na osebe, upravičene do odškodnine, na zastaranje ter izvensodno reševanje sporov se bodo uporabljale za kršitve, ki se bodo nadaljevale po začetku veljavnosti finskega predloga zakona in še to le za dele kršitve, ki se nanašajo na obdobje po datumu začetka veljavnosti zakona.

Nemčija

Nemčija bo Direktivo 2014/104/EU prenesla v *Gesetzes gegen Wettbewerbsbeschränkungen* (Zakon proti omejevanju konkurence). Določba 33. člena določa zahtevek za povrnitev škode in opustitev kršitve. Kdor krši predpis tega zakona ali 101. ali 102. člen PDEU ali krši odredbo organa za varstvo konkurence, je zavezan prizadetim osebam povrniti nastalo škodo in ob morebitni ponovitveni nevarnosti opustiti protipravna ravnanja. Pravica zahtevati opustitev protipravnega ravnanja obstaja že, ko kršitev grozi. Prizadete osebe so lahko konkurenti ali drugi tržni udeleženci, na katere vpliva kršitev. Opustitev lahko zahtevajo tudi:

1. podjetniška združenja za pospeševanje panožnih ali samostojnih poklicnih interesov, kadar:

a) je včlanjen znaten delež prizadetih podjetij v smislu tretjega odstavka,
b) so sposobna ob upoštevanju kadrovske sestave, stvarne in finančne opremljenosti izvajati podeljene naloge;

2. Ustanove, ki lahko dokažejo, da so vpisane v enega od dokumentov:

a) seznam kvalificiranih ustanov v skladu s 4. členom Zakona o opustitvenih tožbah,
b) v register EK v skladu s tretjim odstavkom 4. člena Direktive 2009/22.

V določbi 33a. člena je določena odškodninska odgovornost. Kdor naklepno ali malomarno krši prvi odstavek 33. člena, je zavezan plačati odškodnino. Obstaja izpodbojna domneva, da kartel povzroča škodo. Za oceno škode se uporablja določba 287. člena zakona, ki ureja pravdni postopek. Pri tem se lahko upošteva zlasti dobiček, ki ga je imelo podjetje zaradi kršitve prvega odstavka 33. člena. Odškodnina se obrestuje od trenutka nastanka škode naprej. Ustrezno se uporabljata določbi 288. člena in prvega odstavka 289. člena zakona, ki ureja civilna razmerja.

Določba 33g. člena določa pravico do razkritja dokaznih sredstev ter informacij. Določba prvega odstavka 33g. člena določa, da kdor poseduje dokaze, ki so potrebni za odškodninski zahtevek po prvem odstavku 33. člena, je zavezan te dokaze izročiti tistemu, ki lahko prepričljivo izkaže, da ima utemeljen odškodninski zahtevek, če ta tako natančno določi dokazna sredstva, kolikor je to možno na osnovi dejstev, ki so mu bila dostopna v pogojih sorazmerno z njegovimi zmožnostmi. Drugi odstavek 33g. člena določa, da kdor poseduje dokaze, ki so potrebni za obrambo pred odškodninskim zahtevkom po prvem odstavku 33a. člena, je zavezan predati jih tistemu, proti kateremu teče postopek o zahtevku po prvem odstavku ali odškodninski zahtevek po prvem odstavku 33. člena, če lahko tako natančno določi dokazna sredstva, koliko je to možno na osnovi dejstev, ki so mu bila dostopna v pogojih sorazmerno z njegovimi zmožnostmi. Zahtevek po prvem stavku obstaja tudi, če je kdo vložil ugotovitveno tožbo, da nihče nima zahtevka proti njemu po prvem odstavku 33.a člena in ne oporeka kršitvi, ki je podlaga za tožbo, v skladu s prvim odstavkom 33. člena. Tretji odstavek 33g. člena določa, da je razkritje dokazov po prvem in drugem odstavku izključeno, v kolikor je nesorazmerno ob upoštevanju upravičenih interesov udeležencev. Pri tem tehtanju je treba zlasti upoštevati:

1. v kakšnem obsegu se zahtevek opira na dostopne informacije in dokazna sredstva,
2. obseg dokaznih sredstev in stroške razkritja, zlasti če se te dokaze zahteva od tretje osebe,
3. izključitev razkrivanja dejstev, ki niso znatnega pomena za zahtevek po prvem odstavku 33a. člena,

4. zavezujoči učinek odločb po 33b. členu,
5. učinkovitost javnega izvrševanja konkurenčnega prava,
6. varstvo poslovnih skrivnosti in drugih zaupnih informacij ter kakšni ukrepi so bili sprejeti za njihovo zaščito.

Interes tistega, proti kateremu se uveljavlja zahtevek po prvem odstavku 33a. člena, da se izogne odškodninski odgovornosti, se ne upošteva.

Četrti odstavek 33g. člena določa, da je izvzeto razkritje dokumenta ali zapisa, tudi o vsebini zaslišanja v konkurenčno upravnem postopku, če vsebuje prostovoljne ustne ali pisne izjave v izjavi zaradi prizanesljivosti ali vlogi za poravnavo. Varstva ne uživajo tisti dokazi, ki so na razpolago neodvisno od upravnega konkurenčnega postopka, neodvisno od tega, ali so te informacije tudi v dokumentih organa za varstvo konkurence. Kadar je razkritje dokazov po prvem stavku četrtega odstavka 33g. člena izključeno, lahko tožnik zahteva od sodišča glavne zadeve razkritje po osmem odstavku 89b. člena.

V določbi petega odstavka 33g. člena je določeno, da je do popolnega dokončanja upravnega postopka za varstvo konkurence prepovedano razkritje dokazov, če ti vsebujejo:

1. informacije, ki so jih izdelale fizične ali pravne osebe za namen upravnega konkurenčnega postopka in jih poslale organu za varstvo konkurence,
2. sporočila organa za varstvo konkurence udeležencem,
3. izjavo za poravnavo, ki je bila umaknjena.

Določba šestega odstavka določa, da je razkritje dokazov po prvem in drugem odstavku lahko zavrnjeno, če je upravičena oseba v pravnem sporu o zahtevku po prvem odstavku 33a člena v skladu s točkami 4 do 6 prvega odstavka 383. člena ali v skladu s točko 3 384. člena zakona, ki ureja pravdni postopek, zavrnila pričanje. Pri tem lahko tožnik zahteva razkritje dokazov pri sodišču po šestem odstavku 89b. člena. Drugi stavek se ne uporabi za odvetnike, če so po točki 6 prvega odstavka 383. člena upravičeni do zavrnitve pričanja (privilegirana komunikacija).

Sedmi odstavek 33g. člena določa, da če zavezancu nastanejo zaradi razkritja dokazov po prvem ali drugem odstavku stroški, ki jih smatra glede na okoliščine za nujne, lahko zahteva od drugega nadomestilo za te stroške. Deveti odstavek določa, da zavezanec, ki dokazuje, za katere je bilo odrejeno razkritje, naklepno ali iz hude malomarnosti nepravilno, nepopolno ali jih sploh ne preda, je zavezan nadomestiti tožniku nastalo škodo. Dokazi ali informacije, ki jih je razkril zavezanec po prvem in drugem odstavku, se lahko uporabijo v kazenskem ali prekrškovnem postopku zaradi dejanja, storjenega pred razkritjem dokazov in navedenega v prvem odstavku 52. člena zakona, ki ureja pravdni postopek, ali se lahko uporabijo proti svojcu, samo s soglasjem zavezanca. To velja tudi, če je bila informacija pridobljena v okviru zaslišanja prič ali strank. Prvi in drugi odstavek se ne uporabljata v postopkih proti podjetjem.

Določba 89b. člena določa postopek za razkritje dokazov. Za posredovanje dokazov v skladu s 33g. členom se uporablja 142. člen zakona, ki ureja pravdni postopek. Drugi odstavek 142. člena zakona, ki ureja pravdni postopek, se uporablja z namenom, da se določi sorazmernost po tretjem do šestem odstavku 33g. člena. O zahtevku po prvem ali drugem odstavku 33g. člena lahko odloči sodišče z vmesno sodbo, če se uveljavlja odškodninski zahtevek po prvem odstavku 33a. člena proti nasprotni stranki. Sodbo je treba smatrati z vidika pravnih sredstev kot pravnomočno. Sodišče lahko odredi razkritje dokazov in posredovanje informacije po 33g. členu tudi z začasno odredbo brez obrazložitve in utemeljitve predpostavk, določenih v 935. členu in 940. členu zakona, ki ureja pravdni postopek, če je bila kršitev konkurenčnega prava ugotovljena z zavezujočo odločbo organa za varstvo konkurence v skladu s 33b. členom. Pred odredbo je treba pridobiti izjavo nasprotne stranke. Na zahtevo stranke lahko sodišče odredi, da se določene podatke obravnava kot skrivnost ali da se zavrne njihovo razkritje. Sklep je treba obrazložiti. Sodišče lahko sprejme potrebne ukrepe, da se v posameznem primeru varujejo poslovne skrivnosti in zaupne informacije.

Določbe 33b. člena določa zavezujoči učinek odločb organov za varstvo konkurence, in sicer če se zahteva odškodnina zaradi kršitve konkurenčnega prava, potem je sodišče zavezano upoštevati ugotovitev kršitve, kot je bila ugotovljena v dokončni odločbi organa za varstvo konkurence, EK ali konkurenčnega organa ali tudi sodišča v drugi državi članici EU. Enako velja za ustrezne ugotovitve v pravnomočnih sodbah sodišč, ki so bile izdane po prvem stavku. Ta dolžnost velja ne glede na pravice in dolžnosti po 267. členu PDEU.

Zastaranje je urejeno v 33h. členu. Določen je subjektivni petletni rok, ki je vezan na okoliščine, kot so

zapisane v Direktivi 2014/104/EU. Predlog določa dva možna objektivna roka, in sicer 10 letni ali 30-letni objektivni rok. Zadržanje zastaranja je vezano na začetek postopka pred organom za varstvo konkurence.

Določba 33d. člena določa solidarno odgovornost. V prvem odstavku 33d. člena je povzeto splošno pravilo o solidarni odgovornosti, v drugem odstavku pa regresna pravica solidarnega dolžnika. V tretjem in četrtem odstavku je določena izjema za mala in srednja podjetja, ki so odgovorna samo svojim neposrednim in posrednim kupcem, razen če v tem zakonu ni določeno drugače. V 33e. členu so določena pravila in izjeme, ki veljajo za podjetja, ki jim je bila odpuščena globa.

– izjava o skladnosti predloga zakona s pravnimi akti EU in korelacijska tabela pri prenosu direktiv.

Izjava o skladnosti (oblika pdf) – izvoz iz baze RPS

Izjava o skladnosti predloga zakonskega ali podzakonskega akta s pravnim redom EU

1.) Naslov predlaganega akta

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence

Prevod naslova predloga pravnega akta RS v angleščino

Act Amending the Prevention of Restriction of Competition Act

2.) Enotna identifikacijska oznaka predloga akta (EVA)

2016-2130-0075

ID predpisa

ZAKO7319

ID izjave

2 (3)

Datum izjave

13.02.2017

3.) Skladnost predloga akta s predpisi EU

3.1) Direktive, ki jih delno ali v celoti prenaša predlog akta

	CELEX oznaka direktive	Naslov direktive ter slovenski predpisi, ki se navezujejo na to direktivo	Rok za prenos direktive	Rok, na katerega se nanaša prenos	Je za navedeni rok direktiva v celoti prenesena s tem aktom? (obrazložitev)
1.	32014L0104	Direktiva 2014/104/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2014 o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe po nacionalnem pravu za kršitve določb konkurenčnega prava držav članic in Evropske unije	27.12.2016	27.12.2016	NE Direktiva prenešana tudi z drugim aktom

4.) Ali je predlog pravnega akta tehnični predpis v smislu člena 8 direktive 31998L0034?

NE

5.) Razlogi za kreiranje nove izjave o skladnosti

Sprememba korelacijske tabele.

Korelacijska tabela

1.) Naslov predlaganega akta

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence

Prevod naslova predloga pravnega akta RS v angleščino

Act Amending the Prevention of Restriction of Competition Act

2.) Enotna identifikacijska oznaka predloga akta (EVA)	ID predpisa	ID izjave	Datum izjave
2016-2130-0075	ZAKO7319	2 (3)	13.02.2017

3.1) Direktive, ki jih delno ali v celoti prenaša predlog akta

	CELEX oznaka	Naslov predpisa
1.	32014L0104	Direktiva 2014/104/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2014 o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe po nacionalnem pravu za kršitve določb konkurenčnega prava držav članic in Evropske unije

3.2) Skladnost predloga akta s predpisi EU

Nacionalni predpis	Evropski predpis	Opomba
1. člen		1. člen zakona ne prenaša direktive.
2. člen	Člen 21, odstavek 1, celex 32014L0104	
3. člen	Člen 2, točka 1, celex 32014L0104 Člen 2, točka 2, celex 32014L0104 Člen 2, točka 3, celex 32014L0104 Člen 2, točka 7, celex 32014L0104 Člen 2, točka 8, celex 32014L0104 Člen 2, točka 10, celex 32014L0104 Člen 2, točka 11, celex 32014L0104 Člen 2, točka 13, celex 32014L0104 Člen 2, točka 14, celex 32014L0104 Člen 2, točka 15, celex 32014L0104 Člen 2, točka 16, celex 32014L0104 Člen 2, točka 17, celex 32014L0104 Člen 2, točka 18, celex 32014L0104 Člen 2, točka 19, celex 32014L0104 Člen 2, točka 21, celex 32014L0104 Člen 2, točka 22, celex 32014L0104 Člen 2, točka 23, celex 32014L0104 Člen 2, točka 24, celex 32014L0104	
3. člen, 2. odstavek, 14. točka		14. točka drugega odstavka 3. člena zakona ne prenaša direktive.
4. člen		4. člen zakona ne prenaša direktive.
5. člen		5. člen zakona ne prenaša direktive.
6. člen		6. člen zakona ne prenaša direktive.
7. člen	Člen 2, točka 5, celex 32014L0104 Člen 2, točka 6, celex 32014L0104 Člen 3, odstavek 1, celex 32014L0104 Člen 3, odstavek 2, celex 32014L0104	

Korelacijska tabela

Nacionalni predpis	Evropski predpis	Opomba
8. člen	Člen 2, točka 5, celex 32014L0104 Člen 2, točka 10, celex 32014L0104 Člen 5, odstavek 1, celex 32014L0104 Člen 5, odstavek 2, celex 32014L0104 Člen 5, odstavek 3, celex 32014L0104 Člen 5, odstavek 4, celex 32014L0104 Člen 5, odstavek 5, celex 32014L0104 Člen 5, odstavek 6, celex 32014L0104 Člen 6, odstavek 1, celex 32014L0104 Člen 6, odstavek 3, celex 32014L0104 Člen 6, odstavek 4, celex 32014L0104 Člen 6, odstavek 5, celex 32014L0104 Člen 6, odstavek 6, celex 32014L0104 Člen 6, odstavek 7, celex 32014L0104 Člen 6, odstavek 8, celex 32014L0104 Člen 6, odstavek 10, celex 32014L0104 Člen 6, odstavek 11, celex 32014L0104 Člen 7, odstavek 1, celex 32014L0104 Člen 7, odstavek 2, celex 32014L0104 Člen 7, odstavek 3, celex 32014L0104 Člen 8, celex 32014L0104 Člen 9, odstavek 1, celex 32014L0104 Člen 9, odstavek 2, celex 32014L0104 Člen 9, odstavek 3, celex 32014L0104 Člen 10, odstavek 2, celex 32014L0104 Člen 10, odstavek 3, celex 32014L0104 Člen 10, odstavek 4, celex 32014L0104 Člen 11, odstavek 2, celex 32014L0104 Člen 11, odstavek 3, celex 32014L0104 Člen 11, odstavek 4, celex 32014L0104 Člen 11, odstavek 5, celex 32014L0104 Člen 11, odstavek 6, celex 32014L0104 Člen 12, odstavek 1, celex 32014L0104 Člen 12, odstavek 2, celex 32014L0104 Člen 12, odstavek 3, celex 32014L0104 Člen 12, odstavek 4, celex 32014L0104 Člen 12, odstavek 5, celex 32014L0104 Člen 13, celex 32014L0104 Člen 14, odstavek 1, celex 32014L0104 Člen 14, odstavek 2, celex 32014L0104 Člen 15, celex 32014L0104 Člen 17, odstavek 2, celex 32014L0104 Člen 17, odstavek 3, celex 32014L0104 Člen 18, odstavek 2, celex 32014L0104 Člen 19, odstavek 1, celex 32014L0104 Člen 19, odstavek 2, celex 32014L0104 Člen 19, odstavek 3, celex 32014L0104 Člen 19, odstavek 4, celex 32014L0104	62. b člen, 1., 4. 5. in 9. odstavek 62. člena, 4., 5. in 7. odstavek 62. f člena, 2. in 4. odstavek 62. j člena in 1. odstavek 62. k člena zakona ne prenašajo določb direktive.
9. člen		9. člen zakona ne prenaša določb direktive.
10. člen		10. člen zakona ne prenaša direktive.
11. člen		11. člen zakona ne prenaša direktive.
12. člen		12. člen zakona ne prenaša direktive.
13. člen	Člen 22, odstavek 2, celex 32014L0104	
14. člen	Člen 22, odstavek 1, celex 32014L0104	

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona bo povzročil posledice na delovanje sodnih organov. S predlogom zakona se oškodovancem olajša dostop do dokazov oziroma podatkov za uveljavljanje odškodninskega zahtevka zaradi kršitev konkurenčnega prava, kar bo spodbudilo oškodovance, da vlagajo zahtevke za razkritje dokazov oziroma podatkov ter odškodninske tožbe zaradi kršitev konkurenčnega prava. Poleg tega

predlog zakona nalaga sodiščem, da v primeru zahtevka za razkritje dokazov oziroma podatkov opravijo test sorazmernosti ter poleg določb ZPP upoštevajo tudi določbe predloga zakona.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo povzročil administrativnih posledic pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne bo povzročil posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona bo ugodno vplival na gospodarstvo, saj bo podjetjem olajšal dostop do dokazov oziroma podatkov, s katerimi razpolagajo kršitelji, tretje osebe ali organ za varstvo konkurence, ter bo olajšal uveljavljanje pravice oškodovancev do odškodnine zaradi kršitev konkurenčnega prava. Predlog zakona ne določa dodatnih obveznosti za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona bo vplival na sodno varstvo ter učinkovito sodno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin, saj bo olajšal dostop do podatkov, s katerimi razpolagajo kršitelji, tretje osebe ali organ za varstvo konkurence, ter uveljavljanje pravice oškodovancev (tudi fizičnih oseb) do odškodnine zaradi kršitev konkurenčnega prava.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne bo povzročil posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo povzročil posledic na drugih področjih.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

– ciljnim skupinam (seminarji, delavnice):

Predlagatelj zakona ne predvideva, da bi organiziral delavnico oziroma seminar.

– širši javnosti (mediji, javne predstavitve, spletne predstavitve):

Predlagatelj bo vsebino sprejetega zakona predstavil pisno na svoji spletni strani in s sporočilom za javnost.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Predlagatelj bo spremljal sodno prakso s področja uveljavljanja odškodninskih zahtevkov zaradi kršitev konkurenčnega prava.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

Pri pripravi zakona sta sodelovala Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence in Ministrstvo za pravosodje.

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

– spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen:

Predlog zakona je bil objavljen na spletni strani predlagatelja: www.mgrt.gov.si in spletnem portalu e-demokracija: <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/edemokracija.euprava>.

– čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloga in pripombe:

Predlog zakona je bil v javni obravnavi od 15. junija 2016 do 15. julija 2016. Na podlagi mnenj, prejetih v času trajanja javne obravnave, je predlagatelj pripravil nov predlog zakona ter ga 5. avgusta 2016 znova posredoval strokovni javnosti, torej tistim osebam, ki so podale pripombe v sklopu javne obravnave. Na delovno gradivo novega predloga je imela strokovna javnost možnost podati nove oziroma dodatne pripombe.

Po javnem posvetu s strokovno javnostjo, ki je potekal pri predlagatelju 5. septembra 2016, je predlagatelj na svoji spletni strani objavil novo delovno gradivo predloga zakona.

– datum in kraj morebitne javne obravnave in druge oblike sodelovanja:

Predlagatelj je 5. septembra 2016 na sedežu predlagatelja organiziral javni posvet s širšo strokovno javnostjo.

– seznam subjektov, ki so sodelovali (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Predlagatelj je na javni posvet 5. septembra 2016 povabil Evropsko pravno fakulteto v Novi Gorici, Gospodarsko zbornico Slovenije, Združenje za informatiko in telekomunikacije pri Gospodarski zbornici Slovenije, Odvetniško zbornico Slovenije, Odvetniško družbo Zdolšek, Pravno fakulteto v Ljubljani, Pravno fakulteto v Mariboru, SI.MOBIL d.d., Trgovinsko zbornico Slovenije, Upravno sodišče Republike Slovenije in Vrhovno sodišče Republike Slovenije.

– bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti:

Strokovna javnost je v večini izrazila pripombe glede dolžine objektivnega zastaralnega roka ter zadržanja zastaranja, poudarila je, da je treba zagotoviti ustrezne ukrepe za zaščito občutljivih podatkov in preprečiti, preširok dostop do podatkov nasprotne stranke ali tretjih oseb.

Gospodarska zbornica Slovenije je glede uveljavljanja civilnopravnih zahtevkov menila, da je treba določiti procesnopravni institut razkritja dokazov, da pravila o zastaranju niso ustrezno urejena, izrecno pa je nasprotovala določitvi 30-letnega absolutnega zastaralnega roka.

Združenje za informatiko in tehnologijo pri GZS je navedlo, da določitev 30-letnega absolutnega zastaralnega roka ni ustrezna.

Odvetniška zbornica Slovenije (v nadaljevanju: OZS) je podala pripombe glede definicij v 3. členu predloga ZPOMK-1G. Opozorila je na neustrezne definicije, na nejasno ureditev dokaznega bremena, ki se nanaša na krivdo toženca, ter zamudnih obresti. Glede dela, povezanega z razkritjem dokazov, OZS meni, da bi bilo primerneje to področje urediti v ZPP; glede določb o razkritju dokazov predloga zakona pa je opozorila na nedosledno uporabo pojma »predlagatelj, dokazi in skupine dokazov« ter na nepopolno določitev

pogojev za razkritje dokazov; predlagala je dopolnitev obstoječih določb, ki bi zagotovile večjo varnost zaupnih podatkov, določitev razlogov, zaradi katerih bi lahko tretje osebe odklonile pričanje, določitev strožje kazni, če oseba ne upošteva ukrepov, ki jih je sodišče naložilo zaradi varovanja zaupnih podatkov, ter podala več redakcijskih popravkov. Glede ureditve učinka odločb organov za varstvo konkurence, solidarne odgovornosti in zastaranja člena je OZS predlagala več redakcijskih in manjših vsebinskih sprememb, nasprotovala pa je določitvi 30-letnega absolutnega zastaralnega roka in tudi predlogu, da se objektivnega roka ne določi. OZS je nasprotovala še predlogu ureditve zadržanja zastaranja in predlagala, naj ne bo vezan na konkretni akt Agencije. Pri vprašanju prenosa razlike v ceni je OZS opozorila na sodno prakso glede navadne škode, izgubljenega dobička in začetka teka zamudnih obresti ter podala ustrezne predloge. Predlagala je, da se v predlogu zakona uredi tudi razmerje med tem zakonom in OZ ter ZPP. Glede določbe 63. člena je OZS podala predlog redakcijskih sprememb in predlagala, da se določi, da se mora sodišče opredeliti do mnenja organa za varstvo konkurence ter strankam omogočiti, da se lahko opredelijo do tega mnenja.

Odvetniška družba Zdolšek je menila, da pravilo o zadržanju zastaranja ni ustrezno, ker se po predlogu veže na katerokoli dejanje organa za varstvo konkurence. Nasprotovala je tudi določitvi 30-letnega absolutnega zastaralnega roka in pa predlogu, da objektivni rok sploh ne bi bil določen.

SI.MOBIL d.d. je pozdravil predlog nove ureditve, nasprotoval pa je določitvi 30-letnega absolutnega zastaralnega roka.

Trgovinska zbornica Slovenije (v nadaljevanju: TZS) je menila, da določitev 30-letnega absolutnega zastaralnega roka ni ustrezna. TZS je nasprotovala tudi ureditvi prehodne določbe v tretjem odstavku 35. člena, ker je menila, da predlagana ureditev ne zagotavlja pravne varnosti.

Upravno sodišče Republike Slovenije je poslalo pripombe samo glede dela predloga zakona, ki je bil zapisan že v prvem predlogu Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, vendar je bil ta del pozneje črtan iz predloga zakona.

Višje sodišče v Celju na predlog ZPOmK-1G ni imelo pripomb.

Pravna fakulteta v Ljubljani je aktivno sodelovala pri pripravi predloga tega zakona s podajanjem mnenj in stališč na strokovnih posvetih, na kateri se je obravnaval prenos Direktive 2014/104/EU in s podajanjem odgovorov na različna strokovna vprašanja tekom priprave predloga zakona.

Višje sodišče v Ljubljani in Okrožno sodišče v Ljubljani sta sodelovala pri pripravi predloga tega zakona s podajanjem mnenj in stališč glede predlaganih implementacijskih določb predloga zakona in s podajanjem odgovorov na različna strokovna vprašanja tekom priprave predloga zakona.

– bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, in razlogi za neupoštevanje:

Pisni odzivi strokovne javnosti na delovno gradivo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (ZPOmK-1G) so bili konstruktivni ter jih je predlagatelj v veliki večini upošteval – na primer, dopolnil je ukrepe za zaščito zaupnih podatkov, skrajšal dolžino objektivnega roka na deset let. Predlagatelj ni upošteval predloga, da se zadržanje zastaranja veže na sklep Agencije o uvedbi postopka, kljub temu, da se strinja s strokovno javnostjo, da njihov predlog zagotavlja več pravne jasnosti. Predlagatelj je ocenil, da predlog strokovne javnosti ni ustrezen z vidika zagotovitve pravilnega prenosa Direktive 2014/104/EU. Določba četrtega odstavka 10. člena Direktive 2014/104/EU določa, da mora biti zadržanje zastaranja vezano na ukrepe organa za varstvo konkurence za namen preiskave ali postopka zaradi kršitev konkurenčnega prava. Ker pa lahko Agencija v skladu s 27. členom ZPOmK-1 naslovi na podjetja zahtevo za posredovanje podatkov, še preden izda sklep o uvedbi postopka, ni mogoče vezati sklepa o zadržanju zastaranja na sklep Agencije o uvedbi postopka, ki je lahko časovno izdan pozneje, po izdani zahtevi za posredovanje podatkov.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- Zdravko Počivalšek, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- mag. Aleš Cantarutti, državni sekretar,
- Eva Štravs Podlogar, državna sekretarka,
- Jernej Tovšak, generalni direktor Direktorata za notranji trg,
- Darja Tomše, sekretarka, vodja Sektorja za varstvo potrošnikov in konkurence,
- mag. Ana Dežman Mušič, sekretarka, Sektor za varstvo potrošnikov in konkurence,
- Mateja Kralj, višja svetovalka, Sektor za varstvo potrošnikov in konkurence.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o preprečevanju omejevanja konkurence (Uradni list RS, št. 36/08, 40/09, 26/11, 87/11, 57/12, 39/13 – odl. US, 63/13 – ZS-K, 33/14 in 76/15) se na koncu prvega odstavka 1. člena pika nadomesti z vejico in doda besedilo: »ter posamezna pravila glede povrnitve škode zaradi kršitev konkurenčnega prava.«.

2. člen

V 2. členu se spremeni naslov člena tako, da se glasi »(prenos in izvajanje predpisov Evropske unije)« ter se za besedilom člena, ki postane prvi odstavek, doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva 2014/104/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2014 o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe po nacionalnem pravu za kršitve določb konkurenčnega prava držav članic in Evropske unije (UL L št. 349 z dne 5. 12. 2014, str. 1).«.

3. člen

V 3. členu se za besedilom člena, ki postane prvi odstavek, na koncu 19. točke pika nadomesti s podpičjem in dodata novi 20. in 21. točka, ki se glasita:

»20. »kartel« je sporazum ali usklajeno ravnanje dveh ali več podjetij, katerega namen je usklajevanje njihovega konkurenčnega ravnanja na trgu ali vplivanje na relevantne dejavnike konkurence s praksami, kot so določanje ali usklajevanje nakupnih ali prodajnih cen ali drugih pogojev trgovanja, vključno s pravicami intelektualne lastnine, razdelitev proizvodnih ali prodajnih kvot, delitev trgov in kupcev, dogovorjeno oddajanje ponudb, omejitve pri uvozu ali izvozu ali protikonkurenčni ukrepi zoper druga konkurenčna podjetja;

21. »vloga za poravnavo« je poročilo, ki ga podjetje ali od njega pooblaščen oseba prostovoljno predstavi Evropski komisiji ali organu, ki ga država članica v skladu s 35. členom Uredbe 1/2013/ES določi kot odgovornega za uporabo 101. in 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: organ druge države članice), in v katerem opiše sodelovanje pri kršitvi konkurenčnega prava ter prevzame odgovornost za to kršitev konkurenčnega prava ali se odpove ugovarjanju glede svojega sodelovanja in odgovornosti, ter je pripravljeno z namenom, da Evropska komisija ali organ druge države članice lahko hitreje odloči o zadevi.«.

Za prvim odstavkom se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Posamezni izrazi, uporabljeni v VI. delu tega zakona, pomenijo:

1. »kršitev konkurenčnega prava« je kršitev 6. ali 9. člena tega zakona oziroma 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije oziroma določb države članice, ki določajo prepoved omejevalnih sporazumov ali prepoved zlorabe prevladujočega položaja v smislu 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije;

2. »kršitelj« je podjetje, ki je kršilo konkurenčno pravo;

3. »organ, pristojen za varstvo konkurence« so Evropska komisija oziroma Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence oziroma organ druge države članice;

4. »odločba o kršitvi« je odločba organa, pristojnega za varstvo konkurence, o ugotovitvi kršitev konkurenčnega prava, ali sodišča, ki je na podlagi rednega pravnega sredstva pristojno za presojo odločb Javne agencije Republike Slovenije za varstvo konkurence ali organa druge države članice;

5. »progam prizanesljivosti« je program, povezan z uporabo 6. člena tega zakona oziroma 101. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, v katerem udeleženec v skrivnem kartelu neodvisno od drugih podjetij v kartelu sodeluje v postopku preiskovalnega organa ali organa, pristojnega za varstvo konkurence, tako da prostovoljno razkrije informacije o kartelu in svojo vlogo v njem, za kar se mu z odločbo ali ustavitvijo postopka odpusti ali zniža globa;

6. »izjava zaradi prizanesljivosti« je ustna ali pisna vloga, ki jo podjetje ali od njega pooblaščen oseba prostovoljno predloži organu, pristojnemu za varstvo konkurence, in v kateri podjetje ali fizična oseba

navede podatke o kartelu, s katerimi je seznanjena, ter opiše njegovo oziroma njeno vlogo v njem, pripravljena pa je bila posebej za organ, pristojen za varstvo konkurence, z namenom odpustitve ali znižanja globe v okviru programa prizanesljivosti, in ne vključuje predhodnih informacij;

7. »predhodne informacije« so informacije ali podatki, ki obstajajo neodvisno od postopka pred organom, pristojnim za varstvo konkurence, ne glede na to ali spis organa, pristojnega za varstvo konkurence, te informacije ali podatke vsebuje ali ne;

8. »oseba, ki ji je odpuščena globa« je podjetje ali njegova odgovorna oseba, kateri je organ, pristojen za varstvo konkurence, odpustil plačilo globe v okviru programa prizanesljivosti;

9. »sporazumno reševanje sporov« je vsak mehanizem, ki strankam omogoči, da dosežejo izvensodno rešitev spora v zvezi z odškodninskim zahtevkom;

10. »poravnava« je sporazum ali odločitev, dosežena v postopku sporazumne rešitve spora;

11. »neposredni kupec« je fizična ali pravna oseba, ki neposredno od kršitelja kupi izdelke ali storitve, ki so bile predmet kršitve konkurenčnega prava;

12. »posredni kupec« je fizična ali pravna oseba, ki kupi izdelke ali storitve, ki so predmet kršitve konkurenčnega prava, ali izdelke ali storitve, ki izhajajo iz takšnega blaga ali storitev, od neposrednega kupca ali nadaljnjega kupca;

13. »dokazi« so vsa sredstva in predmeti, s katerimi je dopustno dokazovati dejstva v skladu z zakonom, ki ureja pravdni postopek, kot na primer listine in drugi nosilci podatkov, na katerih so podatki shranjeni;

14. »tretja oseba« je fizična oseba, podjetje, državni organ ali nosilec javnega pooblastila; razen sodišča.«.

4. člen

Besedilo sedmega odstavka 5. člena se črta.

5. člen

Besedilo b13.a člena se črta.

6. člen

Naslov VI. dela se spremeni tako, da se glasi: »POSAMEZNA PRAVILA GLEDE POVRNITVE ŠKODE ZARADI KRŠITEV KONKURENČNEGA PRAVA«.

7. člen

62. člen se spremeni tako, da se glasi:

»62. člen

(povrnitev škode zaradi kršitev konkurenčnega prava)

(1) Oseba, ki je utrpela škodo, povzročeno s kršitvijo konkurenčnega prava (v nadaljnjem besedilu: oškodovanec), ima pravico do povrnitve škode (v nadaljnjem besedilu: odškodnina) po splošnih pravilih zakona, ki ureja obligacijska razmerja, če ni s tem zakonom določeno drugače.

(2) Oseba, ki je povzročila škodo (v nadaljnjem besedilu: oškodovalec) dolguje oškodovancu zamudne obresti od nastanka škode do plačila ne glede na to, kdaj je oškodovanec vložil zahtevek za povrnitev škode, povzročene s kršitvijo konkurenčnega prava (v nadaljnjem besedilu: odškodninski zahtevek).«

8. člen

Za 62. členom se dodajo novi 62.a, 62.b, 62.c, 62.č, 62.d, 62.e, 62.f, 62.g, 62.h, 62.i, 62.j, 62.k, 62.l, 62.m, 62.n in 62.o člen, ki se glasijo:

»62.a člen

(razkritje dokazov oziroma podatkov)

(1) Oškodovanec lahko zahteva razkritje dokazov oziroma podatkov od oškodovalca ali tretje osebe, za katero trdi, da razpolaga z dokazi oziroma podatki, potrebnimi zaradi odškodninskega zahtevka, ki je vložen pri sodišču. Oškodovalec pa lahko zahteva razkritje dokazov oziroma podatkov od oškodovanca ali

tretje osebe, za katero trdi, da razpolaga z dokazi oziroma podatki, potrebnimi za ugovarjanje zoper odškodninski zahtevek.

(2) Razkritje dokazov oziroma podatkov se lahko zahteva, če:

- a) je glede na razpoložljiva dejstva in dokaze v zadostni meri izkazano, da obstoji odškodninska terjatev zaradi kršitev konkurenčnega prava oziroma da ta ne obstaja ali da ne obstaja v zatrjevani višini,
- b) so dokazi oziroma podatki relevantni zaradi dodatnega navajanja dejstev oziroma dokazovanja obstoja ali neobstoja odškodninske terjatve oziroma njene višine, in
- c) so dokazi oziroma podatki, katerih razkritje se zahteva, karseda določno in podrobno opisani na podlagi dejstev in dokazov, ki so osebi, ki zahteva razkritje dokazov oziroma podatkov, znani pod razumnimi pogoji.

(3) Razkritje dokazov oziroma podatkov se izvede tako, da se zagotovi sorazmernost med upravičenimi interesi vseh oseb, pri čemer se upošteva zlasti:

- a) ali je utemeljitev obstoja ali neobstoja obveznosti povrnitve škode dovolj podprta z razpoložljivimi dejstvi in dokazi,
- b) ali gre za vsesplošno iskanje podatkov, ki verjetno niso pomembni za odločitev o obstoju oziroma neobstoju odškodninske terjatve,
- c) obseg in stroške razkritja dokazov oziroma podatkov, zlasti za tretje osebe,
- č) ali dokazi, katerih razkritje se predlaga, vsebujejo zaupne podatke, zlasti v zvezi s tretjimi osebami, in kateri so možni ukrepi za zavarovanje zaupnih podatkov.

(4) Pri razkritju dokazov oziroma podatkov iz spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence, se pri zagotavljanju sorazmernosti poleg okoliščin iz prejšnjega odstavka upošteva tudi:

- a) opredelitev narave, predmeta ali vsebine dokazov oziroma podatkov,
- b) ali je dokaz oziroma podatek relevanten za utemeljitev odškodninske terjatve,
- c) ali zaradi učinkovitega izvajanja konkurenčnega prava pretehta javni interes varovanja dokazov oziroma podatkov iz spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence, v zvezi z razkritjem dokazov oziroma podatkov iz osmega odstavka tega člena,
- č) ali zaradi učinkovitega izvajanja konkurenčnega prava pretehta javni interes varovanja dokazov oziroma podatkov iz spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence, ker lahko stranka sama doseže razkritje dokazov oziroma podatkov pri osebi iz prvega odstavka tega člena, ki ni organ, pristojen za varstvo konkurence, in
- d) ali zaradi učinkovitega izvajanja konkurenčnega prava pretehta javni interes varovanja dokazov oziroma podatkov iz spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence, glede na mnenje organa, pristojnega za varstvo konkurence, o sorazmernosti zahtevka za razkritje dokazov oziroma podatkov v skladu s tretjim odstavkom 62.č člena tega zakona.

(5) Pri zagotavljanju sorazmernosti se ne upošteva navedba podjetja, da bi mu z razkritjem nastala premoženjska škoda zaradi odškodninske odgovornosti zaradi kršitev konkurenčnega prava.

(6) V primeru obstoja zaupnih podatkov se lahko določi, komu se smejo razkriti dokazi, ki vsebujejo zaupne podatke, in na kakšen način se zagotovi varstvo zaupnih podatkov, zlasti z naslednjimi ukrepi:

- a) da se v določenem roku zagotovi nezaupno različico dokazov, v kateri so zaupni deli besedila izbrisani, oziroma se zagotovi kratek in jedrnat opis vsakega izbrisanega podatka,
- b) da se dovoli vpogled v dokaz, ki vsebuje zaupne podatke, samo v prostorih osebe, od katere se zahteva razkritje dokazov,
- c) da se dovoli pregled, prepis ali preslikavo zaupnih podatkov zgolj izvedencu, revizorju, odvetniku predlagatelja, predlagateljevemu zunanjemu strokovnemu pomočniku ali izvedeni priči, pri čemer se določi, da so osebe, ki jim je dovoljen pregled, prepis ali preslikava teh podatkov, dolžne varovati te podatke in jih ne smejo razkriti strankam postopka oziroma tretjim osebam, smejo pa jih uporabiti za svoje analize ter se nanje lahko sklicujejo v svojih vlogah na tak način, da zaupni podatki niso razkriti njihovim strankam ali tretjim osebam. Ob takšnem sklepu je odvetnik prost zaveze razkritja zaupnih podatkov svoji stranki, stranka pa takega razkritja ne sme zahtevati.

(7) Oseba, od katere se zahteva razkritje dokazov oziroma podatkov, lahko odreče to razkritje, če se dokaz oziroma podatki nanašajo na privilegirano komunikacijo iz 32. člena tega zakona.

- (8) Dokazov oziroma podatkov iz spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence, ki se nanašajo na:
- podatke, pripravljene posebej za postopek organa, pristojnega za varstvo konkurence,
 - podatke, ki jih je med postopkom sestavil organ, pristojen za varstvo konkurence, in jih poslal strankam, ali
 - vloge za poravnavo, ki so bile umaknjene,
- ni dovoljeno razkriti, razen če se je postopek pred organom, pristojnem za varstvo konkurence, končal.
- (9) Dokazov oziroma podatkov iz spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence, ki se nanašajo na:
- dokaze iz prve, tretje, četrte in pete alineje petega odstavka 18. člena tega zakona,
 - izjavo zaradi prizanesljivosti, ali
 - vlogo za poravnavo,
- ni dovoljeno razkriti.

62.b člen
(odločanje o odškodninskem zahtevku)

Za odločanje o odškodninskem zahtevku zaradi kršitev konkurenčnega prava se uporablja zakon, ki ureja pravdni postopek, če ni s tem zakonom drugače določeno.

62.c člen
(združitev pravnih postopkov)

Kadar teče pred istim ali različnimi sodišči v Republiki Sloveniji na prvi stopnji več pravnih postopkov zaradi uveljavljanja zahtevkov, ki izvirajo iz iste kršitve konkurenčnega prava in v katerih je ista oseba nasprotnik raznih tožnikov ali raznih tožencev, lahko na predlog stranke vrhovno sodišče s sklepom združi zadeve za skupno obravnavanje, če se s tem pospeši obravnavanje ali zmanjšajo stroški. O vseh združenih pravnih zadevah lahko izda sodišče skupno sodbo.

62.č člen
(razkritje dokazov oziroma podatkov v pravdnem postopku)

- (1) Če oškodovanec ali oškodovalec (v nadaljnjem besedilu: stranka) v pravdnem postopku, v katerem se uveljavlja odškodninski zahtevek zaradi kršitev konkurenčnega prava, predlaga, da sodišče nasprotni stranki ali tretji osebi naloži predložitev listin oziroma razkritje podatkov, ki so poslovna skrivnost, po zakonu, ki ureja pravdni postopek, sodišče ugotovi predlogu pod pogoji iz 62.a in tega člena zakona.
- (2) Če stranka ne more iz razumnih razlogov pridobiti dokazov oziroma podatkov od nasprotne stranke ali tretje osebe, sodišče naloži razkritje dokazov oziroma podatkov organu, pristojnemu za varstvo konkurence.
- (3) Preden sodišče odloči o razkritju dokazov oziroma podatkov iz spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence, sodišče obvesti organ, pristojen za varstvo konkurence, ki razpolaga s temi dokazi, ta pa lahko poda mnenje o sorazmernosti zahtevka ali predloga.
- (4) Če se zahtevek ali predlog za razkritje dokazov oziroma podatkov nanaša na zaupne podatke, sodišče lahko določi, komu se smejo razkriti dokazi oziroma podatki, ki vsebujejo zaupne podatke, in poseben način varstva zaupnih podatkov, zlasti z ukrepi iz šestega odstavka 62.a člena tega zakona. Sodišče opozori stranko in osebo iz c) točke šestega odstavka 62.a člena tega zakona, ki so ji zaupni podatki razkriti, na denarno kazen iz prvega odstavka 62.f člena tega zakona in da sta izdaja ter neupravičena pridobitev poslovne skrivnosti kaznivi dejanji.
- (5) Sodišče lahko na predlog stranke, ki zahteva ali predlaga razkritje dokazov oziroma podatkov, izda sklep o zagotovitvi zaščite njenih zaupnih podatkov iz zahtevka ali predloga za razkritje dokazov oziroma podatkov s smiselno uporabo šestega odstavka 62.a člena tega zakona ob upoštevanju interesov oseb, na katere se dokazi oziroma podatki nanašajo.
- (6) Če stranka zaradi privilegirane komunikacije iz sedmega odstavka 62.a člena ugovarja razkritju

dokazov oziroma podatkov, o utemeljenosti oziroma neutemeljenosti takšnega sklicevanja odloči sodišče.

(7) Če stranka ugovarja razkritju dokazov oziroma podatkov, ker se nanašajo na izjavo zaradi prizanesljivosti ali vlogo za poravnavo, sodišče na podlagi obrazloženega predloga stranke ali tretje osebe preveri, ali vsebina izjave zaradi prizanesljivosti ali vloge za poravnavo ustreza njuni opredelitvi v 6. točki drugega odstavka 3. člena tega zakona in 21. točki prvega odstavka 3. člena tega zakona. Sodišče lahko za mnenje zaprosi organ, pristojen za varstvo konkurence, pri katerem se takšen dokaz nahaja. Sodišče o predlogu obvesti osebo, ki je podala izjavo zaradi prizanesljivosti ali vlogo za poravnavo, ta pa ima pravico, da se do njega opredeli.

(8) Če se zahtevki ali predlog za razkritje dokazov oziroma podatkov deloma nanaša na razkritje dokazov oziroma podatkov iz osmega ali devetega odstavka 62.a člena, deloma pa na predhodne informacije, sodišče ugotovi predlogu ali zahtevku v tem delu.

(9) Stroške postopka za razkritje dokazov oziroma podatkov krije najprej stranka, ki je zahtevala razkritje. Povrniti mora tudi stroške nasprotni stranki. Povrnitev stroškov postopka za razkritje dokazov oziroma podatkov lahko pozneje zahteva kot del pravnih stroškov v odškodninskem postopku glede na uspeh v pravdi.

62.d člen

(omejitve uporabe dokazov oziroma podatkov, pridobljenih z dostopom do spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence)

(1) Izjave zaradi prizanesljivosti ali vloge za poravnave, pridobljene z dostopom do spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence, ni dopustno predložiti kot dokaz v tožbi za povrnitev škode zaradi kršitev konkurenčnega prava oziroma navajati dejstev, ki iz njih izhajajo.

(2) Dokazov oziroma podatkov iz osmega odstavka 62.a člena, pridobljenih z dostopom do spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence, ni dopustno predložiti kot dokaz v tožbi za povrnitev škode zaradi kršitev konkurenčnega prava oziroma navajati dejstev, ki iz njih izhajajo, razen če se je postopek pred organom, pristojnim za varstvo konkurence, končal.

(3) Dokaze oziroma podatke, pridobljene z dostopom do spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence, in za katere ne velja prvi ali prejšnji odstavek tega člena, lahko v tožbi za povrnitev škode zaradi kršitev konkurenčnega prava navaja oziroma predloži samo stranka, ki jih je pridobila, ali njen pravni naslednik, vključno z osebo, na katero je bil prenesen odškodninski zahtevki.

62.e člen

(posledice neizpolnitve odločbe o razkritju dokazov oziroma podatkov)

(1) Če stranka, ki ji je naloženo razkritje dokazov oziroma podatkov, ne izvrši ali zavrne izpolnitev odločbe o razkritju dokazov oziroma podatkov, ter če stranka uniči ali skrije relevantne dokaze oziroma podatke, sodišče v odškodninskem postopku odloči o stroških postopka po prostem preudarku.

(2) Če tretja oseba ne izvrši ali zavrne izvršitev pravnomočnega sklepa za razkritje dokazov oziroma podatkov, izvrši sodišče sklep za razkritje dokazov oziroma podatkov po uradni dolžnosti po pravilih izvršilnega postopka.

62.f člen

(denarna kazen)

(1) Če sodišče, ki odloča o odškodninskem zahtevku, odredi ukrepe za varstvo zaupnih podatkov iz šestega odstavka 62.a člena tega zakona, in oseba, ki so ji razkriti zaupni podatki, v času trajanja odškodninskega postopka ne izvrši ukrepa za zavarovanje zaupnih podatkov ali ravna v nasprotju z njim, lahko sodišče izreče denarno kazen fizični osebi v znesku do 5.000 eurov, pravni osebi, samostojnemu podjetniku posamezniku, odvetniku oziroma odvetniškemu kandidatu pa v znesku od 5.000 do 100.000 eurov.

(2) Če stranka ali tretja oseba uniči ali skriva relevantne dokaze oziroma podatke v času od vložitve zahteve ali predloga za razkritje dokazov oziroma podatkov do odločbe sodišča o razkritju, ji lahko sodišče, ki odloča o odškodninskem zahtevku, izreče denarno kazen v znesku do 5.000 evrov.

(3) Če stranka ali njen zakoniti zastopnik ravna v nasprotju z 62.d člena tega zakona, lahko sodišče izreče denarno kazen fizični osebi v znesku do 500 evrov, pravni osebi, samostojnemu podjetniku posamezniku ali odvetniku oziroma odvetniškemu kandidatu pa v znesku do 5.000 evrov.

(4) Sodišče izreče denarno kazen s sklepom. V sklepu določi rok, v katerem mora dolžnik denarno kazen plačati. Rok za plačilo denarne kazni ne sme biti krajši od 15 dni in ne daljši od treh mesecev.

(5) Zoper sklep o izreku denarne kazni po tem členu je dovoljena pritožba.

(6) Če je bila denarna kazen izrečena odvetniku ali odvetniškemu kandidatu, sodišče o tem obvesti odvetniško zbornico.

(7) Denarna kazen, izrečena v skladu z določbami tega člena, ni ovira za izrek kazni ali sankcije zaradi kaznivega dejanja ali prekrška.

62.g člen

(učinek odločbe organa, pristojnega za varstvo konkurence)

(1) Sodišče je vezano na pravnomočno odločbo agencije o kršitvi ali pravnomočno odločbo o kršitvi, izdano v postopku sodnega varstva zoper odločbo agencije.

(2) Če je obstoj kršitve konkurenčnega prava ugotovljen s pravnomočno odločbo organa druge države članice ali pravnomočno odločbo sodišča druge države članice, ki je na podlagi rednega pravnega sredstva pristojno za presojo odločb organa druge države članice, se domneva, da so kršitelji, določeni v odločbi o kršitvi, ravnali protipravno, pri čemer je dopusten nasproten dokaz.

(3) Obveznost iz prvega in prejšnjega odstavka tega člena ne posegata v pravice in obveznosti na podlagi 267. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije.

62.h člen

(posebna pravila glede solidarne odgovornosti za mala in srednja podjetja)

(1) Kršitelj, ki ima manj kot 250 zaposlenih ter letni promet, ki ne presega 50 milijonov evrov, ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 43 milijonov evrov, je odgovoren le svojim neposrednim in posrednim kupcem, če dokaže, da:

- a) je njegov tržni delež na upoštevnem trgu v času kršitve konkurenčnega prava ves čas pod 5 %, in
- b) bi uporaba splošnih pravil o solidarni odgovornosti nedvomno ogrozila njegovo gospodarsko sposobnost preživetja, njegova sredstva pa bi izgubila celotno vrednost.

(2) Kršitelj iz prejšnjega odstavka je solidarno odgovoren tudi drugim oškodovancem, če ti od drugih podjetij, ki so odgovorna za isto kršitev konkurenčnega prava, ne morejo pridobiti popolne odškodnine.

(3) Določba prvega odstavka tega člena se ne uporablja, če je:

- a) imel kršitelj vlogo vodje pri kršitvi konkurenčnega prava ali je prisilil druga podjetja k sodelovanju pri kršitvi, ali
- b) bila zoper kršitelja predhodno izdana pravnomočna upravna ali sodna odločba o kršitvi konkurenčnega prava, ki ni povezana z zatrjevano kršitvijo konkurenčnega prava v odškodninskem zahtevku.

62.i člen

(posebna pravila glede solidarne odgovornosti za kršitelja, ki mu je odpuščena globa)

- (1) Kršitelj, ki mu je odpuščena globa, je solidarno odgovoren le:
 - a) svojim neposrednim ali posrednim kupcem ali dobaviteljem, in
 - b) drugim oškodovancem, če ti od drugih podjetij, ki so odgovorna za isto kršitev konkurenčnega prava, ne morejo pridobiti popolne odškodnine.
- (2) Zastaranje odškodninske terjatve zaradi kršitev konkurenčnega prava, ki jo je povzročilo več oseb skupaj, ne teče med kršiteljem, ki mu je odpuščena globa, in oškodovancem, ki ni njegov neposreden ali posreden kupec ali dobavitelj, v času od dneva, ko je oškodovanec vložil odškodninski zahtevek zoper druge kršitelje, in se nadaljuje naslednji dan, odkar oškodovanec ni mogel pridobiti popolne odškodnine od drugih solidarnih dolžnikov. Čas, ki je pretekel pred zadržanjem, se všteje v zastaralni rok.
- (3) Ne glede na pravico solidarnega dolžnika, da zahteva od drugega solidarnega dolžnika, da mu povrne tisto, kar je plačal zanj, znesek plačila solidarnega dolžnika, ki mu je odpuščena globa, ne sme preseči višine škode, ki jo je ta povzročil svojim neposrednim ali posrednim kupcem ali dobaviteljem.
- (4) Solidarni dolžnik, ki mu je odpuščena globa, povrne drugim solidarnim dolžnikom, ki so plačali škodo, povzročeno s kršitvijo konkurenčnega prava in je nastala oškodovancem, ki niso neposredni ali posredni kupci ali dobavitelji kršiteljev, regresni zahtevek, ki se odmeri glede na njegov delež odgovornosti za to škodo.

62.j člen (zastaranje)

- (1) Terjatev za povrnitev povzročene škode zaradi kršitev konkurenčnega prava zastara v roku petih let, odkar je kršitev konkurenčnega prava prenehala in odkar je tožnik izvedel ali se od njega razumno pričakuje, da je lahko izvedel za:
 - a) ravnanje kršitelja, ki predstavlja kršitev konkurenčnega prava,
 - b) škodo, ki je nastala zaradi kršitev konkurenčnega prava, in
 - c) kršitelja.
- (2) V vsakem primeru zastara terjatev iz prejšnjega odstavka v roku desetih let, odkar je škoda nastala. Rok ne začne teči, dokler kršitev konkurenčnega prava ne preneha.
- (3) Zastaranje odškodninske terjatve ne teče v času od dneva, ko organ, pristojen za varstvo konkurence, izvede dejanje za namene preiskave ali postopka zaradi kršitve konkurenčnega prava, do dneva, ko preteče eno leto po pravnomočnosti odločbe o kršitvi ali drugačnem zaključku postopka. Čas ki je pretekel pred zadržanjem, se všteje v zastaralni rok.
- (4) Zadržanje zastaranja iz prejšnjega odstavka vpliva na tek zastaralnega roka iz prvega in drugega odstavka tega člena.

62.k člen (posebna pravila za določanje odškodnine)

- (1) Pri odmeri odškodnine po prostem preudarku po zakonu, ki ureja pravdni postopek, lahko sodišče upošteva tudi del dobička oškodovalca, ki je bil pridobljen s kršitvijo konkurenčnega prava.
- (2) Domneva se, da karteli povzročajo škodo, razen če kršitelj dokaže nasprotno.
- (3) Sodišče lahko zaprosi agencijo, da v 30 dneh od prejema zaprosila sporoči sodišču mnenje glede določitve višine škode. Če agencija oceni, da je njena pomoč primerna, sodišču sporoči mnenje, sicer se

šteje, da je agencija ocenila, da njena pomoč ni primerna.

(4) Sodišče lahko zaprosi tudi organ druge države članice za mnenje glede določitve višine škode.

(5) Agencija na zaprosilo sodišča druge države članice sporoči mnenje glede določitve višine škode, če oceni, da je njena pomoč primerna.

62.I člen

(razlika v ceni v dobavni verigi)

(1) Razlika med dejansko plačano ceno in ceno, ki bi veljala, če ne bi bilo kršitve konkurenčnega prava (v nadaljnjem besedilu: razlika v ceni), predstavlja navadno škodo, pri čemer višina odškodnine za navadno škodo na kateri koli stopnji dobavne verige ne sme presegati višine razlike v ceni, ki je bila prenesena na to stopnjo dobavne verige. Pri izračunu višine navadne škode se ne upošteva zmanjšanje škode, ki jo doseže oškodovanec z ukrepi zmanjšanja stroškov.

(2) Ne glede na celoten ali delni prenos razlike v ceni na naslednjo stopnjo dobavne verige ima oškodovanec pravico do odškodnine za izgubljeni dobiček, ko celotni ali delni prenos razlike v ceni na naslednjo stopnjo dobavne verige povzroči oškodovancu manjšo prodajo oziroma manjše nakupe.

(3) Toženec lahko ugovarja, da je tožnik v celoti ali delno prenesel razliko v ceni na naslednjo stopnjo dobavne verige. Dokazno breme nosi toženec.

(4) Za dokazovanje utemeljenosti ugovora iz prejšnjega odstavka lahko toženec predlaga oziroma zahteva, da sodišče naloži tožniku ali tretji osebi razkritje dokazov oziroma podatkov.

(5) Določbe tega in 62.m člena se smiselno uporabljajo tudi, kadar je kršitev konkurenčnega prava povezana z neposredno ali posredno dobavo kršitelju.

62.m člen

(odškodninske tožbe posrednih kupcev)

(1) Če sta temelj ali višina odškodninskega zahtevka odvisna od tega, v kakšni višini je bila razlika v ceni prenesena naprej na tožnika, ki je posredni kupec, je tožnik dolžan dokazati obstoj in obseg prenosa razlike v ceni nanj. Tožnik lahko z obrazloženim predlogom predlaga ali zahteva, da sodišče naloži tožencu ali tretji osebi razkritje dokazov oziroma podatkov.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka se domneva, da je razlika v ceni prenesena na tožnika, ki je posredni kupec, če ta dokaže, da:

- a) je toženec kršil konkurenčno pravo,
- b) je bila razlika v ceni, ki je bila prenesena na neposrednega kupca toženca, posledica kršitve konkurenčnega prava, in
- c) je kupil blago ali storitev, ki je predmet kršitve konkurenčnega prava, oziroma je kupil blago ali storitev, ki izhaja iz blaga ali storitve, ki je predmet kršitve, ali pa vsebuje takšno blago ali storitve.

(3) Prejšnji odstavek se ne uporablja, če toženec dokaže, da razlika v ceni ni bila v celoti ali delno prenesena na tožnika.

(4) Sodišče pri oceni, ali je toženec uspel dokazati, da je tožnik v celoti ali delno prenesel razliko v ceni, ter ali je tožnik uspel dokazati, da je bila razlika v ceni prenesena nanj, upošteva tudi:

- a) odškodninske tožbe v zvezi z isto kršitvijo konkurenčnega prava, ki so jih vložili tožniki z drugih stopenj dobavne verige,
- b) pravomočne sodbe, izdane na podlagi tožb iz prejšnje točke,

c) relevantne javno dostopne informacije, ki izhajajo iz primerov javnopravnega izvajanja konkurenčnega prava in se nanašajo na odškodninski zahtevek.

(5) Če se ugotovi, da je bila razlika v ceni v celoti ali delno prenesena na naslednjo stopnjo dobavne verige, višine prenesene razlike v ceni pa se ne da ugotoviti ali bi se mogla ugotoviti le z nesorazmernimi težavami, sodišče po prostem preudarku oceni, kateri del razlike v ceni se je prenesel naprej.

62.n člen

(prekinitev postopka zaradi sporazumnega reševanja sporov)

Sodišče na predlog strank, ki soglašajo, da se opravi poskus sporazumne rešitve spora glede odškodninskega zahtevka, kadarkoli prekine pravdni postopek za čas trajanja sporazumnega reševanja spora, vendar največ za dve leti.

62.o člen

(učinek sklenjene poravnave na druge odškodninske tožbe)

(1) Oškodovanec, ki je sklenil poravnavo z enim ali več solidarnimi dolžniki, ima pravico od solidarnih dolžnikov, ki niso sklenili poravnave, terjati le višino odškodnine, ki je zmanjšana za delež vsakega solidarnega dolžnika, s katerim je oškodovanec sklenil poravnavo.

(2) Preostali znesek odškodnine oškodovanca, ki je sklenil poravnavo, se lahko izterja le od solidarnih dolžnikov, ki niso sklenili poravnave. Solidarni dolžniki, ki niso sklenili poravnave, ne morejo od solidarnega dolžnika, ki je sklenil poravnavo, terjati, da prispeva k plačilu preostalega zneska odškodnine.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek lahko oškodovanec izterja preostali znesek odškodnine od solidarnega dolžnika, ki je sklenil poravnavo, če solidarni dolžniki, ki niso sklenili poravnave, ne morejo plačati preostalega zneska odškodnine, razen če se solidarni dolžnik in oškodovanec v poravnavi dogovorita drugače.

(4) Oškodovanci, ki niso sklenili poravnave, lahko zahtevajo povrnitev škode od vseh solidarnih dolžnikov, upoštevajoč posebna pravila glede solidarne odgovornosti.

(5) Sodišče pri določitvi višine regresnega zahtevka, ki ga lahko solidarni dolžnik zahteva od drugega solidarnega dolžnika, v skladu z njegovim deležem odgovornosti za škodo, povzročeno s kršitvijo konkurenčnega prava, upošteva tudi odškodnino, ki jo je ta solidarni dolžnik plačal na podlagi predhodno sklenjene poravnave z drugimi oškodovanci.

9. člen

Za 62.o členom se doda nov aVI.a del, ki se glasi: »SODELOVANJE MED SODIŠČI IN ORGANI ZA VARSTVO KONKURENCE«.

10. člen

63. člen se spremeni tako, da se glasi:

»(1) O vsakem postopku pred sodišči, ki je povezan z uporabo 6. ali 9. člena tega zakona ali 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, sodišče obvesti agencijo.

(2) Sodišče pošlje agenciji kopijo odločbe o uporabi 6. ali 9. člena tega zakona ali 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije hkrati z vročitvijo strankam.

(3) Sodišče lahko zaprosi agencijo za posredovanje pisnega mnenja glede uporabe 6. ali 9. člena tega

zakona. Agencija lahko z dovoljenjem sodišča poda svoje mnenje tudi ustno na obravnavi.

(4) Kadar poda Evropska komisija v skladu s tretjim odstavkom 15. člena Uredbe 1/2003/ES pisno mnenje zaradi zagotavljanja skladne uporabe 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, sodišče pošlje kopijo pisnega mnenja agenciji in strankam postopka.

(5) Kadar poda agencija v skladu s tretjim odstavkom 15. člena Uredbe 1/2003/ES pisno mnenje do vprašanj uporabe 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije ali v skladu s tretjim odstavkom tega člena pisno mnenje glede uporabe 6. ali 9. člena tega zakona, sodišče pošlje kopijo pisnega mnenja strankam postopka. Če agencija poda pisno mnenje do vprašanj uporabe 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, agencija pošlje kopijo pisnega mnenja tudi Evropski komisiji.

(6) Če sodišče zaprosi Evropsko komisijo za mnenje v skladu s prvim odstavkom 15. člena Uredbe 1/2003/ES, o tem obvesti stranke ter po prejemu mnenja Evropske komisije pošlje kopijo mnenja agenciji in strankam postopka.

(7) Agencija ali Evropska komisija lahko pisno mnenje iz četrtega, petega in prejšnjega odstavka tega člena ter iz drugega odstavka 62.č člena tega zakona poda kadar koli do izdaje odločbe.«

11. člen

V napovednem stavku prvega odstavka 76. člena se besedilo »pri sporazumih ali usklajenih ravnanjih med dvema ali več konkurenti, katerih cilj je preprečevati, ovirati ali izkrivljati konkurenco na ozemlju Republike Slovenije z ravnanji, kot so zlasti določanje nakupnih ali prodajnih cen ali drugih poslovnih pogojev, omejitev proizvodnje ali prodaje, razdelitev trga (v nadaljnjem besedilu: kartel)« nadomesti z besedilom »v kartelu«.

Prehodne in končne določbe

12. člen

Agencija predloži letno poročilo in zaključni račun za leto 2016 v skladu z dosedanjimi prepisi.

13. člen

(1) Določbe 62.a, 62.c, 62.č, 62.d, 62.e, 62.f členov ter četrti odstavek 62.l člena zakona se uporabljajo v odškodninskem postopku zaradi kršitev konkurenčnega prava, ki se je začel po 26. decembru 2014 in na prvi stopnji še ni bila izdana odločba, s katero se je postopek pred sodiščem prve stopnje končal.

(2) Določbe 62.a, 62.c, 62.č, 62.d, 62.e, 62.f členov ter četrti odstavek 62.l člena zakona se uporabljajo v odškodninskem postopku zaradi kršitev konkurenčnega prava, če je bila tožba vložena po 26. decembru 2014 in je bila odločba, s katero se je postopek pred sodiščem prve stopnje končal, razveljavljena.

(3) Določbe 62.a, 62.c, 62.č, 62.d, 62.e, 62.f členov ter četrti odstavek 62.l člena zakona se ne uporabljajo v odškodninskem postopku zaradi kršitev konkurenčnega prava, če je bila tožba vložena pred 26. decembrom 2014 in je bila odločba, s katero se je postopek pred sodiščem prve stopnje končal, razveljavljena po 26. decembru 2014.

(4) Če je bila pred 26. decembrom 2014 v odškodninskem postopku zaradi kršitev konkurenčnega prava na prvi stopnji izdana odločba, s katero se je postopek pred sodiščem prve stopnje končal, se določbe 62.a, 62.c, 62.č, 62.d, 62.e, 62.f členov ter četrti odstavek 62.l člena zakona ne uporabljajo in se nadaljuje po dosedanjih predpisih.

14. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Glavni namen in cilj predloga tega zakona je v Zakonu o preprečevanju omejevanja konkurence (Uradni list RS, št. 36/08, 40/09, 26/11, 87/11, 57/12, 39/13 – odl. US, 63/13 – ZS-K, 33/14 in 76/15; v nadaljnjem besedilu: ZPOmK-1) urediti posamezna pravila glede povrnitve škode zaradi kršitev prepovedi omejevalnih sporazumov in prepovedi zlorabe prevladujočega položaja, zaradi česar se predlaga dopolnitev prvega odstavka 1. člena ZPOmK-1, ki ureja vsebino zakona.

K 2. členu:

S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva 2014/104/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2014 o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe po nacionalnem pravu za kršitve določb konkurenčnega prava držav članic in Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/104/EU), katere namen je zagotoviti učinkovito uveljavljanje pravil konkurence in sicer z optimizacijo součinkovanja javnopravnega in zasebnopravnega uveljavljanja konkurenčnega prava ter z zagotavljanjem oškodovancem pravice do popolne odškodnine zaradi kršitev konkurenčnega prava. Velja poudariti, da se varstvo konkurence zagotavlja tako z javnopravnim kot z zasebnopravnim uveljavljanjem kršitev konkurenčnega prava. Javnopravno varstvo se v Evropski uniji zagotavlja v postopkih pred Evropsko komisijo in v Republiki Sloveniji v postopkih pred Javno agencijo Republike Slovenije za varstvo konkurence (v nadaljnjem besedilu: Agencija) ter tudi v drugih postopkih, na primer v kazenskem postopku zaradi storitve kaznivega dejanja zlorabe prevladujočega položaja po 225. členu Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15 in 38/16; v nadaljevanju: KZ-1) in v postopkih pred sektorskimi regulatorji v reguliranih sektorjih (npr. telekomunikacije, poštne storitve). Vendar javnopravno varstvo konkurence ni namenjeno neposrednemu varstvu konkurentov niti neposrednemu varstvu potrošnikov. Podjetja in posamezniki lahko zaradi kršitev konkurenčnega prava zahtevajo neposredno sodno varstvo, na primer z uveljavljanjem odškodninskih ali kondikcijskih zahtevkov oziroma ničnosti (zasebnopravno uveljavljanje konkurenčnega prava). Učinkovito zasebnopravno uveljavljanje kršitev konkurenčnega prava krepi politiko varstva konkurence, oziroma prispeva k ohranjanju učinkovite konkurence, kot je to večkrat poudarilo Sodišče Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Sodišče EU), saj odvrta podjetja od sklepanja tajnih sporazumov ali drugih kršitev konkurenčnega prava.¹⁷ Zasebnopravno izvajanje konkurenčnega prava je v določenem delu v konfliktu z javnopravnim izvajanjem, zlasti glede varstva občutljivih poslovnih skrivnostih, ki jih podjetja predložijo organom za varstvo konkurence v postopkih nadzora, oškodovanci pa potrebujejo te dokaze za uveljavljanje civilnih zahtevkov pred sodišči. Namen Direktive 2014/104/EU pa je okrepiti zasebnopravno uveljavljanje kršitev konkurenčnega prava in urediti součinkovanje javnega in zasebnopravnega varstva konkurence.

K 3. členu:

Direktiva 2014/104/EU v 2. členu opredeljuje pojme. Z dopolnitvijo besedila, ki postane prvi odstavek 3. člena ZPOmK-1, se opredeljujeta pojma »kartel« in »vloga za poravnavo«. Pojem kartel je v veljavnem ZPOmK-1 opredeljen v prvem odstavku 76. člena, kot sporazum ali usklajeno ravnanje med dvema ali več podjetji, katerih cilj je preprečevati, ovirati ali izkrivljati konkurenco na ozemlju Republike Slovenije z ravnjanji, kot so zlasti določanje nakupnih ali prodajnih cen ali drugih poslovnih pogojev, omejitev proizvodnje ali prodaje, razdelitev trga, in se od predlagane definicije pomensko ne razlikuje. Predlog zakona opredeljuje kartel kot sporazum ali usklajeno ravnanje dveh ali več podjetij, katerega namen je usklajevanje njihovega konkurenčnega ravnanja na trgu ali vplivanje na relevantne dejavnike konkurence s praksami. Kot kartel se obravnava zlasti določanje ali usklajevanje nakupnih ali prodajnih cen ali drugih pogojev trgovanja, vključno s pravicami intelektualne lastnine, razdelitev proizvodnih ali prodajnih kvot,

¹⁷ Sodba z dne 20. 9. 2001, C-453/99, *Courage/Crehan*, EU:C:2001:465; Sodba z dne 14. 6. 2011, C-360/09, *Pfleiderer/Bundeskartellamt*, EU:C:2011:389; Sodba z dne 6. 6. 2013, C-536/11, *Bundeswettbewerbshilfe/Donau ChemieG*, EU:C:2013:366; Sodba z dne 27. 2. 2014, C-365/12, *Komisija/EnBW Energie Baden.Württemberg*, EU:C:2014:112.

delitev trgov in kupcev, dogovorjeno oddajanje ponudb,¹⁸ omejitve pri uvozu ali izvozu ali protikonkurenčni ukrepi zoper druga konkurenčna podjetja.

Čeprav ni mogoče v postopku pred Agencijo vložiti vloge za poravnavo in se poravnati, je treba pojem »vloga za poravnavo« določiti, zaradi zagotovitve pravnega prenosa Direktive 2014/104/EU, ki prepoveduje razkritje vloge za poravnavo iz spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence. Ker je vloga za poravnavo dopustna v postopku pred Evropsko komisijo in ker se prepoved razkritja vloge za poravnavo nanaša tudi na dokaze oziroma podatke iz spisa katerega koli organa za varstvo konkurence, je vloga za poravnavo opredeljena kot poročilo, ki ga podjetje ali od njega pooblaščen oseba prostovoljno predstavi organu za varstvo konkurence, in v katerem opiše sodelovanje pri kršitvi konkurenčnega prava in prevzame odgovornost za to kršitev konkurenčnega prava ali se odpove ugovarjanju glede njegovega sodelovanja in odgovornosti, in je pripravljeno z namenom, da organu za varstvo konkurence omogoča uporabo postopka, na podlagi katerega lahko hitreje odloči o zadevi.

Z novim drugim odstavkom 3. člena ZPOmK-1 pa se dodajo opredelitve pojmov, ki se uporabljajo v VI. delu ZPOmK-1, ki ureja posamezna pravila glede povrnitve škode zaradi kršitev konkurenčnega prava.

Pojem »kršitev konkurenčnega prava« je opredeljena kot kršitev 6. ali 9. člena ZPOmK-1 oziroma 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU) oziroma tistih določb države članice, ki določajo enako prepoved omejevalnih sporazumov ali prepoved zlorabe prevladujočega položaja v smislu 101. ali 102. člena PDEU. Torej se kršitev konkurenčnega prava nanaša na kršitev

¹⁸ Prevod Direktive 2014/104/EU v tem delu ni ustrezen. Primernejši prevod za angleški izraz »bid-rigging« je dogovorjeno oddajanje ponudb, kar je tudi v skladu s Smernicami za bojevanje proti dogovorjenemu oddajanju ponudb v javnih naročilih, ki jih je izdal OECD, v katerih se uporablja izraz prikrojavanje razpisnih ponudb ali dogovorjeno oddajanje ponudb.

¹⁹ V tem delu je slovenski prevod Direktive 2014/104/EU nepravilen, saj je v angleški verziji jasno navedeno, da predhodne informacije niso vključene.

²⁰ Galič, *Disclosure of Documents in Private Antitrust Enforcement Litigation*, v: *Yearbook of antitrust and regulatory studies*, 2015, str. 99-126; Galič, *Disclosure of Documents in Civil Procedure: The privilege Against Self-incrimination or a Quest for Procedural Fairness and Substantive Justice* v: Van Rhee, Uzelac, *Evidence in contemporary civil procedure*, 2015.

²¹ Zobec, komentar členov 226 do 235 v: *Pravdni postopek - zakon s komentarjem*, 2005.

²² Burrows, Sander, *The Likely Impact of the EU Directive of the EU Damages Actions - Competition Litigation* 2016.

²³ Sodba Akzo Nobel, EU:T:2015:50, točka 65; Sodba Bank Austria Creditanstalt, EU:T:2006:136, točka 71; Sodba Pergan Hilfsstoffe, EU:T:2007:306, točka 62.

²⁴ Sodba Akzo Nobel, EU:C:2010:512, točka 113 – 115.

²⁵ Sodba z dne 18. 5. 1982, C - 155/79, AM & S, EU:C:1982:157; Sodba Akzo Nobel, EU:C:2010:512, točka 41.

²⁶ Vlahek, *Nova Direktiva 2014/104 o nekaterih pravilih glede odškodninskih zahtevkov in postopka zaradi kršitev evropskega in nacionalnega antitrusta*, 2015.

²⁷ *Ibid.*

²⁸ Tako tudi v sodbi in sklepu VSK opr. št. Cpg 216/2012 z dne 22. 2. 2013.

²⁹ OJ L 124, 20.5.2003, p. 36–41.

³⁰ Vlahek, *Nova Direktiva 2014/104 o nekaterih pravilih glede odškodninskih zahtevkov in postopka zaradi kršitev evropskega in nacionalnega antitrusta*, 2015.

³¹ Vlahek, *Nova Direktiva 2014/104 o nekaterih pravilih glede odškodninskih zahtevkov in postopka zaradi kršitev evropskega in nacionalnega antitrusta*, 2015.

³² Vlahek, *Nova Direktiva 2014/104 o nekaterih pravilih glede odškodninskih zahtevkov in postopka zaradi kršitev evropskega in nacionalnega antitrusta*, 2015.

³³ Zlobec v: Ude, Betetto, Galič, Rijavec, Wedam Lukič, Zobec: *Pravdni postopek: zakon s komentarjem*, 2. knjiga, str. 343-356.

³⁴ Vlahek: *Novosti na področju odškodninskih tožb zaradi kršitev Evropskega antitrusta v: Pravniki št. 7/8 (2016)*, str. 547-590, 620-621.

³⁵ Vlahek, *Nova Direktiva 2014/104 o nekaterih pravilih glede odškodninskih zahtevkov in postopka zaradi kršitev evropskega in nacionalnega antitrusta*, v: Grilc, et al.: *Izbrani vidiki razvoja slovenskega gospodarskega in civilnega prava od srede 20. stoletja do danes (liber amicorum Bojan Zabel)*, Pravna fakulteta, Ljubljana, 2015, str. 171–200.

³⁶ Na pravilno razlikovanje je opozorilo tudi Sodišče EU v Sodbi z dne 11. 6. 2009, *Inspecteur van de Belastingdienst v X BV*, EU:C:2009:359; tako tudi Vlahek, v *Amicus curiae, sodelovanje med slovenskimi sodišči, UVK in Evropsko komisijo v konkurenčnopravnih zadevah*, *Pravosodni bilten*, 2009, str. 301-330.

³⁷ Slovenska različica Direktive 2014/104/EU uporablja izraz »bistvene določbe«, kar pa ni ustrezen prevod, angleška različica namreč določa »substantive provisions«, francoska »dispositions substantielles«, nemška pa »den materiell-rechtlichen«.

³⁸ Sodba z dne 20. 9. 2001, C-453/99, *Courage/Crehan*, EU:C:2001:465; Sodba z dne 14. 6. 2011, C-360/09, *Pfleiderer/Bundeskartellamt*, EU:C:2011:389; Sodba z dne 6. 6. 2013, C-536/11, *Bundeswettbewerbshilfe/Donau ChemieG*, EU:C:2013:366; Sodba z dne 27. 2. 2014, C-365/12, *Komisija/EnBW Energie Baden.Württemberg*, EU:C:2014:112.

določb o prepovedi omejevalnih sporazumov in prepovedi zlorabe prevladujočega položaja. Iz določb ZPOmK-1 izhaja, da je Agencija pristojna za izvajanje nadzora 6. in 9. člena ZPOmK-1 ali 101. ali 102. člena PDEU, ne pa tudi določb o prepovedi omejevanja konkurence druge države članice. Evropska komisija je v skladu z Uredbo 1/2003/ES pristojna za izvajanje nadzora nad 101. ali 102. členom PDEU. Organi drugih držav članic pa so pristojni za izvajanje nadzora nad 101. ali 102. členom PDEU oziroma določb o prepovedi omejevanja konkurence, ki jih določa njihova nacionalna zakonodaja. Oškodovanci lahko v Republiki Sloveniji v skladu s pravili mednarodnega zasebnega prava uveljavljajo odškodnino, če je prišlo do kršitve konkurenčnega prava, kot je opredeljena v ZPOmK-1, PDEU ali v zakonodaji drugih držav članic. Zato je v pojem kršitev konkurenčnega prava vključena tudi kršitev določb drugih držav članic, ki določajo enako prepoved kot 101. ali 102. člena PDEU. Pojem kršitve konkurenčnega prava pa je treba ustrezno uporabiti pri posamezni določbi tega zakona.

Pojem »*kršitelj*« se nanaša na vsako podjetje, ki je kršilo 6. ali 9. člen ZPOmK-1 oziroma 101. ali 102. člen PDEU oziroma določb države članice, ki določajo prepoved omejevalnih sporazumov ali prepoved zlorabe prevladujočega položaja v smislu 101. ali 102. člena PDEU. Torej zajema vsak subjekt, ki opravlja gospodarsko dejavnost, ne glede na njegovo pravnoorganizacijsko obliko in lastninsko pripadnost, vključno s podjetniškim združenjem, ki neposredno ne opravlja gospodarske dejavnosti, vendar vpliva ali bi lahko vplivalo na ravnanje podjetij.

Pojem »*organ, pristojen za varstvo konkurence*« pomeni Evropsko komisijo, Agencijo oziroma drug organ, ki ga država članica v skladu s 35. členom Uredbe 1/2013/ES določi kot odgovornega za uporabo 101. in 102. člena PDEU.

»*Odločba o kršitvi*« je opredeljena kot odločba, s katero Agencija ugotoviti kršitev 6. ali 9. člena ZPOmK-1 oziroma 101. ali 102. člena PDEU, odločba, s katero Evropska komisija ugotovi kršitev 101. ali 102. člena PDEU oziroma odločba organa za varstvo konkurence v drugi državi članici, s katero ugotovi kršitev 101. ali 102. člena PDEU oziroma tistih določb države članice, ki določajo prepoved omejevalnih sporazumov ali prepoved zlorabe prevladujočega položaja v smislu 101. ali 102. člena PDEU. Pojem odločba o ugotovitvi kršitev konkurenčnega prava zajema tudi odločbo sodišča, ki je na podlagi rednega pravnega sredstva presojalo odločbo Agencije ali organa druge države članice.

Pojem »*program prizanesljivosti*« se uporablja za program v zvezi z uporabo 6. člena ZPOmK-1 oziroma 101. člena PDEU, v katerem udeleženec v skrivnem kartelu neodvisno od drugih podjetij sodeluje v postopku preiskovalnega organa ali organa za varstvo konkurence, tako da prostovoljno razkrije informacije o kartelu in svojo vlogo v njem, z namenom odpustitve ali znižanja globe v okviru programa prizanesljivosti. Ta program udeležencem omejevalnih sporazumov po cilju omogoča, da pod določenimi pogoji pridobijo možnost odpustitve globe (imunitete pred globo) ali znižanje globe.

Program prizanesljivosti se pred organom za varstvo konkurence začne na predlog udeleženca v kartelu, tako da organu za varstvo konkurence prostovoljno predloži izjavo zaradi prizanesljivosti. »*Izjava zaradi prizanesljivosti*« je ustna ali pisna vloga, ki jo podjetje ali od njega pooblaščen oseba prostovoljno predloži organu za varstvo konkurence in v kateri podjetje ali fizična oseba navede podatke o kartelu, s katerimi je seznanjena, ter opis njegove oziroma njene vloge v njem, pripravljena pa je bila posebej za organ za varstvo konkurence, z namenom odpustitve ali znižanja globe v okviru programa prizanesljivosti in ne vključuje predhodnih informacij¹⁹.

Za informacije ali podatke, ki obstajajo neodvisno od postopka pred organom za varstvo konkurence, ne glede na to, ali spis organa za varstvo konkurence te informacije in podatke vsebuje ali ne, se uporablja izraz »*predhodne informacije*«.

Izraz »*oseba, ki ji je odpuščena globa*« se nanaša na podjetje ali njegovo odgovorno osebo, ki ji je organ za varstvo konkurence, odpustil plačilo globe v okviru programa prizanesljivosti. Ugodnosti oziroma izjem, ki jih je v skladu z ZPOmK-1 deležna oseba, ki ji je odpuščena globa, se v skladu z definicijo »programa prizanesljivosti«, nanaša le na podjetje ali njegovo odgovorno osebo, ki je sodelovala v skrivnem kartelu in ji je organ za varstvo konkurence v celoti odpustil plačilo globe. Izraz oseba, ki ji je odpuščena globa, pa ne vključuje oseb, ki jim je organ za varstvo konkurence, znižal plačilo globe v okviru programa prizanesljivosti.

Z namenom spodbujanja izvensodnega reševanja sporov, se s predlogom zakona določa tudi nekatera pravila, ki se nanašajo na sporazumno reševanje sporov, pri čemer pojem »sporazumno reševanje sporov« zajema vsak mehanizem, ki strankam omogoči, da dosežejo izvensodno rešitev spora glede odškodninskega zahtevka. Direktiva 2014/104/EU kot primeroma navaja še zunajsodne poravnave (tudi tiste, pri katerih lahko sodnik razglasi zavezujočo poravnavo), arbitražo in mediacijo ali spravo. Predlagatelj ocenjuje, da je treba pojem »sporazumno reševanje sporov« opredeliti v ZPOmK-1, saj niti Zakon o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah (Uradni list RS, št. 56/08) niti Zakon o arbitraži (Uradni list RS, št. 45/08) ne opredeljujeta izraza sporazumno reševanje sporov na način, da bi zajemal tako postopke, v katerih stranke prostovoljno s pomočjo nevtralne tretje osebe (mediatorja) skušajo doseči mirno rešitev spora, ki izvira iz ali je povezan s pogodbenim ali drugim pravnim razmerjem, kot postopke pred arbitražo. Pojem »poravnave« zajema vse sporazume, ki ga dve ali več strank dosežejo na podlagi sporazumne rešitve spora, ter vse odločitve, ki so sprejete v postopku sporazumnega reševanja sporov, na primer v arbitražni odločbi.

Škoda se lahko povzroči »neposrednemu kupcu«, torej fizični ali pravni osebi, ki je neposredno od kršitelja kupila izdelke ali storitve, ki so bile predmet kršitve konkurenčnega prava ali »posrednemu kupcu«, torej fizični ali pravni osebi, ki izdelke ali storitve, ki so bile predmet kršitve konkurenčnega prava, ali izdelke ali storitve, ki izhajajo iz takšnega blaga ali storitev, ni pridobila neposredno od kršitelja, temveč od neposrednega kupca ali nadaljnjega kupca.

Ker Zakon o pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US in 48/15 – odl. US, v nadaljevanju: ZPP) izrecno ne definira pojma dokazi, je treba ta pojem zaradi pravilne implementacije Direktive 2014/104/EU opredeliti v ZPOmK-1, in sicer na način, da pojem »dokazi« zajema vsa sredstva in predmete, s katerimi je dopustno dokazovati dejstva v skladu z zakonom, ki ureja pravdni postopek. Primeroma so navedene listine in drugi nosilci podatkov, na katerih so podatki shranjeni.

Pojem »tretja oseba« zajema vse osebe, vključno s fizično osebo, podjetjem, kot je opredeljen v 1. točki novega prvega odstavka 3. člena ZPOmK-1, državnim organom ali nosilcem javnega pooblastila, razen sodišča.

K 4. členu:

Zaradi uskladitve določb glede poročanja Agencije o svojem delu z Zakonom o javnih agencijah (Uradni list RS, št. 52/02, 51/04 – EZ-A in 33/11 – ZEKom-C; v nadaljnjem besedilu: ZJA) se predlaga črtanje določbe sedmega odstavka 5. člena ZPOmK-1. Po predlogu spremembe Agencija poroča o svojem delu skladno z določbami ZJA.

K 5. členu:

Zaradi uskladitve določb, ki se nanašajo na poročanje Agencije o svojem delu z ZJA, se predlaga črtanje besedila b13.a člena ZPOmK-1. Agencija bo zaključni račun, ki je načeloma del letnega poročila, posredovala ustanovitelju, v skladu z veljavno zakonodajo.

K 6. členu:

Zaradi razširitve določb VI. dela ZPOmK-1 se predlaga sprememba naslova v Posamezna pravila glede povrnitve škode zaradi kršitev konkurenčnega prava.

K 7. členu:

Prvi odstavek 3. člena Direktive 2014/104/EU zahteva, da države članice zagotovijo, da lahko fizične ali pravne osebe, ki so utpele škodo zaradi kršitev konkurenčnega prava, zahtevajo in dobijo popolno odškodnino za takšno škodo. Direktiva 2014/104/EU v 13. uvodni določbi preambule pojasnjuje, da se pravica do odškodnine prizna vsaki fizični ali pravni osebi (npr. potrošnik, podjetje, javni organ) ne glede na obstoj neposrednega pogodbenega razmerja s kršiteljem in ne glede na to, ali je kršitev konkurenčnega prava pred tem že ugotovil organ za varstvo konkurence. Pravico do odškodnine za škodo zaradi kršitev

konkurenčnega prava je Sodišče EU že večkrat potrdilo (Sodba C-455/99, z dne 20. 9. 2001, Courage in Crehan, EU:C:2001:465, združene zadeve C-295 – 298/01, z dne 13. 7. 2006, Manfredi, EU:C:2006:461, Sodba C-360/09, z dne 14. 6. 2011, Pfeiderer, EU:C:2011:389).

Zaradi zagotavljanja učinkovitosti uveljavljanja pravice do popolne odškodnine prvi odstavek 12. člena Direktive 2014/104/EU nalaga državam članicam, da lahko odškodnino za škodo v skladu s pravili iz IV. poglavja Direktive 2014/104/EU zahteva vsakdo, ki je utrpel škodo, ne glede na to, ali je neposredni ali posredni kupec kršitelja, ter da je treba preprečiti odškodnine, ki presegajo škodo, povzročeno tožniku s kršitvijo konkurenčnega prava, in kršiteljevo zavračanje odgovornosti.

Ker je podlaga za odškodninsko odgovornost v slovenski zakonodaji ustrezno urejena v veljavnem Obligacijskem zakoniku (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo in 64/16 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: OZ), se s predlogom spremenjenega 62. člena določa, da ima oškodovanec, torej oseba, ki je utrpela škodo, povzročeno s kršitvijo konkurenčnega prava, pravico do povrnitve škode po splošnih pravilih OZ, če ni s tem zakonom drugače določeno. Podlaga za odškodninsko odgovornost je urejena v prvem odstavku 131. člena OZ, ki določa, da kdor povzroči drugemu škodo, jo je dolžan povrniti, če ne dokaže, da je škoda nastala brez njegove krivde. Oškodovanec, ki bo zahteval povračilo škode, bo moral dokazati, da je kršitelj kršil konkurenčno pravo, da je sam zaradi tega oškodovan ter da sta kršitev in škoda vzročno povezani. Kršitelj bo podvržen domnevi o krivdi in kot tožena stranka bo moral dokazati, da ni ravnal namerno ali malomarno.

Drugi odstavek 3. člena Direktive 2014/104/EU določa, da se s popolno odškodnino za oškodovanca vzpostavi stanje, v katerem bi bil, če do kršitve konkurenčnega prava ne bi prišlo, ter opredeljuje, da popolna odškodnina zajema nadomestilo za navadno škodo, izgubljeni dobiček in obresti. Navadna škoda bo praviloma predstavljala tisto škodo, ki jo utрпи kupec, ki preveč drago kupuje blago ali storitev na trgu, medtem ko bo izgubljeni dobiček predstavljal škodo, ki jo zaradi omejevalnega ravnanja praviloma utrpijo kršiteljevi konkurenti ali pa kupci v dobavni verigi, ki blago za nadaljnjo uporabo kupujejo na trgu, ki je prizadet zaradi omejevalnega ravnanja.

OZ v 132. členu določa, da je škoda zmanjšanje premoženja (navadna škoda), preprečitev povečanja premoženja (izgubljeni dobiček), pa tudi povzročitev telesnih ali duševnih bolečin ali strahu drugemu ter okrnitev ugleda pravne osebe (nepremoženjska škoda). V 164. členu pa OZ določa, da je odgovorna oseba dolžna vzpostaviti stanje, ki je bilo, preden je škoda nastala. Kadar vzpostavitev prejšnjega stanja ni mogoča ali kadar je sodišče mnenja, da ni nujno, da bi to storila odgovorna oseba, odloči, da mora ta izplačati ustrezno denarno odškodnino. Nadalje OZ v 168. členu določa, da ima oškodovanec pravico tako do povrnitve navadne škode kot tudi do povrnitve izgubljenega dobička, kar ustreza zahtevi drugega odstavka 3. člena Direktive 2014/104/EU.

V skladu z Direktivo 2014/104/EU je oškodovanec upravičen tudi do obresti, pri čemer tek in višino obresti prepušča ureditvi v nacionalni zakonodaji. Pri tem je treba upoštevati 12. uvodno določbo preambule Direktive 2014/104/EU, ki pojasnjuje, da je plačilo obresti bistveni del odškodnine za povrnitev nastale škode, ob upoštevanju pretečenega časa, pri čemer bi jih bilo treba plačati od nastanka škode do dejanskega plačila odškodnine brez poseganja v njihovo opredelitev kot izravnalne ali zamudne obresti in v vprašanje, ali se pretečeni čas upošteva kot ločena kategorija obresti ali kot sestavni del dejanske izgube ali izgubljenega dobička.

Glede zamudnih obresti OZ določa, da dolguje dolžnik, ki je v zamudi z izpolnitvijo denarne obveznosti, poleg glavnice še zamudne obresti. Določba 165. člena OZ določa, da se odškodninska obveznost šteje za zapadlo od trenutka nastanka škode. Dolžnik pa v skladu z 299. členom OZ pride v zamudo, če ne izpolni obveznosti v roku, ki je določen za izpolnitev. Če rok za izpolnitev ni določen, pride dolžnik v zamudo, ko upnik ustno ali pisno, z izvensodnim opominom ali z začetkom kakšnega postopka, katerega namen je doseči izpolnitev obveznosti, zahteva od njega, naj izpolni svojo obveznost. Na podlagi veljavne zakonodaje v praksi sodišča prisodijo tožeči stranki zamudne obresti šele od dne, ko je bila toženi stranki znana višina škode, torej praviloma z vložitvijo tožbenega zahtevka.

Predlagatelj meni, da ureditev teka zamudnih obresti v OZ ne sledi ureditvi Direktive 2014/104/EU, kot je podrobneje pojasnjena v njeni preambuli, zaradi česar se s predlogom drugega odstavka 62. člena predlaga izjema od splošnega pravila OZ tako, da se določi, da je oškodovanec upravičen do zamudnih

obresti, ki tečejo od dne nastanka škode do plačila, ne glede na to, kdaj je oškodovanec vložil zahtevek za povrnitev škode.

Ker je kršitelj dolžan plačati nadomestilo za dejansko izgubo, izgubljeni dobiček ter pripadajoče obresti, predstavlja takšna odškodnina le reparacijsko oziroma izravnalno funkcijo in ne dvojne oziroma kaznovalne odškodnine. Takšna odškodnina je v skladu s tretjim odstavkom 3. člena Direktive 2014/104/EU, ki določa, da popolna odškodnina ne pomeni čezmernih odškodnin, bodisi kazenskih odškodnin bodisi večkratnih zneskov ali drugih vrst odškodnin.

K 8. členu:

S tem členom se dodajo novi 62.a, 62.b, 62.c, 62.č, 62.d, 62.e, 62.f, 62.g, 62.h, 62.i, 62.j, 62.k, 62.l, 62.m, 62.n in 62.o člen.

K novemu 62.a členu:

Razkritje dokazov oziroma podatkov

Splošno

Za utemeljitev odškodninskega zahtevka zaradi kršitev konkurenčnega prava EU ali nacionalnega konkurenčnega prava je potrebna večplastna analiza dejanskega stanja in ekonomskih dejavnikov. Vendar je za postopke, povezane s kršitvijo konkurenčnega prava, značilna asimetrija informacij, saj z dokazi, potrebnimi za dokazovanje odškodninskega zahtevka, pogosto razpolagajo izključno kršitelji ali tretje osebe ter niso znani oziroma dostopni oškodovancu.

Zato je z namenom okrepiti zasebnopravno uveljavljanje kršitev prepovedi omejevanja konkurence v Direktivi 2014/104/EU podrobno urejeno razkritje dokazov pri odškodninskih tožbah zaradi kršitev konkurenčnega prava, ki ga naloži sodišče nasprotni stranki ali tretji osebi. Možnost učinkovitega dostopa do podatkov, ki niso v posesti tožeče stranke, je povezana z zagotavljanjem njene pravice do sodnega varstva, saj se večina dokazov nahaja pri kršitelju in organih za varstvo konkurence.

Ureditev Direktive 2014/104/EU o razkritju dokazov temelji na pristopu, sprejetem v 6. členu Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine. Direktiva 2014/104/EU je pristop Direktive 2004/48/ES nadgradila, tako da je vsebinsko razširila obseg dolžnosti razkritja dokazov, hkrati pa določila izjeme od dolžnosti razkritja dokazov. V novi Direktivi 2014/104/EU je bila glede razkritja dokazov sprejeta vmesna rešitev med uveljavljeno anglosaško ureditvijo široko definirane obveznosti razkritja dokazov (*cards on the table*) in kontinentalno ureditvijo edicijske obveznosti, ki temelji na načelu, da nihče ni dolžan pomagati nasprotniku (*nemo tenetur edere contra se*).²⁰ V določbi 5. člena Direktive 2014/104/EU je urejena dolžnost razkritja dokazov nasprotne stranke odškodninske tožbe, tretjih oseb in tudi nacionalnih ter evropskih javnih organov. Določbi 6. in 7. člena Direktive 2014/104/EU urejata dostop do podatkov iz spisa organa za varstvo konkurence. Za razliko od sodne prakse Sodišča EU, ki ni zagotovila absolutnega varstva podatkov iz programa prizanesljivosti (Sodba Pfeleiderer, EU:C:2011:389, Sodba Donau Chemie, EU:C:2013:366), Direktiva 2014/104/EU v določbah 6. in 7. člena zagotavlja absolutno varstvo za izjavo zaradi prizanesljivosti in vlogo za poravnavo ter časovno pogojeno varstvo za nekatere druge dokumente iz spisa organa za varstvo konkurence.

Veljavna slovenska zakonodaja v določbah 226. do 228. člena ZPP določa načine, da se za potrebe konkretnega pravnega postopka pridobijo listine bodisi od državnega organa ali osebe, ki ji je poverjeno izvrševanje javnega pooblastila (226. člen ZPP), bodisi od nasprotne stranke, če je listina pri njej (227. člen ZPP), ali pa od tretjega (228. člen ZPP). Tretji odstavek 226. člena ZPP določa, da kadar je listina pri državnem organu ali pri osebi, ki ji je poverjeno izvrševanje javnega pooblastila, si jo sodišče priskrbi po uradni dolžnosti, če je stranka sama ne more doseči. Določba 227. člena ZPP določa, da mora nasprotna stranka na zahtevo sodišča v določenem roku predložiti listino, na katero se sklicuje nasprotna stranka in trdi, da je pri njej. Stranka lahko zahteva predložitev določene listine, ne pa katerekoli listine ali določene skupine listin. Predlagatelj mora navesti tudi, katero dejstvo naj bi iskana listina dokazovala in zakaj je to pomembno za uspeh v zadevni pravdi. Veljavni sistem po ZPP omogoča, da stranka lahko zahteva dokumente, katerih vsebina ji je znana do te mere, da jih lahko zadosti konkretno opiše, da zadosti zakonskim kriterijem. Slovenska sodna praksa dolgo tudi ni dovolila, da bi stranka lahko zahtevala izvedbo dokazov, za katere samo domneva, da obstajajo (informativni dokazi), na podlagi katerih bi lahko sklepala

o drugih pravno ali dokazno pomembnih dejstvih, ker tega naj ZPP ne bi omogočal. Nedavne odločbe Vrhovnega sodišča Republike Slovenije in drugih sodišč pa so spremenile sodno prakso in omilile zahteve glede substanciranja dejanskih navedb ter izjemoma dovolile poizvedovalen dokaz, na podlagi katerega bi stranka lahko ugotovila pravno ali dokazno pomembna dejstva, ki jih do tedaj še ni navajala. Edicijska dolžnost druge osebe, ki ni pravdna stranka, je opredeljena v 228. členu ZPP. Edicijska dolžnost druge osebe se razlikuje od edicijske dolžnosti nasprotne stranke. Skupna jima je samo dolžnost predložitve listine, medtem ko so predpostavke edicijske dolžnosti, postopek in pravni učinki edicijskega sklepa različni. Drugi osebi sme sodišče naložiti, naj predloži listino tedaj, če jo mora ta po zakonu pokazati ali predložiti, ali če gre za listino, ki je po svoji vsebini skupna zanjo in za stranko, ki se sklicuje na listino. To je materialna edicijska dolžnost, hkrati pa tudi brezpogojna edicijska dolžnost, ki se ji druga oseba ne more upreti iz razlogov, zaradi katerih bi lahko odrekla pričanje.²¹

V primerjavi z ureditvijo dolžnosti razkritja dokazov, kot jo določa Direktiva 2014/104/EU, veljavna slovenska zakonodaja restriktivno ureja edicijsko dolžnost, saj je treba listine, za katere se predlaga predložitev, določno opisati, informativni dokazi pa so dopuščeni samo kot izjema. Prav tako niso ustrezno določeni ukrepi za zaščito zaupnih podatkov in posledice neupoštevanja odločbe o razkritju dokazov.

Zato je treba dolžnost razkritja dokazov v odškodninskih postopkih zaradi kršitev konkurenčnega prava urediti povsem na novo. Direktiva 2014/104/EU omogoča, da države članice uredijo razkritje dokazov tako, da v nacionalni zakonodaji določijo materialnopravno podlago, na osnovi katere lahko oškodovanec zahteva od kršitelja ali tretje osebe, da razkrije podatke, ali pa da določijo procesni institut razkritja dokazov, na podlagi katerega lahko sodišče na predlog oškodovanca naloži kršitelju ali tretji osebi razkritje podatkov.

Na podlagi materialnopravne pravice za razkritje dokazov ima oškodovanec, ki je utrpel škodo zaradi kršitev konkurenčnega prava, pravico, da zahteva od kršitelja (oziroma oškodovalca) ali tretje osebe razkritje dokazov oziroma podatkov. Če oškodovalec ali tretja oseba noče prostovoljno razkriti dokazov oziroma podatkov, ga lahko oškodovanec toži na razkritje dokazov oziroma podatkov v pravnem postopku. Sodišče ugotovi tožbenemu zahtevku za razkritje dokazov ali podatkov pod pogoji iz 5. in 6. člena Direktive 2014/104/EU oziroma ustreznih implementacijskih določb in oškodovalcu ali tretji osebi naloži razkritje dokazov oziroma podatkov v določenem roku. Po preteku paricijskega roka lahko oškodovanec razkritje dokazov oziroma podatkov prisilno izterja pod pogoji iz 226. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, v nadaljnjem besedilu: ZIZ) – denarna kazen za dejanje, ki ga lahko stori le dolžnik – ali preko instituta sodnih penalov po 212. členu ZIZ. Oškodovanec ohrani možnost po ZPP, da uveljavlja edicijsko dolžnost zoper nasprotno stranko ali tretjo osebo pod pogoji ustreznih implementacijskih določb Direktive 2014/104/EU.

Zaradi ohranitve sistemske ureditve pravnega postopka se določa materialnopravna podlaga za razkritje dokazov oziroma podatkov, ki je tudi bolj primerna z vidika zagotavljanja večje učinkovitosti izpolnitve odločbe sodišča za razkritje dokazov oziroma podatkov. Procesni sklep sodišča, s katerim naloži nasprotni stranki razkritje dokazov oziroma podatkov, namreč ni izvršljiv. Če nasprotna stranka ne ugotovi sklepa sodišča o razkritju dokazov oziroma podatkov, je v petem odstavku 227. člena ZPP določeno, da se šteje dejstvo, ki ga je želela nasprotna stranka dokazati s to listino, za dokazano. Vendar je v konkurenčnopravnih sporih treba upoštevati značilno asimetrijo informacij in dejstvo, da oškodovancu relevantne listine niso poznane, niti njihova vsebina, zato predlagatelj ocenjuje, da sankcija petega odstavka 227. člena ZPP ni zadosti oziroma ni učinkovita. Sodba sodišča o zahtevku za razkritje dokazov oziroma podatkov na podlagi materialnopravne določbe, ki jo tožena stranka ne izvrši v paricijskem roku, pa je izterljiva pod pogoji iz 226. člena ZIZ (denarna kazen za dejanje, ki ga lahko stori le dolžnik) ali prek instituta sodnih penalov po 212. členu ZIZ.

Materialnopravna podlaga lahko v večji meri dopušča neupravičeno vsesplošno iskanje podatkov (*fishing expedition*), ker omogoča vložitev tožbenih zahtevkov za razkritje dokazov oziroma podatkov, ne da bi bila tožeča stranka dolžna izkazati upravičenost odškodninskega zahtevka. Zato predlog zakona določa ustrezna jamstva, ki bodo preprečevala neupravičeno vsesplošno iskanje podatkov in občutljivih poslovnih informacij, zlasti z določitvijo pogojev, ki jih mora izkazati tožnik (vložen odškodninski zahtevek, verjetnost odškodninske terjatve, relevantnost iskanih podatkov, opis iskanih dokazov), ter z ukrepi za zavarovanje zaupnih podatkov.

V določbi 62.a člena je predlagana materialnopravna podlaga za razkritje dokazov, na podlagi katere lahko oškodovanec ali oškodovalec zahteva razkritje dokazov pod pogoji iz tega člena od nasprotne stranke (tj. oškodovanca ali oškodovalca) ali tretje osebe. Določba 62.a člena ureja pravico in pogoje za razkritje dokazov oziroma podatkov tako za dokaze iz spisa organa za varstvo konkurence kot tudi za vse druge dokaze. Zaradi tega so v 62.a členu predloga zakona združeni pogoji, ki so določeni v 5. in 6. členu Direktive 2014/104/EU, v 62.č členu predloga zakona pa so urejene določbe, ki se nanašajo na pravdni postopek, če o zahtevku ali predlogu za razkritje dokazov oziroma podatkov odloča sodišče. Če oškodovalec ali tretja oseba noče prostovoljno razkriti dokazov oziroma podatkov, lahko oškodovanec po sodni poti uveljavlja razkritje dokazov oziroma podatkov, pri čemer ima na izbiro, da pri sodišču vlož:

1. zahtevek na razkritje dokazov oziroma podatkov po 62.a členu tega zakona, če tožnik hkrati postavi zahtevek za povračilo škode (objektivna kumulacija zahtevkov),
2. zahtevek na razkritje dokazov oziroma podatkov s »stopničasto tožbo« po predlogu novega 182.a člena ZPP,
3. predlog na predložitev listine po veljavnem 227. in 228. členu ZPP,
4. predlog na razkrije podatkov, ki so poslovna skrivnost, po predlogu novega 219.b člena ZPP.

Sodišče o predlogu ali zahtevku na razkritje podatkov oziroma dokazov odloča pod pogoji iz 62.a člena tega zakona.

Prvi in drugi odstavek

Prvi pododstavek prvega odstavka 5. člena Direktive 2014/104/EU določa, da morajo države članice zagotoviti, da lahko nacionalna sodišča v postopkih v zvezi z odškodninsko tožbo v EU na zahtevo tožnika, ki predloži utemeljeno obrazložitev z dejstvi in dokazi, ki so mu znani (*angl. available*) pod razumnimi pogoji in zadostno podpirajo verjetnost (*angl. plausibility*) odškodninskega zahtevka, tožencu ali tretji osebi odredijo razkritje upoštevnih (*angl. relevant*) dokazov, s katerimi razpolagajo, v skladu s pogoji iz drugega poglavja te direktive. Razkritje dokazov lahko zahteva tudi nasprotna stranka, torej toženec. Drugi odstavek 5. člena Direktive 2014/104/EU določa, da države članice zagotovijo, da lahko nacionalna sodišča odredijo razkritje določenih dokazov ali relevantnih kategorij dokazov, ki so v obrazložitvi karseda natančno in podrobno opisani na podlagi dejstev, dostopnih pod razumnimi pogoji. Predlagatelj lahko zahteva razkritje katerihkoli dokazov oziroma podatkov, tudi zaupnih.

V prvem odstavku 62.a člena je določena materialnopravna pravica oškodovanca, ki je vložil odškodninski zahtevek zoper oškodovalca, da lahko zahteva razkritje dokazov oziroma podatkov od njega ali od tretje osebe, ki razpolaga z dokazi oziroma podatki, potrebnimi za utemeljitev odškodninskega zahtevka. Tudi oškodovalec, zoper katerega je vložen odškodninski zahtevek, lahko zahteva razkritje dokazov oziroma podatkov od oškodovanca ali tretje osebe, ki razpolaga z dokazi oziroma podatki, potrebnimi za ugovarjanje zoper odškodninski zahtevek.

Pravico zahtevati razkritje dokazov oziroma podatkov imata tako oškodovanec kot tudi oškodovalec, dolžnost razkritja dokazov oziroma podatkov pa velja tako za oškodovanca oziroma oškodovalca, ki ni nujno tudi kršitelj konkurenčnega prava, kot tudi za tretje osebe. Tretja oseba je v 14. točki novega drugega odstavka 3. člena ZPOmK-1 opredeljena kot fizična oseba, podjetje, državni organ ali nosilec javnega pooblastila, ne pa sodišče. Torej je zahtevek lahko naslovljen tudi na Agencijo. Oseba, ki zahteva razkritje dokazov ali podatkov, mora tudi izkazati, da naslovnik zahteve razpolaga z dokazi oziroma podatki, četudi jih nima v neposredni posesti (npr. elektronska hramba dokumentov v oblaku).

V drugem odstavku 62.a so določeni pogoji, pod katerimi se lahko zahteva razkritje dokazov oziroma podatkov, in sicer če:

- a) je glede na razpoložljiva dejstva in dokaze v zadostni meri izkazano, da obstaja odškodninska terjatev zaradi kršitev konkurenčnega prava, oziroma da ta ne obstaja ali da ne obstaja v zatrjevani višini,
- b) so dokazi oziroma podatki relevantni zaradi dodatnega navajanja dejstev oziroma dokazovanja obstoja ali neobstoja odškodninske terjatve oziroma njene višine, in
- c) so dokazi oziroma podatki, za katere se zahteva razkritje, karseda določno in podrobno opisani na podlagi dejstev in dokazov, ki so osebi, ki zahteva razkritje dokazov oziroma podatkov, znani pod razumnimi pogoji.

Stranka, ki zahteva razkritje dokazov oziroma podatkov, mora v zadostni meri izkazati, da obstaja oziroma da ne obstaja odškodninska terjatev. Ta pogoj je oblikovan glede na prvi odstavek 5. člena Direktive 2014/104/EU, ki določa, da mora biti odškodninski zahtevek v določeni meri izkazan (*angl. plausibility of its claim for damages*). Ker slovenski pravni red ne določa primerljivega standarda, predlog zakona določa nov standard, ki se ga ne bi smelo uporabljati prestrogo, upošteva značilno asimetrijo informacij v konkurenčnopравnih sporih. Iz vloženega tožbenega zahtevka mora glede na navedena dejstva in priložene dokaze vsaj na prvi pogled izhajati, da odškodninska terjatev obstaja. Na drugi strani pa niso upravičene tiste zahteve za razkritje dokazov oziroma podatkov, kjer je že na prvi pogled očitno, da stranka nima odškodninske terjatve zoper nasprotno stranko in da ima stranka namen predvsem pridobiti njene podatke (*fishing expedition*). Predlog zakona tako uvaja dokazni standard, ki je določen nižje kot standard »verjetnosti obstoja terjatve«, kot je določen v 270. členu ZIZ, ki določa pogoje za začasno odredbo.

Dokazi in podatki, katerih razkritje se predlaga, morajo biti relevantni glede na vložen odškodninski zahtevek oziroma ugovor zoper njega. Dokazi oziroma podatki pa morajo biti opisani karseda določno in podrobno na podlagi dejstev in dokazov, ki so osebi, ki zahteva razkritje dokazov oziroma podatkov, znani pod razumnimi pogoji. V tem delu predlog zakona določa drugače kot ZPP, kako natančno je treba opisati dokaze oziroma podatke, katerih razkritje se predlaga. Takšna ureditev izhaja iz 5. člena Direktive 2014/104/EU in pojasnil 14. ter 15. uvodne določbe preambule Direktive 2014/104/EU, kjer je določeno, da stroge pravne zahteve po natančni in določni opredelitvi posameznih dokazov neupravičeno ovirajo učinkovito izvajanje pravice do odškodnine, ki jo zagotavlja PDEU.

Oškodovanec ali oškodovalec lahko predlaga razkritje posameznega dokaza oziroma podatka ali več dokazov oziroma podatkov. Pojem »dokaz« je opredeljen v 15. točki drugega odstavka 3. člena ZPOmK-1 in pomeni vsa sredstva in predmete, s katerimi je dopustno dokazovati dejstva v skladu z zakonom, ki ureja pravdni postopek, kot na primer listine in drugi nosilci podatkov, na katerih so podatki shranjeni. Pojem podatki pa je opredeljen v 15. točki prvega odstavka 3. člena ZPOmK-1, ki določa, da so to vsi podatki, vključno z zaupnimi podatki, ne glede na nosilec, na katerem so zapisani oziroma shranjeni. Direktiva 2014/104/EU uporablja tudi izraz »skupine dokazov«, pri čemer razlikuje med dokazi in »skupinami dokazov« samo v delu, ki določa, kako natančno je treba opisati dokaze ali »skupine dokazov« v predlogu oziroma zahtevku za razkritje dokazov. Predlog zakona za obe kategoriji določa standard, ki ga Direktiva 2014/104/EU določa samo za »skupine dokazov«, kar je tudi skladno z načelom minimalne harmonizacije iz osmega odstavka 5. člena Direktive 2014/104/EU. Zaradi poenotenega standarda ni potrebno, da se v predlogu zakona uvede pojem »skupine dokazov«.

Oškodovanec in oškodovalec lahko zahtevata razkritje katerihkoli dokazov oziroma podatkov, tudi iz spisa organa za varstvo konkurence. Vendar je pri slednjem treba upoštevati omejitve, ki jih predlog zakona določa v 62.a in 62.č členu.

Tretji do peti odstavek

Tretji odstavek 5. člena Direktive 2014/104/EU določa, da države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča omejijo razkritje dokazov na tisto, kar je sorazmerno (test sorazmernosti), pri čemer mora sodišče pri odločitvi o razkritju upoštevati vse relevantne okoliščine primera in tehtati nasprotujoče si interese zadevnih oseb. Direktiva primeroma našteva, katere okoliščine mora sodišče upoštevati v testu sorazmernosti, in sicer:

- a) koliko je zahtevek podprt z razpoložljivimi dejstvi in dokazi, ki utemeljujejo zahtevo za predložitev dokazov,
- b) obseg in stroške za predložitev, zlasti za zadevne tretje osebe, vključno s preprečitvijo vsesplošnega iskanja informacij, ki po vsej verjetnosti niti niso pomembne za stranke postopka,
- c) ali dokazi, katerih predložitev se zahteva, vsebujejo zaupne informacije, zlasti v zvezi s tretjimi osebami, in kateri ukrepi so potrebni za varovanje zaupnih informacij.

V četrtem odstavku 6. člena Direktive 2014/104/EU so določene okoliščine, ki jih je treba upoštevati pri zagotavljanju sorazmernosti, kadar se zahtevek za razkritje nanaša na dokaze iz spisa organa za varstvo konkurence:

- a) ali zahteva vsebuje podrobnosti o naravi, predmetu ali vsebini dokumentov, ki se nahajajo pri

organu za varstvo konkurence; ali je dokumentacija del spisa organa za varstvo konkurence; ali pa je bila podana splošna in abstraktna zahteva za razkritje vseh dokumentov, ki se nahajajo v spisu organa za varstvo konkurence,

- b) ali stranka zahteva razkritje v zvezi z odškodninsko tožbo pred nacionalnim sodiščem,
- c) ali se zahteva razkritje dokazov, za katere velja varstvo razkritja pred končanim postopkom javnopravnega izvajanja konkurenčnega prava v skladu s petim odstavkom 6. člena Direktive 2014/104/EU; ali lahko stranka sama doseže razkritje pri nasprotni stranki ali tretji osebi, ki ni organ za varstvo konkurence; ali pretehta javni interes varovanja dokumentov zaradi zagotavljanja učinkovitosti javnopravnega izvajanja konkurenčnega prava v primeru, ko organ za varstvo konkurence v skladu z enajstim odstavkom 6. člena Direktive 2014/104/EU poda mnenje glede sorazmernosti.

V tretjem odstavku predloga 62.a člena so navedene okoliščine iz tretjega odstavka 5. člena Direktive 2014/104/EU, ki jih je treba upoštevati pri odločanju o zahtevi za razkritje, da se zagotovi sorazmernost:

- a) ali je utemeljitev obstoja ali neobstoja obveznosti povrnitve škode dovolj podprta z razpoložljivimi dejstvi in dokazi,
- b) ali gre za vsesplošno iskanje podatkov, ki verjetno niso pomembni za odločitev o obstoju oziroma neobstoju odškodninske terjatve,
- c) obseg in stroške za razkritje dokazov oziroma podatkov, zlasti za tretje osebe,
- d) ali dokazi, katerih razkritje se predlaga, vsebujejo zaupne podatke, zlasti v zvezi s tretjimi osebami, in kateri so možni ukrepi za zavarovanje zaupnih podatkov.

V četrtem odstavku predloga 62.a člena so navedene okoliščine iz četrtega odstavka 6. člena Direktive 2014/104/EU glede razkritja dokazov in podatkov iz spisa organa za varstvo konkurence, ki se jih upošteva pri testu sorazmernosti poleg okoliščin iz tretjega odstavka:

- a) opredelitev narave, predmeta ali vsebine dokazov oziroma podatkov,
- b) ali je dokaz oziroma podatek relevanten za utemeljitev odškodninske terjatve,
- c) ali zaradi učinkovitega izvajanja konkurenčnega prava pretehta javni interes varovanja dokazov oziroma podatkov iz spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence, v zvezi z razkritjem dokazov ali podatkov iz osmega odstavka tega člena,
- č) ali zaradi učinkovitega izvajanja konkurenčnega prava pretehta javni interes varovanja dokazov oziroma podatkov iz spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence, ker lahko stranka sama doseže razkritje dokazov oziroma podatkov pri osebi iz prvega odstavka tega člena, ki ni organ, pristojen za varstvo konkurence, in
- d) ali zaradi učinkovitega izvajanja konkurenčnega prava pretehta javni interes varovanja dokazov oziroma podatkov iz spisa organa, pristojnega za varstvo konkurence, glede na mnenje organa, pristojnega za varstvo konkurence, o sorazmernosti zahtevka za razkritje dokazov oziroma podatkov v skladu s tretjim odstavkom 62.č člena tega zakona.

Glede okoliščine, da je treba upoštevati opredelitev narave, predmeta ali vsebine dokazov oziroma podatkov, velja, da ni upravičeno zavrniti zahteve za razkritje dokazov, če listina ni natančno in določno opisana. Direktiva 2014/104/EU ne zahteva, da se določno in konkretno opiše posamezni dokument, na katerega se sklicuje, saj naj bi take zahteve po natančni in določni opredelitvi posameznih dokazov neupravičeno ovirale učinkovito izvajanje pravice do odškodnine, ki jo zagotavlja PDEU. Na drugi strani pa Direktiva 2014/104/EU zavrača možnost vsesplošnega iskanja podatkov (*fishing expedition*). To izhaja že iz zahteve drugega odstavka 5. člena Direktive 2014/104/EU, da mora predlagatelj kar se da natančno opisati dokaze ali posamezno vrsto dokazov, kot tudi iz a) točke četrtega odstavka 6. člena Direktive 2014/104/EU pa tudi iz 23. uvodne določbe preambule Direktive 2014/104/EU, iz katere izhaja, da je treba preprečiti možnost vsesplošnega iskanja ali preširokega iskanja informacij, ki lahko sploh niso pomembne za stranke v postopku. Glede splošne zahteve za razkritje vseh dokumentov iz spisa organa za varstvo konkurence je Sodišče EU v Sodbi EnBW, EU:C:2014:112, odločilo, da lahko Evropska komisija že na podlagi splošne domneve o varstvu poslovnih interesov in učinkovitosti javnopravnih postopkov izvajanja konkurenčnega prava zavrne prošnjo prosilca, ne da bi morala opraviti konkreten in posamičen preizkus vsakega dokumenta iz spisa (točki 31 in 32).

Sodišče EU je odločalo tudi o okoliščini, da je treba upoštevati, iz katerega razloga je vložen zahtevek za razkritje. V Sodbi Donau Chemie, EU:C:2013:366, je Sodišče EU poudarilo, da če oškodovanci nimajo možnosti za pridobitev dokazov, pravica do odškodnine izgubi vsak koristen učinek in s tem svoj namen (točki 31 in 32). Na drugi strani pa domnevnemu oškodovancu ni treba zagotoviti pravice dostopa do dokumentacije zgolj zato, ker ta namerava vložiti odškodninsko tožbo. Direktiva 2014/104/EU tudi ne zahteva, da se ugoti razkritje vseh dokumentov iz spisa organa za varstvo konkurence, saj je malo verjetno, da so vsi dokazi potrebni za utemeljitev tožbenega zahtevka (točka 33; 22. uvodna določba preambule Direktive 2014/104/EU).

Pri zagotavljanju sorazmernosti se ne upošteva navedba podjetja, da bi mu z razkritjem nastala premoženjska škoda zaradi odškodninske odgovornosti zaradi kršitev konkurenčnega prava.

Šesti odstavek

Četrty odstavek 5. člena Direktive 2014/104/EU določa, da države članice zagotovijo, da imajo nacionalna sodišča pristojnost, da odredijo razkritje tudi tistih dokumentov, ki vsebujejo zaupne podatke, če so pomembni za odškodninsko tožbo, na drugi strani pa morajo države članice zagotoviti učinkovite ukrepe za varstvo takšnih informacij.²² Uvodna določba 18 preambule Direktive 2014/104/EU pojasnjuje te ukrepe:

- možnost prikritja občutljivih delov dokumentov,
- razkritje dokazov v prostorih organa za varstvo konkurence, ki omejuje krog oseb, ki so upravičene prisostvovati razkritju dokazov, in
- pritegnitev izvedenca, ki pripravi povzetek informacij v strnjeni ali nezaupni obliki.

Ti zaščitni ukrepi za varstvo poslovnih skrivnosti in drugih zaupnih podatkov ne bi smeli ovirati uveljavljanja pravice do odškodnine.

V skladu s šestim odstavkom 62.a člena lahko oškodovanec, oškodovalec oziroma tretja oseba določijo pod kakšnimi pogoji in na kakšen način se razkrijejo zaupni podatki. Zaupni podatki niso opredeljeni v Direktivi 2014/104/EU, je pa na tem področju nastala bogata sodna praksa Sodišča EU, v kateri so opredeljeni trije pogoji, ki morajo biti izpolnjeni kumulativno, da podatek velja za zaupnega:

- z informacijami je seznanjeno omejeno število ljudi,
- razkritje informacij lahko resno škodi osebi, ki jih da na voljo, ali tretjim, in
- interesi, ki so z razkritjem informacij lahko prizadeti, so objektivno vredni zaščite.²³

Pojma zaupni podatki in poslovna skrivnost sta opredeljena v ZPOmK-1, in sicer zaupni podatki v 16. točki novega prvega odstavka 3. člena ZPOmK-1, ki določa, da so zaupni podatki poslovne skrivnosti, poslovna korespondenca, ki se nanaša na gospodarsko dejavnost podjetja, osebni podatki in vsi drugi podatki, za katere so s tem zakonom ali drugimi predpisi določeni posebni režimi njihovega varstva in posebni pogoji za dostop do njih. Za zaupne podatke ne veljajo tisti podatki, ki so javno dostopni. Poslovna skrivnost je opredeljena v 17. točki novega prvega odstavka 3. člena ZPOmK-1, ki določa, da gre za podatke, katerih razkritje bi pomenilo nastanek občutne škode in so znani omejenemu krogu oseb.

V šestem odstavku 62.a člena so primeroma določeni ukrepi za zaščito zaupnih podatkov in sicer:

- a) da se v določenem roku zagotovi nezaupno različico dokazov, v kateri so zaupni deli besedila izbrisani, oziroma se zagotovi kratek in jedrnat opis vsakega izbrisanega podatka,
- b) da se dovoli vpogled v dokaz, ki vsebuje zaupne podatke, samo v prostorih osebe, od katere se zahteva razkritje dokazov,
- c) da se dovoli pregled, prepis ali preslikavo zaupnih podatkov zgolj izvedencu, revizorju, odvetniku predlagatelja, predlagateljevemu zunanjemu strokovnemu pomočniku ali izvedeni priči, pri čemer se določi, da so osebe, ki jim je dovoljen pregled, prepis ali preslikava teh podatkov, dolžne varovati te podatke in jih ne smejo razkriti strankam postopka oziroma tretjim osebam, smejo pa jih uporabiti za svoje analize ter se nanje lahko sklicujejo v svojih vlogah na tak način, da zaupni podatki niso razkriti njihovim strankam ali tretjim osebam. Ob takšnem sklepu je odvetnik prost zaveze razkritja zaupnih podatkov svoji stranki, stranka pa takega razkritja ne sme zahtevati.

Navedene ukrepe lahko oškodovanec, oškodovalec oziroma tretja oseba določijo, če je to potrebno zaradi varstva interesov oseb, na katere se ti podatki nanašajo.

Varstvo zaupnih podatkov je urejeno tudi v KZ-1, ki v 236. členu kot kaznivi dejanji opredeljuje izdajo in neupravičeno pridobitev poslovne skrivnosti.

Sedmi odstavek

Šesti odstavek 5. člena Direktive 2014/104/EU določa, da države članice zagotovijo, da nacionalna sodišča pri odredbah o razkritju dokazov uveljavljajo polni učinek varovanja poklicne skrivnosti odvetnikov v skladu s pravom EU ali nacionalnim pravom.

Pojem zaupne oziroma privilegirane komunikacije zakonodajni akti EU ne opredeljujejo. Sodišče EU je poudarilo nujnost enotne razlage in uporabe načela zaupnosti komunikacij med odvetniki in strankami na ravni EU, in sicer zato, da bi se preiskave Evropske komisije v postopkih zaradi kršitev konkurenčnega prava izvajale v pogojih enakega obravnavanja. V nasprotnem primeru bi uporaba pravnih pravil ali načel nacionalnega prava neke države članice ovirala enotnost prava EU.²⁴

Sodišče EU je oblikovalo definicijo »privilegirane komunikacije«, v kateri sta določena dva pogoja, ki morata biti izpolnjena kumulativno:

- komunikacija z odvetnikom mora biti povezana z izvrševanjem strankine pravice do obrambe, in
- komunikacija mora izvirati od neodvisnega odvetnika to je odvetnika, ki na stranko ni vezan z delovnim razmerjem, zato komunikacija z notranjimi pravnimi službami ni del privilegirane komunikacije.²⁵

V skladu s sodno prakso Sodišča EU je bila oblikovana določba 32. člena ZPOmK-1, ki določa dva pogoja za privilegirano komunikacijo, ki morata biti izpolnjena kumulativno: da korespondenca poteka med podjetjem, zoper katerega se izvaja preiskava, in njegovim odvetnikom, in da se korespondenca nanaša na postopek ugotavljanja kršitev konkurenčnega prava.

V sedmem odstavku 62.a člena predloga zakona je določeno, da se lahko stranka ali tretja oseba upre dolžnosti razkritja dokazov oziroma podatkov, če se ta nanaša na privilegirano komunikacijo iz 32. člena ZPOmK-1. To določbo je treba urediti v predlogu zakona, ker se določba 32. člena ZPOmK-1, ki določa pojem privilegirane komunikacije, navezuje na preiskovalni postopek pred Agencijo, ne pa tudi na pravdni postopek, ureditev varstva poklicne skrivnosti po določbah 231. in 232. člena ZPP pa prav tako ni ustrezna glede na zahteve Direktive 2014/104/EU. Pojem privilegirane komunikacije, kot je opredeljen v prvem odstavku 32. člena ZPOmK-1, namreč krije celotno pisno korespondenco, ki je izmenjana po začetku postopka ugotavljanja kršitev konkurenčnega prava oziroma tudi pred začetkom, če je komunikacija povezana s predmetnim postopkom pred nadzornim organom. Torej se lahko podjetje sklicuje na institut privilegirane komunikacije samo v obsegu, ki se nanaša na predmetni postopek, za razliko od obsega varovanja poklicne tajnosti po ZPP, ki take omejitve ne pozna. Poleg tega se na privilegirano komunikacijo po 32. členu ZPOmK-1 lahko sklicuje stranka, in ne gre za odločitev odvetnika oziroma pooblaščenca, kot je to določeno v ZPP.

O utemeljenosti oziroma neutemeljenosti sklicevanja na obstoj privilegirane komunikacije v skladu s šestim odstavkom 62.č člena odloči sodišče, ki odloča o predlogu za razkritje dokazov.

Osmi in deveti odstavek

Direktiva 2014/104/EU določa v šestem odstavku 6. člena Direktive 2014/104/EU tako imenovano črno listo dokumentov, ki uživajo absolutno varstvo pred razkritjem, v petem odstavku 6. člena Direktive 2014/104/EU tako imenovano sivo listo dokumentov, katere varstvo je pogojno, in v tretjem odstavku 6. člena Direktive 2014/104/EU dokaze, ki se nanašajo na interne dokumente organov za varstvo konkurence, katerih varstvo je prepuščeno državam članicam.

V petem odstavku 6. člena Direktive 2014/104/EU je določena tako imenovana siva lista dokazov in podatkov, katerih varstvo je namenjeno zagotavljanju učinkovitosti javnopravnega izvajanja določb konkurenčnega prava oziroma preprečevanju neupravičenega posega v tekočo preiskavo organa. V skladu s citirano določbo lahko nacionalna sodišča šele po tem, ko je organ za varstvo konkurence končal postopek s sprejetjem odločbe ali drugače, odredijo razkritje naslednjih vrst dokazov:

- informacij, ki jih je pripravila fizična ali pravna oseba posebej za postopek organa za varstvo konkurence;
- informacij, ki jih je med postopkom sestavil organ za varstvo konkurence, in jih poslal strankam; in
- vlog za poravnavo, ki so bile umaknjene.

Šesti odstavek 6. člena Direktiva 2014/104/EU pa določa tako imenovano črno listo, oziroma dokumente, ki imajo zagotovljeno brezpogojno varstvo pred dolžnostjo razkritja:

- izjava zaradi prizanesljivosti in
- vloga za poravnavo.

Za razliko od preostalega dela Direktive 2014/104/EU Direktiva 2014/104/EU v tem delu ne sledi sodni praksi Sodišča EU. Slednje v svojih odločbah ni brezpogojno zavarovalo nobene kategorije dokumentov pred dolžnostjo razkritja, tudi tistih iz programa prizanesljivosti ne, kljub temu da se je tudi samo zavedalo, da je program prizanesljivosti pomembno orodje v okviru javnopravnega izvajanja konkurenčnega prava, ker je štelo, da k zagotavljanju učinkovite konkurence v EU bistveno pripomore tudi zagotavljanje pravice do odškodnine (Sodba Pfeleiderer, EU:C:2011:389, točka 26 in 27, Sodba Donau Chemie, EU:C:2013:366, točka 37-43). Iz 26. uvodne določbe preambule Direktive 2014/104/EU izhaja utemeljitev za odmik od sodne prakse in za določitev brezpogojnega varovanja določenih dokumentov, in sicer, da številne odločbe organov za varstvo konkurence v kartelnih zadevah temeljijo prav na prijavi v okviru programa prizanesljivosti, zato bi podjetja odvrčali od sodelovanja z organi za varstvo konkurence, če bi se oškodovancem razkrile samoobtoževalne izjave, kot so izjave zaradi prizanesljivosti in vloge za poravnavo. Uvodna določba 26 preambule Direktive 2014/104/EU predpisuje, da varstvo iz tega člena Direktive 2014/104/EU obsega tudi dobredne navedbe iz izjav zaradi prizanesljivosti ali vloge za poravnavo v drugih dokumentih.

V skladu s petim odstavkom 6. člena Direktive 2014/104/EU osmi odstavek 62.a člena določa, da dokler se postopek pred organom za varstvo konkurence ne konča, ni dovoljeno razkriti dokazov ali podatkov, ki se nanašajo na:

- a) podatke, pripravljene posebej za postopek organa, pristojnega za varstvo konkurence,
- b) podatke, ki jih je med postopkom sestavil organ, pristojen za varstvo konkurence, in jih poslal strankam, ali
- c) vloge za poravnavo, ki so bile umaknjene.

Iz določbe petega odstavka 6. člena Direktive 2014/104/EU ni jasno razvidno, ali se varstvo navedenih dokumentov zagotavlja tudi po tem, ko je odločba že izdana, ni pa še pravomočna. Določba osmega odstavka 62.a člena ZPOMK-1 zagotavlja varstvo prej navedenih podatkov do trenutka, ko se postopek pred organom za varstvo konkurence konča, četudi odločba, s katero se je postopek končal, še ni postala pravomočna. Kdaj se šteje, da je postopek pred organom za varstvo konkurence končan, je odvisno od ureditve postopka pred organi za varstvo konkurence v posamezni državi članici. V Sloveniji se postopek pred Agencijo konča, ko Agencija izda odločbo o obstoju ugotovitve kršitve konkurenčnega prava, z zavezami, ali s sklepom o ustavitvi postopka, če Agencija v postopku ne ugotovi kršitve. Po preteku varovanega obdobja pa mora sodišče v skladu z veljavno ureditvijo odločiti, ali je razkritje dokazov možno ali ne.

V skladu s tretjim in šestim odstavkom 6. člena Direktive 2014/104/EU deveti odstavek 62.a člena določa, da ni dovoljeno razkriti dokazov oziroma podatkov iz spisa organa za varstvo konkurence, ki se nanašajo na:

- a) dokaze iz prve, tretje, četrte in pete alineje petega odstavka 18. člena tega zakona,
- b) izjavo zaradi prizanesljivosti, ali
- c) vlogo za poravnavo.

Za te dokaze in podatke predlog zakona določa absolutno varstvo, ki pa ni časovno omejeno. Varstvo je zagotovljeno za izjavo zaradi prizanesljivosti in vlogo za poravnavo ter tudi za dobredne navedbe iz izjave ali vloge, ne pa tudi za spremljajoče dokaze (npr. priložene pogodbe), četudi so del izjave ali vloge (predhodne informacije).

Dokazi iz a) točke devetega odstavka 62.a člena v skladu s petim odstavkom 18. člena ZPOMK-1 pomenijo:

- interne dokumente Agencije v zadevi, vključno s korespondenco med Agencijo in Evropsko komisijo ali organi za varstvo konkurence drugih držav članic Evropske unije,
- podatke, ki se nanašajo na tajnost vira,
- zapisnik o posvetovanju in glasovanju, in
- osnutke odločb.

K novemu 62.b členu:

Odločanje o odškodninskem zahtevku

Določba 62.b člena določa splošno pravilo, da če sodišče v pravdi odloča o odškodninskem zahtevku, se uporablja ZPP, razen če ta zakon ne določa drugače.

K novemu 62.c členu:

Združitev pravnih postopkov

Namen Direktive 2014/104/EU je zagotoviti, da je vsak, ki je utrpel škodo zaradi kršitev konkurenčnega prava, upravičen do popolne odškodnine. Zato drugi odstavek 12. člena Direktive 2014/104/EU nalaga državam članicam, da zagotovijo ustrezna postopkovna pravila, s katerimi se zagotovi, da odškodnina za dejansko izgubo na kateri koli stopnji dobavne verige ne presega povečanih stroškov škode, povzročene na tej stopnji.

Slovenska veljavna zakonodaja v 300. členu ZPP že ureja možnost, da senat sodišča s sklepom združi več pravnih med istimi osebami ali več pravnih, v katerih je ista oseba nasprotnik raznih tožnikov ali tožencev, kadar tečejo postopki pred istim sodiščem, če se s tem pospeši obravnavanje ali zmanjšajo stroški. Torej dopušča združitev, če te pravde tečejo pred istim sodiščem. Pri kršitvi konkurenčnega prava pa je treba upoštevati, da so razmerja med kršiteljem in oškodovanci kompleksna ter lahko ista kršitev konkurenčnega prava povzroči škodo tako neposrednim in posrednim kupcem kot dobaviteljem. Zato je mogoče ugotovitev popolne odškodnine različnim oškodovancem na različnih stopnjah dobavne verige, ki je nastala zaradi iste kršitve konkurenčnega prava, doseči le tako, da se v pravdi zajame vse osebe, ki so škodo utrpeli zaradi iste kršitve konkurenčnega prava. Predlog zakona dopušča združitev tudi v primerih, ko tožnik ne uveljavlja tožbenega zahtevka na temelju odškodninske odgovornosti, pa njegova terjatev izvira iz iste kršitve konkurenčnega prava. Vrhovno sodišče Republike Slovenije lahko združi postopke tožnikov oziroma tožencev, če bo ocenilo, da se bo s tem pospešilo obravnavanje ali zmanjšali stroški. O vseh združenih pravnih bo sodišče lahko izdalo skupno sodbo.

K novemu 62.č členu:

Razkritje dokazov oziroma podatkov v pravnem postopku

Upoštevajoč materialnopravno podlago za razkritje dokazov oziroma podatkov iz 62.a člena predloga zakona lahko oškodovanec, ki mu oškodovalec ali tretja oseba noče prostovoljno razkriti dokazov oziroma podatkov, na sodišču predlagati oziroma zahtevati razkritje dokazov oziroma podatkov od nasprotne stranke ali tretje osebe.

V tem členu so določena posamezna pravila, če o razkritju dokazov oziroma podatkov odloča sodišče v pravnem postopku.

V prvem odstavku 62.č člena je določeno, da če oškodovanec ali oškodovalec (v nadaljnjem besedilu: stranka) v pravnem postopku, v katerem uveljavlja odškodninski zahtevek zaradi kršitev konkurenčnega prava, predlaga, da sodišče nasprotni stranki ali tretji osebi naloži predložitev listin oziroma razkritje podatkov, ki so poslovna skrivnost, sodišče ugotovi predlogu pod pogoji iz 62.a in 62.č člena zakona. To je določba pedagoške narave, katere namen je pojasniti, da se tudi ob vložitvi procesnega predloga za razkritje dokazov uporabi določba 62.a in 62.č člena tega zakona.

Pravico vložiti zahtevo ali predlog za razkritje dokazov oziroma podatkov imata tako oškodovanec kot tudi oškodovalec, dolžnost razkritja dokazov oziroma podatkov pa velja tako za oškodovanca oziroma oškodovalca kot tudi za tretje osebe, tudi za organe za varstvo konkurence. Če namerava nacionalno sodišče odrediti razkritje dokazov oziroma podatkov Evropski komisiji, mora uporabiti določbo 15. člena Uredbe 1/2003/ES, ki ureja sodelovanje Evropske komisije z nacionalnimi sodišči. Kadar nacionalna

sodišča odredijo razkritje dokazov oziroma podatkov drugim javnim organom, pa je treba uporabiti drugo relevantno nacionalno ali evropsko zakonodajo, na primer Uredbo Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah, ki se uporabi, kadar sodišče ene države članice zahteva od pristojnega sodišča druge države članice, da pridobi dokaze, ali zahteva, da se dokazi neposredno pridobijo v drugi državi članici.

Da ne bi bili organi za varstvo konkurence preobremenjeni s postopki razkritja dokazov oziroma podatkov, drugi odstavek 62.č člena določa, da sodišče ugotovi zahtevi oziroma predlogu stranke, da dokaze oziroma podatke razkrije organ za varstvo konkurence samo, če jih stranka iz razumnih razlogov ne more pridobiti pri nasprotni stranki ali tretji osebi. V skladu z navedenim pravilom naj bi sodišče naložilo organu za varstvo konkurence predložitev dokazov oziroma podatkov v primeru, če predlagatelj ne uspe z zahtevo ali predlogom za razkritje dokazov oziroma podatkov pri nasprotni stranki ali tretji osebi, ker je, na primer, nasprotna stranka uspela dokazati, da z njimi ne razpolaga. Določba ustreza desetemu odstavku 6. člena Direktive 2014/104/EU, ki določa, da lahko nacionalno sodišče zahteva od organa za varstvo konkurence razkritje samo, če teh dokumentov prosilec ne more pod razumnimi pogoji doseči pri nasprotni stranki ali tretji osebi.

Tretji odstavek 62.č člena določa, da če stranka zahteva oziroma predlaga razkritje dokazov oziroma podatkov iz spisa organa za varstvo konkurence, sodišče obvesti organ za varstvo konkurence, ki razpolaga s temi dokazi, ta pa lahko poda mnenje glede sorazmernosti, zlasti v zvezi z upoštevanjem javnega interesa varovanja učinkovitosti javnopravnega izvajanja konkurenčnega prava. Namen določbe je zagotoviti varstvo javnopravnih postopkov pred organi za varstvo konkurence.

Sodišče, ki odloča o zahtevku ali predlogu za razkritje dokazov oziroma podatkov, lahko upoštevač interese strank in tretjih oseb v odločbi določi, komu se smejo razkriti dokazi oziroma podatki, ki vsebujejo zaupne podatke, in na kakšen način se zagotovi varstvo zaupnih podatkov, zlasti z uporabo ukrepov iz šestega odstavka 62.a člena predloga zakona. Če sodišče oceni, da pravica do sodnega varstva ene stranke v celoti prevlada nad interesi nasprotne stranke po varovanju zaupnih podatkov, sodišče ne odredi ukrepov za varstvo zaupnih podatkov. V odločbi sodišče v skladu s četrnim odstavkom 62.č člena predloga zakona pouči stranko in osebo iz c) točke šestega odstavka 62.a člena tega zakona, ki so ji zaupni podatki razkriti, na denarno kazen iz prvega odstavka 62.f člena tega zakona in da sta izdaja in neupravičena pridobitev poslovne skrivnosti kaznivi dejanji.

Predlog zakona v petem odstavku 62.č člena omogoča tudi varstvo zaupnih podatkov stranke iz zahteve ali predloga za razkritje dokazov oziroma podatkov. Sodišče na predlog stranke, ki zahteva ali predlaga razkritje dokazov oziroma podatkov, lahko izda sklep o zagotovitvi zaščite njenih zaupnih podatkov iz zahteve ali predloga za razkritje dokazov oziroma podatkov s smiselno uporabo šestega odstavka 62.a člena ob upoštevanju interesov oseb, na katere se dokazi oziroma podatki nanašajo.

Šesti odstavek 62.č člena predloga zakona se nanaša na privilegirano komunikacijo iz sedmega odstavka 62.a člena in določa, da če stranka ali tretja oseba ugovarja razkritju oziroma predložitvi dokazov oziroma podatkov zaradi privilegirane komunikacije, sodišče preveri, ali je ugovarjanje stranke upravičeno.

Sedmi odstavek 62.č člena določa, da predlagatelj lahko zahteva od sodišča, da ta preveri, če vsebina izjave zaradi prizanesljivosti ali vloge za poravnavo ustreza njuni opredelitvi definicije v 6. točki drugega odstavka 3. člena tega zakona in 21. točki prvega odstavka 3. člena tega zakona. Določba ustreza sedmemu odstavku 6. člena Direktive 2014/104/EU, ki določa, da tožnik lahko na sodišče vloži obrazloženo zahtevo, da nacionalno sodišče preveri, če vsebina dokazov iz šestega odstavka 6. člena Direktive 2014/104/EU izpolnjuje opredelitve iz 16. (izjava zaradi prizanesljivosti) ali 18. točke (vloga za poravnavo) 2. člena Direktive 2014/104/EU. Tožnik mora svojo zahtevo obrazložiti in tudi nosi trditveno in dokazno breme. Sodišče lahko za mnenje zaprosi organ za varstvo konkurence, pri katerem se takšen dokaz nahaja. V skladu z načelom delitve oblasti pa mnenje organa za varstvo konkurence za sodišče ne sme biti zavezujoče. Sodišče o predlogu predlagatelja obvesti osebo, ki je podala izjavo zaradi prizanesljivosti ali vlogo za poravnavo, ta pa ima pravico, da se opredeli do predloga. V nobenem primeru pa ne sme sodišče dovoliti dostopa do teh dokumentov nasprotnim strankam ali tretjim osebam oziroma dopustiti, da se seznanijo z njihovo vsebino.

Sedmi odstavek 5. člena Direktive 2014/104/EU določa, da države članice zagotovijo, da imajo osebe, od

katerih se zahteva razkritje, možnost, da so zaslišane, preden nacionalno sodišče odredi razkritje dokazov. To je posebej pomembno ob upoštevanju, da mora sodišče upoštevati legitimne interese obeh oseb, ki pa so v večini primerov nasprotujoči, ker se z razkritjem poseže v njihove interese. Ustrezno pravilo je določeno v 5. in 228. členu ZPP, zato posebna določba v predlogu zakona ni potrebna.

Osmi odstavek 62.č člena določa, da če se zahteva za razkritje dokazov oziroma podatkov samo v delu nanaša na podatke, za katere zakon določa, da se lahko razkrijejo, sodišče pod pogoji iz 62.a člena lahko ugotovi zahtevi v tem delu. Treba je upoštevati, da Direktiva 2014/104/EU in ZPOMK-1 ne varujeta vseh podatkov iz izjave zaradi prizanesljivosti in vloge za poravnano. Brezpogojno varstvo pred razkritjem je zagotovljeno za izjavo zaradi prizanesljivosti, v kateri je oseba navedla podatke o kartelu in svojo vlogo v njem, ter za vlogo za poravnano, v kateri je oseba priznala, da je sodelovala pri kršitvi konkurenčnega prava. Varstvo obsega tudi dobesedne navedbe iz izjave zaradi prizanesljivosti ali vloge za poravnano v drugih dokumentih. Zaščite pa ne uživajo vsi drugi podatki in dokumenti oziroma tako imenovane predhodne informacije, ki obstajajo neodvisno od postopka organa za varstvo konkurence, četudi so del izjave zaradi prizanesljivosti ali vloge za poravnano (npr. pogodbe priložene k izjavi zaradi prizanesljivosti).

V devetem odstavku 62.č člena je določeno pravilo o stroških postopka za razkritje dokazov oziroma podatkov. Stroške postopka za razkritje dokazov oziroma podatkov krije najprej stranka, ki je zahtevala razkritje. Povrniti mora tudi stroške nasprotni stranki. Povrnitev stroškov postopka za razkritje dokazov oziroma podatkov lahko pozneje zahteva kot del pravnih stroškov v odškodninskem postopku glede na uspeh v pravdi.

Deseti odstavek 62.č člena določa, da sodišče prekine postopek, če stranka zahteva razkritje dokazov oziroma podatkov od tretje osebe.

K novemu 62.d členu:

Omejitve uporabe dokazov, pridobljenih izključno z dostopom do spisa organa za varstvo konkurence

V 7. členu Direktive 2014/104/EU so navedene omejitve uporabe dokumentov iz spisa organa za varstvo konkurence. Da se zagotovi spoštovanje omejitev razkritja iz Direktive 2014/104/EU, je treba omejiti tudi uporabo dokumentov, ki izhajajo iz izjav zaradi prizanesljivosti, vlog za poravnano ali dokumentov iz petega odstavka 6. člena Direktive 2014/104/EU, ki so dostopni šele po končanem postopku pred organom za varstvo konkurence. Omejiti jih je treba tako, da se ti dokumenti štejejo za nedopusten dokaz v odškodninskih tožbah ali kako drugače.

Prvi odstavek 7. člena Direktive 2014/104/EU določa, da države članice zagotovijo, da izjave zaradi prizanesljivosti in vloge za poravnano iz šestega odstavka 6. člena Direktive 2014/104/EU, ki jih pridobi fizična ali pravna oseba izključno z dostopom do spisa organa za varstvo konkurence, veljajo za nedopustne dokaze v primeru odškodninskih tožb oziroma se zaščitijo na drug način v skladu z veljavnimi nacionalnimi pravili.

Ista posledica je določena tudi za dokumente iz petega odstavka 6. člena (časovno pogojeno varstvo dokumentov), vse dokler organ za varstvo konkurence ne konča postopka z izdajo odločbe ali kako drugače (drugi odstavek 7. člena Direktive 2014/104/EU).

Poleg tega dokumenti, pridobljeni od organa za varstvo konkurence, ne bi smeli postati predmet pravnega prometa. Zato tretji odstavek 7. člena Direktive 2014/104/EU določa, da države članice zagotovijo, da lahko dokumente, ki jih pridobi fizična ali pravna oseba izključno z dostopom do spisa organa za varstvo konkurence in za katere ne veljata prej navedena odstavka, ob morebitni odškodninski tožbi uporabi le naslovnik odredbe za razkritje oziroma fizična ali pravna oseba, ki je pravni naslednik njenih pravic, vključno z osebo, ki je prevzela njen zahtevek. Kadar je dokument pridobila pravna oseba iz skupine podjetij, ki za namene uporabe 101. in 102. člena PDEU pomeni eno podjetje, se uporaba takšnega dokumenta dovoli tudi drugim pravnim osebam iz iste skupine podjetij.

Prvi odstavek 62.d člena določa, kateri podatek je kot dokaz v pravnem postopku nedopusten, in sicer sta to izjava zaradi prizanesljivosti ali vloga za poravnano, pridobljeni izključno z dostopom do spisa organa za varstvo konkurence. Teh podatkov ni dopustno predložiti kot dokaz v tožbi za povrnitev škode.

Prav tako ni dopustno v vlogah navajati dejstev, ki izhajajo iz vloge za poravnavo ali izjave zaradi prizanesljivosti. Prepoved predložitve dokazov se ne nanaša na izjave zaradi prizanesljivosti ali vloge za poravnave, ki so pridobljene na drug način kot z dostopom do spisa organa za varstvo konkurence.

V drugem odstavku 62.d člena je določena omejitev uporabe dokumentov iz osmega odstavka 62.a člena (časovno pogojeno varstvo dokumentov), vse dokler organ za varstvo konkurence ne konča postopka.

Dodatno omejitev pri uporabi dokazov oziroma podatkov, ki se pridobijo iz spisa organa za varstvo konkurence, določa tretji odstavek 62.d člena. Če je stranka pridobila dokaze iz spisa organa za varstvo konkurence, jih lahko v tožbi za povrnitev škode uporabita samo ona in njen pravni naslednik, vključno z osebo, na katero je bil prenesen odškodninski zahtevak.

K novemu 62.e členu:

Posledice neizpolnitve odločbe o razkritju dokazov oziroma podatkov

Zaradi vložitve odškodninskega zahtevka in možnosti plačila odškodnine obstaja tveganje, da zadevne osebe ne bodo izpolnile odločitve sodišča o razkritju dokazov oziroma podatkov ali pa da bodo uničile ali skrile dokaze, ki jih oškodovanec potrebuje za utemeljitev svojega odškodninskega zahtevka. Da bi preprečili uničenje in skrivanje relevantnih dokumentov ter da bi zagotovili izvrševanje sodnih odločb o razkritju, morajo države članice določiti sankcije, ki odvrtačajo nasprotno stranko in tretje osebe od tovrstnega početja.

Prvi odstavek 8. člena Direktive 2014/104/EU določa, da države članice zagotovijo, da imajo nacionalna sodišča možnost strankam, tretjim osebam in njihovim pravnim zastopnikom naložiti kazni, če:

- a) ne izpolnijo odredbe za razkritje, ki jo izda nacionalno sodišče, ali zavrnejo njeno izpolnitev,
- b) uničijo relevantne dokaze,
- c) ne izpolnijo obveznosti, naložene z odredbo nacionalnega sodišča za varstvo zaupnih informacij, ali zavrnejo njihovo izpolnitev, ali
- d) kršijo omejitev uporabe dokazov iz tega poglavja.

Direktiva 2014/104/EU ne določa sankcij zaradi nespoštovanja odločbe sodišča, temveč to prepušča državi članici, morajo pa biti sankcije učinkovite, sorazmerne in odvračilne (drugi odstavek 8. člena Direktive 2014/104/EU). V drugem odstavku 8. člena Direktiva 2014/104/EU določa, da je za nasprotno stranko, ki ne upošteva odločbe o razkritju dokazov, primerna kazen, da se domneva, da je relevantno vprašanje dokazano ter možnost odreditve plačila stroškov.

Posledice neizpolnitve sklepa sodišča o razkritju dokazov oziroma podatkov, uničenja ali skrivanja dokazov oziroma podatkov, kršitve določenih ukrepov za zavarovanje zaupnih podatkov in kršitve omejitve uporabe dokazov iz 62.d člena tega zakona so določene v veljavni zakonodaji in v 62.e ter 62.f členu predloga zakona.

Sankcije, če nasprotna stranka ali tretja oseba ne ugoti odločbi sodišča o razkritju dokazov oziroma podatkov, so določene v ZPP in ZIZ, kot je to pojasnjeno v nadaljevanju. Če sodišče izda sodbo o razkritju dokazov oziroma podatkov na podlagi materialnopravnega zahtevka za razkritje dokazov oziroma podatkov, je taka sodba izvršljiva, in če tožena stranka ne ugoti sodbi sodišča, lahko tožnik po preteku paricijskega roka prisilno izterja razkritje dokazov oziroma podatkov pod pogoji iz 226. člena ZIZ (denarna kazen za dejanje, ki ga lahko stori le dolžnik) ali prek instituta sodnih penalov po 212. členu ZIZ.

Če sodišče izda procesni sklep o predložitvi listin na podlagi 227. ali 228. člena ZPP, se posledice razlikujejo glede na to, ali je naslovnik sklepa nasprotna stranka ali tretja oseba. Če je predložitev listin naložena nasprotni stranki, tak sklep ni izvršljiv, in če nasprotna stranka ne izvrši ali zavrne izpolnitev pravnomočnega sklepa za predložitev listin, se za posledice takšnega ravnanja uporabi določba ZPP o posledicah neizpolnitve sklepa za predložitev listin iz petega odstavka 227. člena ZPP. Ta določa, da če stranka, ki ima listino, ne izpolni sklepa o predložitvi listin, se šteje dejstvo, ki ga je želela stranka z listino dokazati, za dokazano.

Če oseba, ki ni stranka odškodninskega postopka, ne ugoti pravnomočnemu sklepu za razkritje dokazov oziroma podatkov, sodišče ne more uporabiti istih sankcij, kot če sklepa o razkritju dokazov oziroma

podatkov ne izpolni nasprotna stranka. Pravnomočni sklep o razkritju dokazov oziroma podatkov, ki se glasi na tretje osebe, je izvršljive narave in ga sodišče izvrši po pravilih izvršilnega postopka, kar je določeno v tretjem odstavku 62.e člena tega predloga zakona. V tem primeru je predvidena ista posledica, kot če sodišče izda sodbo o razkritju dokazov na podlagi materialnopravne določbe. Stranka razkritje dokazov oziroma podatkov prisilno lahko izterja pod pogoji iz 226. člena ZIZ (denarna kazen za dejanje, ki ga lahko stori le dolžnik) ali prek instituta sodnih penalov po 212. členu ZIZ.

Navedena posledica se lahko uporabi tudi, če stranka ali tretja oseba uniči dokaze po izdaji odločbe o razkritju dokazov ali podatkov, ker pri tem stranka ali tretja oseba ne bo mogla ugoditi odločbi sodišča o razkritju dokazov oziroma podatkov.

V prvem odstavku 62.e člena je zaradi nespoštovanja odločbe sodišča o razkritju dokazov oziroma podatkov ali uničenja dokazov določena posledica, da pri tem sodišče odloči o stroških odškodninskega postopka po prostem preudarku.

Sankcija za uničenje in skrivanje dokazov ali podatkov je urejena tudi v KZ-1 in ZPP. V 235. členu KZ-1 je določeno, da kdor v poslovne knjige, spise ali druge poslovne listine in evidence, ki jih mora voditi po zakonu ali na podlagi drugih predpisov, izdanih na podlagi zakona, in so pomembne za poslovni promet z drugimi pravnimi ali fizičnimi osebami ali so namenjene za odločitve v zvezi z gospodarsko ali finančno dejavnostjo ali kot podlaga za davčni nadzor, vpiše lažne podatke ali ne vpiše kakšnega pomembnega podatka ali s svojim podpisom potrdi tako knjigo, listino ali spis z lažno vsebino ali omogoči sestavo knjige, listine ali spisa z lažno vsebino, se kaznuje z zaporom do dveh let. Enako se kaznuje, kdor lažno poslovno knjigo, listino ali spis uporabi kot resnično ali kdor uniči, skrije, precej poškoduje ali kako drugače napravi neuporabne poslovne knjige, listine ali spise iz prejšnjega odstavka. Že sam poskus izvedbe navedenih dejanj je kazniv.

Poleg tega bi sodišče zaradi uničenja ali skrivanja dokazov ali podatkov po izdaji izvršljive odločbe o razkritju dokazov oziroma podatkov lahko dolžnika denarno kaznovalo v skladu s prvo alinejo prvega odstavka 33. člena ZIZ, ki določa, da sodišče lahko fizični osebi izreče denarno kazen do 10.000 evrov, pravni osebi in podjetniku pa do 100.000 evrov, ki v nasprotju z odločitvijo sodišča skriva, poškoduje ali uničuje svoje premoženje.

Kršitev ukrepa za varstvo zaupnih informacij iz šestega odstavka 62.a člena in kršitev omejitve uporabe dokazov oziroma podatkov iz 62.d člena tega zakona se lahko sankcionira na podlagi ustrezne določbe KZ-1 oziroma denarne kazni iz 62.f člena tega zakona.

K novemu 62.f členu:

Denarne kazni

Sankciji za kršitev ukrepa za varstvo zaupnih informacij iz šestega odstavka 62.a člena tega zakona in kršitev omejitve uporabe dokazov oziroma podatkov iz 62.d člena tega zakona sta določeni v KZ-1 in 62.f členu tega zakona.

V prvem odstavku 62.f člena je določena denarna kazen za kršitev ukrepa za varstvo zaupnih podatkov, ki ga izda sodišče, ki odloča tudi o odškodninskem zahtevku, izreče pa jo lahko samo, dokler odškodninski postopek pred sodiščem ni končan. Sodišče izreče denarno kazen fizični osebi v znesku do 5.000 evrov, pravni osebi, samostojnemu podjetniku posamezniku, odvetniku oziroma odvetniškemu kandidatu pa v znesku od 5.000 do 100.000 evrov.

Izrek denarne kazni po prvem odstavku 62.f člena ni ovira za izrek kazni zaradi kaznivega dejanja po 236. členu KZ-1. Če se zgodi kršitev ukrepa za varstvo poslovnih skrivnosti po končanem odškodninskem postopku, je kaznovanje po KZ-1 tudi edina možna sankcija.

Izdaja in neupravičena pridobitev poslovne skrivnosti je opredeljena tudi kot kaznivo dejanje v 236. členu KZ-1, ki določa, da kdor neupravičeno v nasprotju s svojimi dolžnostmi glede varovanja poslovne skrivnosti sporoči ali izroči komu podatke, ki so poslovna skrivnost, ali mu kako drugače omogoči, da pride do njih, ali jih zbira z namenom, da jih izroči nepoklicani osebi, se kaznuje z zaporom do treh let. Enako se kaznuje, kdor z namenom, da jih neupravičeno uporabi, protipravno pride do podatkov, ki so varovani kot

poslovna skrivnost. Če so podatki iz prvega ali drugega odstavka tega člena posebno pomembni, če kdo izroči take podatke zato, da jih kdo odnese v tujino, ali je dejanje storjeno iz koristoljubnosti, se storilec kaznuje z zapornom do petih let. Če je dejanje storjeno iz malomarnosti, se storilec kaznuje z zapornom do enega leta. Za poslovno skrivnost se štejejo listine in podatki, ki so z ZPOmK-1 opredeljeni kot poslovna skrivnost in so tako pomembni, da so z njihovo izdajo očitno nastale ali bi lahko nastale hujše škodljive posledice.

V drugem odstavku 62.f člena je določeno, da če stranka ali tretja oseba uniči ali skrrije relevantne dokaze oziroma podatke v času od vložitve zahteve ali predloga za razkritje dokazov oziroma podatkov do odločbe sodišča o razkritju, ji lahko sodišče, ki odloča o odškodninskem zahtevku, izreče denarno kazen v višini do 5.000 evrov.

V tretjem odstavku 62.f člena je določena denarna kazen, če stranka ali njen zakoniti zastopnik ravna v nasprotju z 62.č členom – sodišče zaradi tega lahko izreče denarno kazen fizični osebi v znesku do 500 evrov, pravni osebi, samostojnemu podjetniku posamezniku ali odvetniku oziroma odvetniškemu kandidatu pa v znesku do 5.000 evrov.

Denarno kazen po prvem in drugem odstavku 62.f člena izreče s sklepom sodnik ali senat, ki odloča o predlogu za razkritje. V sklepu določi rok, v katerem je treba določeni znesek plačati. Ta ne sme biti krajši od 15 dni in ne daljši od treh mesecev. Zoper sklep o izreku sankcije je v skladu s četrnim odstavkom 62.f člena dovoljena pritožba. Če je bila izrečena denarna sankcija odvetniku ali odvetniškemu kandidatu, se o tem obvesti odvetniško zbornico.

K novemu 62.g členu:

Učinek odločbe organa za varstvo konkurence

Odškodninske tožbe zaradi kršitev konkurenčnega prava so lahko samostojne (*stand-alone*), kar pomeni, da so vložene, ko pristojni organ za varstvo konkurence še ni izdal pravnomočne odločbe o ugotovitvi kršitve, ali nadaljevalne (*follow-on*), ki so vložene po tem, ko je pristojni organ za varstvo konkurence že izdal pravnomočno odločbo o kršitvi. V slednjem primeru zaradi vezanosti nacionalnega sodišča na odločitev organa za varstvo konkurence tožniku ni treba dokazovati protipravnosti, temveč stranki dokazujeta le (ne)obstoj preostalih elementov odškodninske odgovornosti.²⁶

Direktiva 2014/104/EU v prvem odstavku 9. člena določa, da države članice zagotovijo, da kršitev konkurenčnega prava, ki je bila ugotovljena s pravnomočno odločbo nacionalnega organa ali pritožbenega sodišča, velja za neovrgljivo dokazano v odškodninskih postopkih zaradi kršitev 101. ali 102. člena PDEU ali kršitev nacionalnega konkurenčnega prava. Direktiva je dopolnila ureditev iz prvega odstavka 16. člena Uredbe 1/2003/ES, ki ureja zgolj vezanost na odločbo Evropske komisije. Drugi odstavek 9. člena Direktive 2014/104/EU ne zagotavlja samodejnega priznanja odločb organov za varstvo konkurence drugih držav članic EU, temveč določa, da morajo države članice zagotoviti, da se lahko pravnomočna odločba, izdana v drugi državi članici, v skladu z njihovim zadevnim nacionalnim pravom predloži pred nacionalnim sodiščem vsaj kot dokaz *prima facie*, da je bilo kršeno konkurenčno pravo. Tretji odstavek 9. člena Direktive 2014/104/EU dodaja, da ta člen ne posega v pravice in obveznosti nacionalnih sodišč iz 267. člena PDEU.²⁷

Veljavni ZPOmK-1 določa vezanost sodišča na odločbo Agencije in Evropske komisije v drugem odstavku 62. člena, ki določa, da je sodišče v primeru, ko je bila škoda povzročena s kršitvijo določb 6. ali 9. člena ZPOmK-1 oziroma 101. ali 102. člena PDEU, vezano na pravnomočno odločbo o ugotovitvi obstoja kršitve Agencije in Evropske komisije, pri čemer ta obveznost ne posega v pravice in obveznosti na podlagi 267. člena PDEU. Sodišče je tako vezano na ugotovitev Agencije, da je tožena stranka ravnala protipravno.²⁸ Za zagotovitev ustreznega prenosa 9. člena Direktive 2014/104/EU v nacionalno zakonodajo je treba obstoječo določbo ZPOmK-1 deloma spremeniti in dopolniti ter jo zaradi večje preglednosti umestiti v poseben člen.

Učinek odločbe organa za varstvo konkurence določa 62.g člen. V prvem odstavku je določeno, da je sodišče vezano na pravnomočno odločbo Agencije o kršitvi konkurenčnega prava ali pravnomočno odločbo o kršitvi, izdana v postopku sodnega varstva zoper odločbo Agencije, torej Upravnega sodišča Republike Slovenije. Predlog določbe ne ureja več vezanosti sodišča na odločbo Evropske komisije o

ugotovitvi obstoja kršitve evropskega konkurenčnega prava, kot je to določeno v 62. členu veljavnega ZPOMK-1, ker je to urejeno v 16. členu Uredbe 1/2003/ES, uredba pa je kot pravni akt EU splošno veljavna, zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

Drugi odstavek 62.g člena določa učinke odločb organov drugih držav članic. Če je bil obstoj kršitve konkurenčnega prava pravnomočno ugotovljen s pravnomočno odločbo organa druge države članice ali pravnomočno odločbo sodišča druge države članice, ki je na podlagi rednega pravnega sredstva pristojno za presojo odločb organa druge države članice, se domneva, da so kršitelji, določeni v odločbi organa druge države članice ravnali protipravno. Predlog določbe tako ne določa samodejnega priznanja odločbe organa druge države članice, lahko pa tožnik odločbo druge države članice EU predloži kot dokaz o kršitvi. Drugi odstavek 62.g člena predloga zakona določa, da se domneva, da so kršitelji, določeni v odločbi o kršitvi konkurenčnega prava, ravnali protipravno, razen če nasprotna stranka dokaže nasprotno. Dokazno breme o protipravnosti se s tem prenese na toženo stranko.

Tretji odstavek določa, da obveznost iz prvega in prejšnjega odstavka tega člena ne posega v pravice in obveznosti na podlagi 267. člena PDEU, kar že določa zdaj veljavni drugi odstavek 62. člena ZPOMK-1.

K novemu 62.h členu:

Posebna pravila glede solidarne odgovornosti za mala in srednja podjetja

Direktiva 2014/104/EU povsem na novo ureja solidarno odgovornost kršiteljev konkurenčnega prava. V prvem odstavku 11. člena je določeno, da morajo države članice zagotoviti, da so podjetja, ki so s skupnim ravnanjem kršila konkurenčno pravo, solidarno odgovorna za škodo, povzročeno s to kršitvijo, kar pomeni, da mora vsako od podjetij plačati oškodovancu, ki to zahteva, celotno škodo, oškodovanec pa lahko od kateregakoli od podjetij zahteva popolno odškodnino, dokler ni v celoti poplačan. Iz pojasnila 37. uvodne določbe preambule Direktive 2014/104/EU izhaja, da bi moral imeti sokršitelj, ki plača več, kot znaša njegov delež v škodi, pravico zahtevati, da mu drugi sokršitelji povrnejo tisto, kar je plačal zanj. Določitev deleža Direktiva 2014/104/EU ne določa in ga prepušča nacionalni zakonodaji, iz iste uvodne določbe pa izhaja, da pri določitvi deleža velja upoštevati relevantne okoliščine, kot so prihodki podjetja, tržni delež ali vloga v kartelu.

Odstop od zgornjega pravila ureja drugi odstavek 11. člena Direktive 2014/104/EU, po katerem je kršitelj, ki je majhno ali srednje podjetje (v nadaljnjem besedilu: MSP) v smislu Priporočila Evropske komisije z dne 6. maja 2003 o definiciji mikro, majhnih in srednje velikih podjetij,²⁹ odgovoren le svojim neposrednim in/ali posrednim kupcem (ne torej tudi strankam drugih kršiteljev, ki so solidarno odgovorni za škodo), če je bil njegov tržni delež v času trajanja kršitve nižji od petih odstotkov in bi uporaba pravila o solidarni odgovornosti nedvomno ogrozila njegovo gospodarsko sposobnost preživetja in povzročila, da bi njegova sredstva izgubila vso vrednost. Vendar pa tretji odstavek 11. člena Direktive 2014/104/EU določa, da ta izjema ne more biti upoštevana, kadar je MSP organiziralo protipravno ravnanje ali je prisililo druga podjetja, da sodelujejo pri kršitvi, ali pa je bilo predhodno ugotovljeno, da je MSP kršilo konkurenčno pravo. Izjema ne sme biti upoštevana tudi, če oškodovanec ne bi mogel pridobiti popolne odškodnine od drugih solidarnih dolžnikov.³⁰

V Sloveniji je splošno pravilo o solidarni odgovornosti urejeno v določbah od 186. do 188. člena OZ. Določba 186. člena OZ določa solidarno odgovornost več oseb za isto škodo. Vsak kršitelj za povzročeno škodo odgovarja oškodovancu v celoti, oškodovanec pa lahko zahteva povračilo škode od vsakega od kršiteljev vse dotlej, dokler ni popolnoma poplačan. Obveznost povračila škode preneha, ko jo en dolžnik izpolni.

Plačilo celotne odškodnine oziroma izpolnitev solidarne obveznosti povzroči prenehanje obveznosti plačila samo v razmerju do oškodovanca. Regresno razmerje pa je notranje razmerje med kršitelji, ki nastane tedaj, ko solidarni dolžnik plača več, kot pa znaša njegov delež v škodi, zaradi česar lahko v skladu s prvim odstavkom 188. člena OZ zahteva od vsakega drugega dolžnika, da mu povrne tisto, kar je plačal zanj. Drugi odstavek 188. člena OZ določa, da delež vsakega posameznega dolžnika določi sodišče glede na težo njegove krivde in težo posledic njegovega delovanja. Če ni mogoče ugotoviti deležev dolžnikov, pade na vsakega enak delež, razen če zahteva pravičnost v danem primeru drugačno odločitev.

Prvi odstavek 11. člena Direktive 2014/104/EU ustreza ureditvi solidarne odgovornosti po OZ. Nadaljnja

določila 11. člena Direktive 2014/104/EU pa odstopajo od ureditve po OZ in jih je zato treba ustrezno urediti v ZPOmK-1. Splošna pravila o solidarni odgovornosti ostanejo urejena v OZ, ker jih ni treba spremeniti, v ZPOmK-1 pa se opredelijo posebna pravila, ki so določene v drugem do šestem odstavku 11. člena Direktive 2014/104/EU.

V prvem odstavku 62.h člena je določeno posebno pravilo za solidarno odgovornost za MSP, ki je odgovorno samo za škodo, nastalo njegovim neposrednim in posrednim kupcem, če dokaže, da je bil njegov tržni delež na upoštevnem trgu v času kršitve konkurenčnega prava ves čas pod petimi odstotki in da bi uporaba splošnih pravil o solidarni odgovornosti nedvomno ogrozila njegovo gospodarsko sposobnost preživetja, njegova sredstva pa bi izgubila celotno vrednost. MSP je opredeljeno v skladu s Priporočilom Evropske komisije z dne 6. 5. 2003 o definiciji mikro, malih in srednje velikih podjetij, in sicer gre za podjetje, ki ima manj kot 250 zaposlenih ter letni promet, ki ne presega 50 milijonov evrov, ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 43 milijonov evrov.

Dokazno breme nosi kršitelj, ki mora navesti in dokazati, da njegovo podjetje po velikosti ustreza definiciji MSP, in da sta kumulativno izpolnjena pogoja glede tržnega deleža in možnosti preživetja.

Vendar pa je kršitelj, ki je MSP, odgovoren tudi drugim oškodovancem, ki niso njegovi neposredni ali posredni kupci, če ti od drugih podjetij, ki so odgovorna za isto kršitev konkurenčnega prava, ne morejo pridobiti popolne odškodnine (drugi odstavek 62.h člena).

Direktiva 2014/104/EU ne določa, kdaj se šteje, da oškodovanec ne more pridobiti popolne odškodnine. To je pravni standard, ki ga bo oblikovala zlasti sodna praksa Sodišča EU. V skladu s pojasnili na delovnih sejah Sveta EU oškodovanec ne more pridobiti popolne odškodnine tedaj, ko je na primer dolжник prenehal zaradi stečaja, ali je bila terjatev sorazmerno zmanjšana zaradi postopka prisilne poravnave ali zaradi dalj časa neuspešne izvršbe.

Izjema iz prvega odstavka ne more biti upoštevana tudi takrat, kadar je kršitelj, ki je MSP, organiziral protipravno ravnanje ali prisililo druga podjetja k sodelovanju pri kršitvi, ali pa če je bila zoper tega kršitelja že kdaj prej izdana upravna ali sodna odločba o kršitvi konkurenčnega prava, pri čemer je treba slednje razlagati tako, da lahko zajema vse možne odločbe, v katerih se ugotovi kršitev konkurenčnega prava (tretji odstavek 62.h člena).

K novemu 62.i členu:

Posebna pravila glede solidarne odgovornosti za kršitelja, ki mu je bila odpuščena globa

Druga izjema od splošnega pravila o solidarni odgovornosti je v 11. členu Direktive 2014/104/EU določena za »osebo, ki ji je odpuščena globa«. Iz opredelitve »podjetja z imuniteto« v 19. točki 2. člena Direktive 2014/104/EU izhaja, da izjema velja za podjetje ali fizično osebo, ki ji je organ za varstvo konkurence priznal imuniteto pred globami v okviru programa prizanesljivosti. Če organ za varstvo konkurence podjetju ali fizični osebi samo zniža globo in je ne odpusti »v celoti«, se ta izjema ne uporabi. Četrty odstavek 11. člena Direktive 2014/104/EU določa, da morajo države članice zagotoviti, da je prejemnik imunitete iz programa prizanesljivosti solidarno odgovoren (zgolj) svojim neposrednim ali posrednim kupcem ali dobaviteljem, drugim oškodovancem pa le, kadar od drugih podjetij, ki so vpletena v isto kršitev, ni mogoče pridobiti popolne odškodnine, pri čemer morajo države članice zagotoviti, da je v teh primerih zastaralni rok razumen in dovolj dolg, da lahko oškodovanec vložiti tožbo zoper prejemnika imunitete.³¹

Peti odstavek 11. člena Direktive 2014/104/EU nadalje določa, da države članice zagotovijo uveljavljanje regresnih zahtevkov plačnika do drugih kršiteljev glede na njihovo relativno odgovornost za škodo, pri čemer višina prispevka kršitelja z imuniteto ne sme preseči škode, ki jo je to podjetje povzročilo svojim neposrednim ali posrednim kupcem ali dobaviteljem.

V šestem odstavku 11. člena Direktive 2014/104/EU je določeno, da v primeru kršitev konkurenčnega prava, s katerimi je bila povzročena škoda oškodovancem, ki niso neposredni ali posredni kupci ali dobavitelji kršiteljev, države članice zagotovijo, da se obseg prispevka osebe z imuniteto drugim kršiteljem določi glede na njen delež odgovornosti pri nastanku škode.

Predlog zakona v 62.i členu določa posebna pravila glede solidarne odgovornosti za kršitelja, ki mu je bila

odpuščena globa. To je podjetje ali njegova odgovorna oseba, ki ji je organ za varstvo konkurence, odpustil plačilo globe v okviru programa prizanesljivosti. Tako kot Direktiva 2014/104/EU tudi ZPOmK-1 v definicijo »osebe, ki ji je odpuščena globa« ne zajema oseb, ki jim je bila globa znižana.

V prvem odstavku 62.i člena je določeno, da je oseba, ki ji je bila odpuščena globa, solidarno odgovorna le svojim neposrednim ali posrednim kupcem ali dobaviteljem. Drugim oškodovancem pa samo, če ta od drugih podjetij, ki so solidarno odgovorna za isto kršitev konkurenčnega prava, ne more pridobiti popolne odškodnine, ker so na primer solidarni dolžniki insolventni. Drugi pododstavek četrtega odstavka 11. člena Direktive 2014/104/EU določa, da morajo države članice zagotoviti razumen in dovolj dolg zastaralni rok, da lahko oškodovanec zahteva poplačilo od osebe, ki ji je bila odpuščena globa, če od drugih solidarnih dolžnikov ne more pridobiti popolne odškodnine. Zato je v drugem odstavku 62.i člena določeno zadržanje zastaranja, ki ne teče med kršiteljem, ki mu je bila odpuščena globa, in oškodovancem, ki ni njegov neposreden ali posreden kupec ali dobavitelj, v času od dneva, ko je oškodovanec vložil odškodninski zahtevek zoper druge kršitelje, in se nadaljuje naslednji dan, odkar oškodovanec ni mogel pridobiti popolne odškodnine od drugih solidarnih dolžnikov. Čas, ki je pretekel pred zadržanjem, se všteje v zastaralni rok. Namen določbe je, da ne bi bil zaradi izjem od solidarne odgovornosti oškodovanec prikrajšan do popolne odškodnine. Zastaranje ne teče od dneva, ko je oškodovanec vložil odškodninski zahtevek zoper druge kršitelje, in se nadaljuje naslednji dan, odkar oškodovanec ni mogel pridobiti popolne odškodnine od drugih solidarnih dolžnikov. Direktiva 2014/104/EU ne določa, kdaj se šteje, da oškodovanec ne more pridobiti popolne odškodnine. To je pravni standard, ki ga bo oblikovala zlasti sodna praksa Sodišča EU. V skladu s pojasnili na delovnih sejah Sveta EU oškodovanec ne more pridobiti popolne odškodnine tedaj, ko je dolžnik na primer prenehal zaradi stečaja, ali je bila terjatev sorazmerno zmanjšana zaradi postopka prisilne poravnave ali zaradi dalj časa neuspešne izvršbe.

Tretji odstavek 62.i člena določa, da ne glede na pravico solidarnega dolžnika, da zahteva od drugega solidarnega dolžnika, da mu povrne tisto, kar je plačal zanj, znesek plačila solidarnega dolžnika, ki mu je bila odpuščena globa, ne sme preseči višine škode, ki jo je ta solidarni dolžnik povzročil svojim neposrednim ali posrednim kupcem ali dobaviteljem.

V četrtem odstavku 62.i člena je določeno, da se ob kršitvah konkurenčnega prava, s katerimi je bila povzročena škoda oškodovancem, ki niso neposredne ali posredne pogodbene stranke kršiteljev, delež plačila osebe, ki ji je bila odpuščena globa, drugim kršiteljem določi glede na njen delež odgovornosti pri nastanku škode.

K novemu 62.j členu:

Zastaranje

Direktiva 2014/104/EU ureja zastaranje v 10. členu in določa pravila o:

- a) začetku teka zastaralnega roka,
- b) dolžini zastaralnega roka, in
- c) okoliščinah, v katerih je zastaranje pretrgano ali zadržano.

V drugem odstavku 10. člena Direktive 2014/104/EU je določeno, da zastaralni rok ne sme začeti teči, dokler kršitev ne preneha in dokler tožnik ni seznanjen oziroma se od njega ne more razumno pričakovati, da je seznanjen z:

- a) ravnanjem kršitelja in z dejstvom, da to ravnanje predstavlja kršitev konkurenčnega prava,
- b) dejstvom, da mu je zaradi kršitve nastala škoda, ter
- c) identiteto kršitelja.

Nadalje je v tretjem odstavku 10. člena Direktive 2014/104/EU določeno, da države članice zagotovijo, da zastaralni roki za vložitev odškodninskih tožb trajajo vsaj pet let, pri čemer je ta rok subjektiven in začne teči tako, kot je določeno v drugem odstavku 10. člena Direktive 2014/104/EU.

V skladu s 36. uvodno določbo preambule Direktive 2014/104/EU lahko države članice ohranijo ali uvedejo absolutno zastaranje, ki je splošno veljavno, če tek takšnih absolutnih rokov dejansko ne onemogoči uveljavljanja pravice do odškodnine ter ga pretirano ne oteži, kar pomeni, da lahko država članica poleg vsaj petletnega subjektivnega roka, na katerega vpliva zadržanje ali pretrganje, določi še absolutni rok, ki bi tekel neodvisno do zadržanja oziroma pretrganja.

V četrtem odstavku 10. člena Direktive 2014/104/EU je določeno, da morajo države članice zagotoviti tudi, da se zastaranje zadrži ali – odvisno od nacionalnega prava – pretrga (v slovenski različici je narobe napisano ravno obratno), če organ za varstvo konkurence sprejme ukrep za namen preiskave ali postopka zaradi kršitve, pri čemer zadržanje (v slovenski različici napačno prevedeno kot pretrganje) zastaranja preneha najprej eno leto po pravnomočnosti odločbe o kršitvi ali drugačnem zaključku postopka.³²

Zastranje v Republiki Sloveniji je urejeno v OZ in ZPOmK-1. Prvi odstavek 336. člena OZ določa, da začne zastaranje teči prvi dan po dnevu, ko je upnik imel pravico terjati izpolnitev obveznosti, če za posamezne primere ni z zakonom določeno kaj drugega. Dolžina zastaralnega roka je urejena v 352. členu OZ, katerega prvi odstavek določa, da odškodninska terjatev za povzročeno škodo zastara v treh letih, odkar je oškodovanec izvedel za škodo in za tistega, ki jo je povzročil. V drugem odstavku 352. člena OZ je določen absolutni petletni zastaralni rok, odkar je škoda nastala. Zadržanje zastaranja ureja tretji odstavek 62. člena ZPOmK-1, ki določa, da zastaranje za uveljavljanje odškodninskega zahtevka ne teče od začetka postopka pred Agencijo ali Evropsko komisijo do dneva, ko je ta postopek pravnomočno končan.

Za zagotovitev ustreznega prenosa 10. člena Direktive 2014/104/EU je treba veljavno slovensko zakonodajo, ki ureja zastaranje (predvsem relevantna določila OZ), ustrezno dodelati in dopolniti, na primer z določitvijo začetka teka postopka, z eno letnim rokom iz četrtega odstavka 10. člena Direktive 2014/104/EU in z vsaj petletnim subjektivnim zastaralnim rokom.

V prvem odstavku 62.j člena sta določena dolžina subjektivnega zastaralnega roka za terjatev za povzročeno škodo zaradi kršitev konkurenčnega prava ter začetek zastaralnega roka. Zastaranje začne teči, ko preneha kršitev konkurenčnega prava in od takrat, ko tožnik izve ali se od njega razumno pričakuje: da je izvedel za ravnanje kršitelja, ki predstavlja kršitev konkurenčnega prava; za škodo, ki je nastala zaradi kršitev konkurenčnega prava; in za kršitelja. V primerjavi z OZ predlog določbe določa več okoliščin, ki morajo biti izpolnjene kumulativno, da začne zastaralni rok teči. Prav tako je predlagan daljši subjektivni zastaralni rok in sicer v skladu z 10. členom Direktive 2014/104/EU – pet let. Daljši zastaralni rok ni potreben, saj se bo ta v praksi verjetno znatno podaljšal glede na ureditev, kdaj začne zastaralni rok teči.

V drugem odstavku 62.j člena je določen objektivni zastaralni rok. Direktiva 2014/104/EU ga ne določa, vendar ga dopušča. OZ pa v 352. členu določa petletni objektivni zastaralni rok, ki začne teči, odkar je škoda nastala. Slednja določba ni ustrezna glede na novo določen subjektivni petletni zastaralni rok. Določitev objektivnega roka je potrebna, da kršiteljeva dolžnost ne traja v nedogled, vendar mora biti ustrezno dolg. Ko poteče objektivni rok, je terjatev zastarana ne glede na to, da subjektivni rok še ni potekel. Terjatev za povračilo škode zastara v vsakem primeru v desetih letih, odkar je škoda nastala, vendar ta rok ne začne teči, dokler kršitev konkurenčnega prava ne preneha. To sta okoliščini, ki morata biti izpolnjeni kumulativno, da začne objektivni rok teči.

V tretjem odstavku 62.j člena je urejeno zadržanje zastaranja. Zadržanje zastaranja je glede na vsebino 10. člena Direktive 2014/104/EU ustrezno določal že tretji odstavek 62. člena ZPOmK-1. Zastranje ne teče od začetka postopka pred Agencijo ali Evropsko komisijo, zadržanje pa preneha eno leto po dnevu, ko je postopek pravnomočno končan. Zastaranje odškodninske terjatve ne teče v času od dneva, ko organ za varstvo konkurence, izvede kakršno koli dejanje za namene preiskave ali postopka zaradi kršitve konkurenčnega prava. Drugačna okoliščina je predlagana zaradi zagotovitve pravnega prenosa Direktive 2014/104/EU, ki določa, da pride do zadržanja zastaranja takrat, ko »organ za varstvo konkurence sprejme ukrep za namen preiskave ali postopka zaradi kršitve«. Do nastopa te okoliščine pa lahko v skladu z ZPOmK-1 pride še pred izdajo sklepa o preiskavi, na primer ko Agencija v skladu s 27. členom ZPOmK-1 zahteva od podjetja, da ji posreduje podatke, kar lahko naredi pred izdajo sklepa o uvedbi postopka.

Določba četrtega odstavka 62.j člena določa, da zadržanje zastaranja iz tretjega odstavka istega člena vpliva na tek subjektivnega in objektivnega zastaralnega roka.

K novemu 62.k členu:

Posebna pravila za določanje odškodnine

Ena od glavnih ovir, s katerimi se srečujejo sodišča in stranke v odškodninskih tožbah, je, kako oceniti povzročeno škodo. Ocenitev škode temelji na primerjavi dejanskega položaja tožnika s položajem, v katerem bi bil, če do kršitev ne bi prišlo. Pri ocenjevanju, kako bi se razvijale tržne razmere in povezanost udeležencev na trgu, če ne bi prišlo do kršitve, se pogosto pojavijo zapletena in specifična ekonomska vprašanja ter vprašanja varstva konkurence.

Glede ocenjevanja višine škode Direktiva 2014/104/EU v prvem odstavku 17. člena določa, da dokazno breme ter dokazni standard, ki sta potrebna za ocenitev škode, ne moreta v praksi onemogočiti uveljavljanja pravice do odškodnine ali jo pretirano otežiti. Države članice zagotovijo, da so nacionalna sodišča v skladu z nacionalnimi postopki pristojna za ocenjevanje višine škode, če se dokaže, da je tožnik utrpel škodo, vendar natančne ocene višine utrpele škode na podlagi razpoložljivih dokazov v praksi ni mogoče podati ali pa je to pretirano oteženo.

Na podlagi veljavne slovenske zakonodaje mora tožnik v odškodninski tožbi postaviti svoj odškodninski zahtevek, navesti dejstva in predložiti dokaze, s katerimi dokazuje svoje trditve. Toženec pa mora navajati dejstva in predložiti dokaze, s katerimi bo zatrjeval in dokazoval, da trditve tožnika ne držijo, ali s katerimi bo dokazoval svoje ugovore. Pogoj za tožnikov uspeh je, da navede dejstva, ki substancirajo njegov zahtevek (zahteva sklepčnosti), ter trditve o teh dejstvih (če niso priznana, domnevana ali splošno znana) tudi dokaže (zahteva dokazanosti).³³ Dokazno breme je na strani tistega, ki dokazuje nastanek civilnega delikta.

Dokazni standard v odškodninskih tožbah pred slovenskimi sodišči ureja 215. člen ZPP, po katerem sodišče, če na podlagi izvedenih dokazov ne more zanesljivo ugotoviti katerega od dejstev, sklepa o njem na podlagi pravila o dokaznem bremenu. Sodišče bo po svojem prepričanju ob vestni in skrbni presoji vsakega dokaza posebej in vseh dokazov skupaj ter na podlagi uspeha celotnega postopka presodilo, katera dejstva bo štelo za dokazana.

Do nedavnega je slovenska sodna praksa strogo upoštevala ureditev glede dokaznega bremena in standarda in ni dopuščala prerazporejanja dokaznega bremena med pravnima strankama. V zadnjih letih pa je slovenska sodna praksa omilila zahteve glede substanciranja dejanskih navedb na področju, kot so odškodninski spori zaradi kršitev konkurenčnega prava, za katerega je značilna asimetrija informacij in v katerih mora oškodovanec zatrjevati dejstva, ki so zunaj njegovega zaznavnega območja (navedbe o skritih kartelnih sporazumih, elektronska pošta med udeleženci kartela itn). To izhaja tudi iz sodbe in sklepa Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. I Cpg 125/2013, 19. točka: »Pritrditi je razlogom prvostopnega sodišča, da se škode zaradi izgubljenega dobička ne da z gotovostjo določiti in da gre pri tem le za bolj ali manj verjetno prognozo, kakšen dobiček bi bilo po normalnem teku stvari (ali pa glede na posebne okoliščine) utemeljeno pričakovati, če škodnega dogodka ne bi bilo. V vsakem primeru je torej ocena višine nastale škode lahko samo približna, zato je še posebej pomembno, da sodišče pri odločanju o višini škode ne uporabi previsokega dokaznega standarda (dokazne mere). Tako je treba ravnati zato, da bi kljub ugotovljenim ostalim predpostavkam odškodninske odgovornosti zahtevek ne bil zavrnjen zgolj zaradi tega, ker višine škode ni mogoče z gotovostjo izračunati. V takšnem primeru je treba uporabiti pravilo prostega preudarka iz 216. člena ZPP, saj bi bilo natančno ugotavljanje tega, kako bi se v odsotnosti kršitve razvijali tržni deleži operaterjev na trgu dostopa do interneta in kakšne dobičke bi pridobivali, praktično nemogoče.«

V odškodninskih sporih mora tožnik poleg tega, da dokaže, da je utrpel škodo zaradi kršitev konkurenčnega prava, izkazati tudi višino škode. Pri ocenjevanju škode je treba opraviti natančne analize, kot na primer primerjavo med razmerami, ki so posledica kršitve konkurenčnega prava, in razmerami, ki bi bile, če kršitve konkurenčnega prava ne bi bilo. To je pogosto zelo zahtevno in drago ter velikokrat pomeni precejšnjo oviro za učinkovito reševanje odškodninskih zahtevkov. Zato je Direktiva 2014/104/EU določila, da morajo biti nacionalna sodišča pristojna za ocenjevanje višine škode, če se dokaže, da je tožnik utrpel škodo, vendar natančne ocene višine utrpele škode na podlagi razpoložljivih dokazov v praksi ni mogoče podati ali je to pretirano oteženo. To pravilo je že ustrezno urejeno v 216. členu ZPP, ki določa, da če se ugotovi, da ima stranka pravico do odškodnine, do denarnega zneska ali do nadomestnih stvari, pa se višina zneska oziroma količina stvari ne da ugotoviti ali bi se mogla ugotoviti samo z nesorazmernimi težavami, o tem odloči sodišče po prostem preudarku. Pomen tega člena izhaja tudi iz sodbe Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. I Cpg 708/2013, 27. točka: »V civilnem procesu velja načelo, da mora stranka sodišče pripraviti do prepričanja (8. člen ZPP), sicer se trditve o dejstvu ne šteje za dokazano. Dokazna

mera je torej prepričanje. Pomen 216. člena ZPP je v tem, da znižuje dokazno mero zato, da ne bi bili odškodninski zahtevki neuspešni zgolj zato, ker se ne more z zadnjo gotovostjo razjasniti, koliko je ravnanje prispevalo k nastanku škode (tako Wedam Lukić v: Pravdni postopek, zakon s komentarjem, 2. knjiga, Ljubljana 2010, kom. k 216. členu ZPP, rš. 5 in 6). Ugotavljanje škode po prostem preudarku pa ni prosto v tem smislu, da bi sodišče lahko povsem „čez palec“ in torej arbitrarno ocenjevalo višino škode, „temveč mora sodišče upoštevati dokaze, ki sami zase sicer ne dajo natančnega odgovora, ki pa stvar do določene mere razjasnjujejo“ (glej Wedam-Lukić na navedenem mestu, rš. 5).« Sojenje po prostem preudarku torej ne temelji na ugibanju, kar pomeni, da stranke v sporu niso razbremenjene dolžnosti, da navedejo vsa pravno relevantna dejstva in predložijo potrebne dokaze. V zadevah s področja varstva konkurence je izračun škode dostikrat mogoč le, če so stranke pripravljene razkriti podatke o svojem poslovanju. Dejstvo, ki je v spoznavnem področju (le) ene stranke, je tudi v njenem trditvenem bremenu. To tudi že izhaja iz sodbe Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. III Ips 101/2015, točka 20: »S pomočjo te določbe se oškodovancu v določenih primerih, tudi na področju kršitev pravil konkurenčnega prava, olajša dokazovanje višine škode. Pooblastilo sodišču, da o višini škode odloči po prostem preudarku, ima svojo zrcalno sliko na trditvenem področju; od strank se lahko zahteva konkretizacija navedb, glede katerih pride v poštev določba prvega odstavka 216. člena ZPP, le v omejenem obsegu. Ne glede na to pa morajo stranke v vsakem primeru podati navedbe, ki služijo kot podlaga za oceno škode. Prav tako se od strank lahko zahteva, da svoje navedbe konkretizirajo v obsegu, ki je primeren glede na okoliščine konkretnega primera. Kot pravilno opozarja sodišče druge stopnje (158. - 159. točka obrazložitve sodbe sodišča druge stopnje), morajo obstajati vsaj oporne točke, na temelju katerih je škodo sploh mogoče oceniti. Če manjkajo tudi oporne točke, je o tožbenem zahtevku mogoče odločiti po pravilu o trditvenem in dokaznem bremenu (215. člen ZPP), saj bi v nasprotnem primeru sojenje po prostem preudarku temeljilo le še na ugibanju.«

Pri odmeri izgubljenega dobička morajo sodišča opraviti primerjavo dejanskega položaja oškodovanca s položajem, ki bi ga ta imel v primeru, če oškodovalčevega dejanja ne bi bilo. V ta namen je treba oblikovati hipotetični scenarij (scenarij „nekršitve“). Sodišče pa lahko uporabi različne možnosti za izračun škode v primeru zahtevka za povrnitev škode, ena izmed teh je tudi uporaba podatkov o doseženem dobičku kršitelja. Z namenom olajšanja odmere škode po prostem preudarku, se s prvim odstavkom 62.k člena določi, da lahko sodišče pri odmeri odškodnine po prostem preudarku, ki je urejen v 216. členu ZPP upošteva tudi del dobička oškodovalca, ki je bil pridobljen s kršitvijo. Takšen pristop je kot pravnega tudi že potrdilo Vrhovno sodišče Republike Slovenije v sodbi III IPS 98/2013 v točki 48.

Še posebej je težko dokazovati škodo pri kartelnih kršitvah, zato je Direktiva 2014/104/EU v drugem odstavku 17. člena določila izpodbojno domnevo, da kartelne kršitve povzročajo škodo, pri čemer ima kršitelj pravico, da izpodbija to domnevo. Kljub spremembi sodne prakse se obstoječo zakonodajo zaradi značilne asimetrije informacij v odškodninskih tožbah zaradi kršitev konkurenčnega prava in zaradi pravnega prenosa Direktive 2014/104/EU dopolni tako, da se v drugem odstavku 62.k člena določi izpodbojno domnevo, da kartelne kršitve povzročajo škodo. To izpodbojno domnevo se predlaga le za kartele, predvsem zaradi njihove skrivne narave, ki povečuje asimetrijo informacij in tožnikom pogostokrat otežuje pridobivanje dokazov, potrebnih za dokazovanje obstoja škode. Ta izpodbojna domneva pa ne zajema višine škode, ki jo mora dokazati tožnik.

V skladu s tretjim odstavkom 17. člena Direktive 2014/104/EU se zaradi kompleksnosti ugotavljanja višine škode v tretjem odstavku 62.k člena določi, da lahko sodišče zaprosi Agencijo za mnenje glede določitve višine škode. Če bo Agencija ocenila, da je njena pomoč primerna, bo sodišču v roku 30 dni sporočila svoje mnenje. Sodišče ne bo vezano na mnenje Agencije³⁴. V izogib zavlačevanju postopka se določi, da je Agencija ocenila, da njena pomoč ni primerna, v kolikor mnenja ne sporoči.

S četrtem odstavkom 62.k člena se določi, da ima sodišče možnost, da za mnenje glede določitve višine škode zaprosi tudi organ za varstvo konkurence v drugi državi članici, pri čemer prejeta mnenja ni zavezujoče za sodišče.

S petim odstavkom 62.k člena pa se določi pravna podlaga za posredovanje mnenja Agencije glede določitve višine škode sodišču druge države članice.

Pri ocenjevanju višine odškodnine bosta lahko sodiščem v pomoč tudi Sporočilo Komisije o ocenjevanju škode v odškodninskih tožbah zaradi kršitev člena 101 in 102 PDEU, ki je bil objavljen v Uradnem listu EU,

št. C167/19 z dne 13. junija 2013, in Praktični vodnik za ocenjevanje škode v odškodninskih tožbah zaradi kršitev 101. ali 102. člena PDEU, ki ga pripravlja Evropska komisija. Delovni dokument služb Evropske komisije je objavljen na spletni strani Evropske komisije (http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/quantification_guide_sl.pdf). Cilj tega vodnika bo nuditi pomoč nacionalnim sodiščem in strankam, udeleženim v odškodninskih tožbah, z izboljšano dostopnostjo informacij za ocenjevanje škode, ki jo povzročijo kršitve pravil konkurence EU. Zato naj bi zagotavljal vpogled v različne oblike škode, ki jo običajno povzroči protikonkurenčno ravnanje, in zlasti vsebuje informacije o metodah in tehnikah, ki so na voljo za ovrednotenje take škode.

K novemu 62.I členu:

Razlika v ceni v dobavni verigi

Oškodovanec je lahko razliko v ceni ali njen del prenesel naprej po dobavni verigi, bodisi na svojega kupca bodisi na svojega dobavitelja. Če je zmanjšal svojo navadno škodo, tako da jo je delno ali v celoti prenesel naprej na lastnega kupca (ali dobavitelja), ta nadalje prenesena razlika v ceni ne pomeni več škode. Nadaljnji prenos zvišane cene, ki ga izvede neposredni kupec, lahko povzroči zmanjšanje prodane količine in s tem nižji dobiček. Ta izguba dobička poleg navadne škode, ki ni bila prenesena naprej (pri delnem nadaljnjem prenosu razlike v ceni), ostaja škoda, za katero lahko oškodovanec zahteva nadomestilo.

Temu sledi 12. člen Direktive 2014/104/EU, ki v drugem odstavku določa, da države članice določijo ustrezna postopkovna pravila, s katerimi naj bi zagotovile, da odškodnina za dejansko izgubo na kateri koli stopnji dobavne verige ne presega povečanih stroškov škode, povzročene na tej stopnji škode. Določbe iz poglavja o nadaljnjem prenosu razlike v ceni (to so 12., 13., 14. in 15. člen Direktive 2014/104/EU) ne posegajo v pravico oškodovanca, da zahteva in dobi odškodnino za izgubljeni dobiček zaradi polnega ali delnega nadaljnega prenosa povečanih stroškov (tretji odstavek 12. člena) ter se ustrezno uporabljajo tudi, kadar je kršitev konkurenčnega prava povezana z dobavo kršitelju (četrti odstavek 12. člena).

V skladu s tem prvi odstavek 62.I člena določa, da navadno škodo predstavlja tudi razlika med ceno, ki jo je plačal oškodovanec dobavitelju, in ceno, ki bi jo plačal, če ne bi bilo kršitve. Vendar pa višina odškodnine za navadno škodo na kateri koli stopnji dobavne verige ne sme presegati višine razlike v ceni, ki je bila prenesena na to stopnjo dobavne verige. Opredelitev da razlika v ceni predstavlja navadno škodo je tudi v skladu z 39. uvodno določbo preambule Direktive 2014/104/EU, ki izrecno določa razliko v ceni kot navadno škodo. Ker lahko oškodovanec zmanjša škodo s posameznimi ukrepi (npr. z odpuščanjem delavcev zniža stroške), je določeno, da se pri izračunu navadne škode ne upošteva zmanjšanje škode, ki jo doseže oškodovanec z ukrepi zmanjšanja stroškov.

S predlaganim drugim odstavkom 62.I člena pa se določi, da ima oškodovanec pravico do odškodnine za izgubljeni dobiček, zaradi manjše prodaje oziroma manjših nakupov, ki so posledica celotnega ali delnega prenosa razlike v ceni na naslednjo stopnjo dobavne verige.

Ker lahko na primer kupec del povečane cene, torej razlike v ceni, zaradi kršitev konkurenčnega prava prenese na svojega kupca, 13. člen Direktive 2014/104/EU nalaga državam članicam, naj zagotovijo, da lahko toženec v postopku, povezanem z odškodninsko tožbo, kot ugovor zoper odškodninski zahtevek uveljavlja dejstvo, da je tožnik v celoti ali delno prenesel naprej razliko v ceni, ki je posledica kršitve konkurenčnega prava. Dokazno breme glede nadaljnega prenosa povečanih stroškov nosi toženec, ki lahko zahteva razkritje od tožnika ali tretjih oseb.

Tako imenovani ugovor nadaljnega prenosa je določen v tretjem odstavku 62.I člena, na podlagi katerega lahko toženec ugovarja višini zahtevane odškodnine zaradi tožnikovega prenosa dela ali celotne razlike v ceni na naslednjo stopnjo dobavne verige. Toženec, ki poda ugovor zaradi nadaljnega prenosa, nosi dokazno breme. Toženec pa lahko ne razpolaga z dokazi, s katerimi, bi dokazal utemeljenost ugovora, zato se v četrtem odstavku 62.I člena določi, da lahko toženec za dokazovanje utemeljenosti tega ugovora predlaga oziroma zahteva, da sodišče naloži nasprotni stranki ali tretji osebi, naj razkrije dokaze oziroma podatke. Sodišče pri odločanju o predlogu za razkritje dokazov ali podatkov upošteva določbe o razkritju dokazov oziroma podatkov.

Zaradi kršitev konkurenčnega prava so lahko oškodovani tudi dobavitelji, torej ko se neposredni kupci dobavitelja oziroma dobaviteljev dogovorijo za odkupno ceno (primer nakupnega kartela). V tem primeru

lahko dobavitelju oziroma dobaviteljem nastane škoda zaradi nižje cene, ki mu jo kršitelji plačajo, zato je v petem odstavku 62.1 člena določeno, da se členi glede prenosa razlike v ceni smiselno uporabljajo tudi v primeru, kadar je kršitev konkurenčnega prava povezana z neposredno ali posredno dobavo kršitelju.

K novemu 62.m členu:

Odškodninske tožbe posrednih kupcev

Trgovinska praksa je lahko takšna, da se razlika v ceni prenaša po dobavni verigi naprej, z neposrednega kupca na posrednega kupca oziroma s posrednega kupca na naslednjega posrednega kupca. Potrošnik ali podjetje, na katerega je bila na ta način v celoti ali delno prenesena dejanska izguba, je zaradi tega utrpel škodo, ki je bila povzročena s kršitvijo konkurenčnega prava Unije ali nacionalnega konkurenčnega prava (41. uvodna določba preambule Direktiva 2014/104/EU). Zaradi tega prvi odstavek 14. člena Direktive 2014/104/EU določa, da kadar je v postopku z odškodninsko tožbo obstoj odškodninskega zahtevka ali znesek odškodnine, ki se dodeli, odvisen od tega, ali – oziroma v kakšnem obsegu – so se povečani stroški prenesli naprej na tožnika, države članice ob upoštevanju trgovinske prakse, da se povečanja cene prenašajo po dobavni verigi naprej, zagotovijo, da dokazno breme glede obstoja in obsega takšnega nadaljnega prenosa nosi tožnik, ki lahko zahteva razkritje dokazov od toženca ali tretjih oseb. Zaradi olajšanja dokazovanja posrednega kupca drugi odstavek 14. člena Direktive 2014/104/EU določa domnevo, da je posredni kupec dokazal, da je bila nanj prenesena razlika v ceni, če dokaže, da je toženec kršil konkurenčno pravo, da so bili povečani stroški za neposrednega kupca toženca posledica kršitve konkurenčnega prava in da je kupil blago ali storitve, ki so bile predmet kršitve, oziroma je kupil blago ali storitve, ki izhajajo iz blaga ali storitev, ki so bile predmet kršitve ali pa ga vsebujejo. Ta odstavek se ne uporablja, če lahko toženec sodišču prepričljivo dokaže, da razlika v ceni ni bila ali ni bila v celoti prenesena na posrednega kupca.

V skladu z navedenim se v prvem odstavku 62.m člena predlaga, da je tožnik, ki je posredni kupec, dolžan dokazati obstoj in obseg višine razlike v ceni, ki je bila prenesena nanj. Tožnik lahko predlaga, da sodišče naloži tožencu ali tretji osebi, naj razkrije dokaze oziroma podatke, iz katerih bo izhajal obstoj (torej, da je bila nanj delno ali v celoti prenesena razlika v ceni) oziroma višina prenesene razlike v ceni.

Ker je dokazovanje dobavne verige velikokrat zapleteno in je zaradi tega posrednemu kupcu težko uveljavljati odškodnino, se v drugem odstavku 62.m člena predlaga izpodbojna domneva, da je tožnik dokazal, da je bila razlika v ceni prenesena nanj, če dokaže, da je toženec kršil konkurenčno pravo, da je bila razlika v ceni, prenesena na neposrednega kupca toženca, posledica kršitve konkurenčnega prava in da je kupil blago ali storitev, ki je bila predmet kršitve konkurenčnega prava, oziroma je kupil blago ali storitev, ki izhajajo iz blaga ali storitev, ki je bila predmet kršitve, ali pa vsebuje takšno blago ali storitve. Toženec mora kumulativno dokazati vse tri navedene pogoje.

Tretji odstavek 62.m člena daje tožencu možnost, da ovrže domnevo iz drugega odstavka tega člena, če dokaže, da razlika v ceni ni bila v celoti ali delno prenesena na tožnika.

Ker odškodninsko tožbo lahko vloži vsak, ki je utrpel škodo, se lahko zgodi, da vložijo odškodninske tožbe oškodovanci iz različnih stopenj dobavne verige. Z namenom preprečevanja, da bi odškodninske tožbe tožnikov z različnih stopenj verige vodile do večplastne odgovornosti ali do neobstoja odgovornosti kršitelja konkurenčnega prava (prvi odstavek 15. člena Direktive 2014/104/EU), je v predlogu četrtega odstavka 62.m člena določeno, da sodišče lahko pri oceni, ali je toženec dokazal obstoj nadaljnega prenosa razlike v ceni, ter pri oceni, ali je posredni kupec dokazal, da je bila razlika v ceni prenesena nanj, upošteva tudi odškodninske tožbe, ki so povezane z isto kršitvijo konkurenčnega prava, ki so jo vložili tožniki z drugih stopenj dobavne verige, pravnomočne odškodninske sodbe, ki so povezane z isto kršitvijo konkurenčnega prava, ki so jo vložili tožniki z drugih stopenj dobavne verige, oziroma relevantne javno dostopne informacije, ki izhajajo iz primerov javnopravnega izvajanja konkurenčnega prava.

Četrti odstavek 62.m člena ne posega v pravice in obveznosti sodišča iz 30. člena Uredbe (EU) št. 1215/2012, na podlagi katerega lahko v primeru sorodnih pravnih pred sodišči različnih držav članic vsa sodišča razen tistega, ki je prvo začelo postopek, prekinejo postopek. Če teče pravda pred sodiščem, ki je prvo začelo postopek, na prvi stopnji, se lahko vsa druga sodišča na zahtevo ene od strank izrečejo za nepristojna, če je sodišče, ki je prvo začelo postopek, pristojno za odločanje v zadevnih pravnih in če pravo tega sodišča dovoljuje njihovo združitev. Za namene 30. člena Uredbe (EU) št. 1215/2012 se

upoštevata, da so pravde sorodne, če so tako tesno povezane med seboj, da se zdita njihova skupna obravnava in odločanje o njih smiselni, da bi se s tem izognili nevarnosti nezdržljivih sodnih odločb, ki bi izhajale iz ločenih postopkov.

Glede ocene, kateri del povečanih stroškov se je prenesel naprej, peti odstavek 12. člena Direktive 2014/104/EU določa, da države članice zagotovijo, da so nacionalna sodišča v skladu z nacionalnimi postopki pristojna za ocenitev prenesenega dela.

Peti odstavek 62.m člena zatorej določa, da če se ugotovi prenos razlike v ceni, bodisi v celoti ali le delno, na naslednjo stopnjo dobavne verige, vendar se višina prenesene razlike v ceni ne da ugotoviti ali bi se mogla ugotoviti samo z nesorazmernimi težavami, sodišče po prostem preudarku odloči, kateri del razlike v ceni se je prenesel naprej. V pomoč sodiščem bo Evropska komisija v skladu s 16. členom Direktive 2014/104/EU izdala smernice za nacionalna sodišča o tem, kako oceniti delež povečanih stroškov, ki so bili preneseni naprej na posrednega kupca.

K novemu 62.n členu:

Prekinitev postopka zaradi sporazumnega reševanja sporov

Direktiva 2014/104/EU obravnava tudi učinke sporazumnega reševanja sporov na zastaralne roke za uveljavljanje odškodninske terjatve ter na prekinitev pravnega postopka, zato ker, kot je pojasnjeno v 48. uvodni določbi preambule Direktive 2014/104/EU, bi bilo treba kršitelje in oškodovance spodbuditi k sklenitvi dogovora o povrnitvi škode, povzročene s kršitvijo konkurenčnega prava, in sicer s pomočjo mehanizmov sporazumnega reševanja sporov, kot so zunaj sodne poravnave (tudi tiste, pri katerih lahko sodnik razglasi zavezujočo poravnavo), arbitraža, mediacija ali sprava. Direktiva 2014/104/EU v prvem odstavku 18. člena nalaga državam članicam, naj zagotovijo, da se zastaralni rok glede vložitve odškodninske tožbe pretrga (ang. suspended, torej bi bil pravilen prevod zadrži) za čas postopka sporazumnega reševanja sporov, pri čemer se zadržanje uporabi le za tiste stranke, ki sodelujejo ali so sodelovale oziroma so (bile) zastopane pri sporazumnem reševanju spora (prvi odstavek), kar je že ustrezno urejeno v slovenski zakonodaji. V 365. členu OZ je določeno, da se zastaranje pretrga z vložitvijo tožbe in z vsakim drugim upnikovim dejanjem zoper dolžnika pred sodiščem ali drugim pristojnim organom, da bi se ugotovila, zavarovala ali izterjala terjatev. Drug pristojen organ pa je lahko tudi arbitraža, kar je že bilo potrjeno s sodno prakso. Učinek mediacije na zastaralne in prekluzivne roke pa je urejen v Zakonu o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah (Uradni list RS, št. 56/08), ki v 17. členu določa, da zastaranje zahtevka, ki je predmet mediacije, med trajanjem mediacije ne teče. Če se mediacija konča brez sporazuma o rešitvi spora, se zastaranje nadaljuje od trenutka, ko je postopek končan brez sporazuma o rešitvi spora. Čas, ki je pretekel pred začetkom mediacije, se všeteje v zastaralni rok, ki ga določa zakon. Če je s posebnim predpisom določen rok za vložitev tožbe, se ta rok glede zahtevka, ki je predmet mediacije, ne izteče prej kot 15 dni po koncu mediacije.

Prekinitev postopka pred sodiščem zaradi sporazumnega reševanja sporov je urejena v drugem odstavku 18. člena Direktive 2014/104/EU, na podlagi katere lahko nacionalna sodišča, pri katerih je bila vložena odškodninska tožba, prekinejo pravdne postopke do dveh let, kadar stranke v tem postopku sodelujejo pri sporazumnem reševanju spora glede zahtevka iz te odškodninske tožbe. Ker bi lahko samo določbo razumeli tako, da lahko sodišče prekine pravdni postopek, kadar stranke že sodelujejo pri sporazumnem reševanju spora, je treba za pravilen prenos te določbe upoštevati tudi 50. uvodno določbo preambule Direktive 2014/104/EU, ki pravi, da bi moralo imeti nacionalno sodišče v primeru, ko se stranki po vložitvi odškodninske tožbe pri njem odločita, da bosta predmet te tožbe poizkušali sporazumno rešiti, možnost za čas sporazumnega reševanja spora pretrgati postopek, ki je sicer že v teku.

Veljavna slovenska zakonodaja ureja prekinitev pravnega postopka zaradi izvensodnega reševanja sporov v ZPP in v Zakonu o alternativnem reševanju sodnih sporov (Uradni list RS, št. 97/09 in 40/12 – ZUJF). ZPP v 305.b členu določa, da lahko sodišče na predlog strank, ki soglašajo, da se opravi poskus alternativne rešitve spora, prekine pravdni postopek, vendar ta prekinitev ne sme biti daljša od treh mesecev. To določa tudi 15. člen Zakona o alternativnem reševanju sodnih sporov, na podlagi katerega sodišče ponudi strankam možnost alternativnega reševanja spora v vsaki zadevi, razen kadar sodnik oceni, da v posamezni zadevi to ne bi bilo primerno. Na predlog strank, ki soglašajo, da se opravi poskus alternativne rešitve spora, lahko sodišče kadarkoli prekine sodni postopek za čas, ki ne sme biti daljši od treh mesecev, in stranke napoti v postopek alternativnega reševanja spora. Zakon o alternativnem

reševanju sodnih sporov dopušča, da stranke izberejo program, ki ga sodišča izvajajo na podlagi tega zakona, ali pa katerikoli drug program oziroma postopek.³⁵

Zaradi zagotovitve pravilnega prenosa Direktive 2014/104/EU v naš pravni sistem je treba določiti izjemo glede veljavne slovenske zakonodaje glede določitve najdaljšega dovoljenega časa za prekinitve pravnega postopka zaradi sporazumnega reševanja spora. Zato se v 62.n členu predlaga, da lahko sodišče na predlog strank, ki sodelujejo v postopku sporazumnega reševanja spora, povezanega z zahtevkom iz odškodninske tožbe, prekine ta postopek za največ dve leti.

K novemu 62.o členu:

Učinek poravnave na druge odškodninske tožbe

S tem členom se prenaša 19. člen Direktive 2014/104/EU, ki ureja učinek poravnave na druge odškodninske tožbe. Ta določba se nanaša na situacije, ko se en ali več solidarnih dolžnikov, vendar ne vsi, odločijo, da bodo sklenili poravnavo z enim ali več oškodovanci. Solidarni dolžnik, ki plača odškodnino v okviru poravnave, namreč ne sme biti v slabšem položaju v razmerju do drugih solidarnih dolžnikov kot bi bil, če poravnave ne bi sklenil. To pa bi se lahko zgodilo, kadar je kršitelj, ki sklene poravnavo, tudi po tej sklenitvi še naprej solidarno odgovoren za celotno škodo, povzročeno s kršitvijo. Namen te določbe je, da poravnava, ki so jo je sklenili oškodovanec in samo nekaterimi solidarni dolžniki, nima pozitivnega ali negativnega učinka na solidarne dolžnike, ki se niso poravnali. Kljub temu je treba zagotoviti, da imajo oškodovanci pravico do popolne odškodnine.

V slovenskem pravnem redu so solidarne obveznosti urejene v OZ, ki v 395. členu določa, da vsak dolžnik solidarne obveznosti odgovarja upniku za celo obveznost in lahko upnik zahteva njeno izpolnitev od kogar hoče, vse dotlej, dokler ni popolnoma izpolnjena; vendar pa obveznost preneha, ko jo en dolžnik izpolni, in so vsi dolžniki prosti. Učinek poravnave nasproti drugim dolžnikom pa je urejena v 399. členu OZ, ki določa da poravnava, ki jo je sklenil eden izmed solidarnih dolžnikov z upnikom, nima učinka nasproti drugim dolžnikom, vendar jo imajo ti pravico sprejeti, če ni omejena na dolžnika, s katerim je bila sklenjena. Upošteva se navedeno bi solidarni dolžnik, čeprav je sklenil poravnavo z oškodovancem, še naprej solidarno odgovarjal za izpolnitev preostale obveznosti, kar pa ni skladno z zahtevami Direktive 2014/104/EU, zato se v 62.o členu določi izjema od pravil OZ.

V skladu s prvim odstavkom 62.o člena lahko oškodovanec, ki je sklenil poravnavo le z nekaterimi solidarnimi dolžniki, zahteva od solidarnih dolžnikov, s katerimi ni sklenil poravnave, le povračilo škode, ki ustreza utrpeli škodi, zmanjšani za delež, ki bi ga moral plačati solidarni dolžnik, s katerim je sklenil poravnavo. Odškodninski zahtevek se torej zmanjša za celoten znesek, ki bi ga moral plačati solidarni dolžnik, s katerim je oškodovanec sklenil poravnavo, glede na njegov delež odgovornosti. S to določbo se želi zagotoviti, da sklenjena poravnava nima učinka na solidarne dolžnike, ki ni sklenil poravnave.

Da sklenitev poravnave ne bi poslabšala položaja solidarne dolžnika, se z drugim odstavkom 62.o člena določi, da lahko oškodovanec, ki je sklenil poravnavo z nekaterimi solidarnimi dolžniki, izterja preostali odškodninski zahtevek le od tistih solidarnih dolžnikov, s katerimi ni sklenil poravnave, ter da solidarni dolžnik, ki ni sklenil poravnave, ne sme zahtevati prispevka od solidarne dolžnika, ki je sklenil poravnavo. Če bi moral solidarni dolžnik, ki je sklenil poravnavo, prispevati k plačilu preostalega zneska, bi bil ta solidarni dolžnik v slabšem položaju v razmerju do tistih solidarnih dolžnikov, ki niso sklenili poravnave.

Ker lahko oškodovanec, ki je sklenil poravnavo, v skladu z drugim odstavkom tega člena izterja preostanek odškodnine le od solidarnih dolžnikov, ki niso sklenili poravnave, bi bil lahko oškodovanec, če ti solidarni dolžniki ne bi mogli plačati odškodnine (npr. v primeru stečaja), prikrajšan. Zato se s tretjim odstavkom 62.o člena določi izjema od drugega odstavka tega člena, v skladu s katero bo solidarni dolžnik, ki je sklenil poravnavo, dolžan plačati preostali del odškodnine oškodovancu, s katerim je sklenil poravnavo, če ta ni mogel izterjati preostale odškodnine od solidarnih dolžnikov, s katerimi ni sklenil poravnave. Torej se bo ta izjema uveljavljala v primeru, kadar bo edina možnost oškodovanca, ki je sklenil poravnavo z nekaterimi solidarnimi dolžniki, da pridobi odškodnino za preostali znesek odškodninskega zahtevka. Zaradi pogodbene svobode pa se dopušča možnost, da se solidarni dolžnik in oškodovanec v poravnavi dogovorita drugače.

Ker lahko več kršiteljev s kršitvijo konkurenčnega prava povzroči škodo več oškodovancem, obstaja možnost, da ne bodo vsi solidarni dolžniki sklenili poravnave z vsemi oškodovanci. Zato se v izogib poznejšim nejasnostim v četrtem odstavku 62.o člena določi, da lahko oškodovanec, ki ni sklenil poravnave, zahteva odškodnino zaradi iste kršitve konkurenčnega prava od katerega koli solidarnega dolžnika, pri čemer je treba upoštevati posebna pravila glede solidarne odgovornosti.

Ker pa lahko sklenjene poravnave vplivajo tudi na notranje razmerje med solidarnimi dolžniki, se v petem odstavku 62.o člena določi, da sodišče pri določitvi višine regresnega zahtevka upošteva tudi odškodnino, ki jo je plačal solidarni dolžnik na podlagi predhodno sklenjene poravnave z drugimi oškodovanci. S tem se uredi notranje razmerje med solidarnim dolžnikom, ki je sklenil poravnavo le z nekaterimi oškodovanci, ter med solidarnimi dolžniki, ki niso sklenili poravnave.

K 9. členu:

Predlagana (9. člen ZPOmK-1G) in tudi veljavna določba 63. člena ZPOmK-1 se uporablja tako v zasebnopravnih postopkih uveljavljanja kršitev konkurenčnega prava kot tudi v javnopravnih postopkih uveljavljanja kršitev konkurenčnega prava. Zato je treba določbo 63. člena umestiti v drug del zakona, kjer se oblikuje nov samostojni alVa. del, z naslovom »Sodelovanje med sodišči in organi za varstvo konkurence«.

K 10. členu:

ZPOmK-1 je že v četrtem odstavku 62. in v 63. členu vzpostavil sistem sodelovanja med sodišči, Evropsko komisijo in Agencijo. V navedenih določbah je določena obveznost sodišča, da mora obvestiti:

- Agencijo in Evropsko komisijo o vseh odškodninskih tožbah, ki so vložene zaradi kršitev 101. ali 102. člena PDEU ali 6. ali 9. člena ZPOmK-1; in
- Agencijo o vsakem postopku pred sodišči, ki je povezan z uporabo 101. ali 102. člena PDEU.

Če Evropska komisija ali Agencija v skladu s tretjim odstavkom 15. člena Uredbe 1/2003/ES podata sodišču pisno stališče do vprašanj uporabe 101. ali 102. člena PDEU, mora sodišče kopijo pisnega stališča poslati strankam postopka in tudi Agenciji, če stališče poda Evropska komisija. Ta in Agencija lahko pisno stališče iz drugega in tretjega odstavka 63. člena ZPOmK-1 podata do izdaje odločbe. Pisno stališče ni zavezujoče. Tudi sodišče lahko zaprosi Evropsko komisijo za mnenje v skladu s prvim odstavkom 15. člena Uredbe 1/2003/ES, o čemer mora obvestiti stranke ter po prejemu mnenja Evropske komisije poslati njegovo kopijo Agenciji in strankam postopka. Mnenje ni zavezujoče. Kopijo končne odločbe o uporabi 101. ali 102. člena PDEU sodišče pošlje tako Agenciji kot Evropski komisiji.

Veljavni ZPOmK-1 je določal obveznost obveščanja sodišča o postopku, ki je povezan z uporabo 101. ali 102. člena PDEU, tj. evropskega konkurenčnega prava, ne pa o postopku, ki je povezan z uporabo 6. ali 9. člena ZPOmK-1. Razširitev obveznosti obveščanja o začelih postopkih je smiselna, da se zagotovi širok sistem sodelovanja že v začetnih stopnjah postopka uporabe določb o prepovedi omejevanja konkurence, zlasti če bi se Agencija ob kršitvi konkurenčnega prava odločila za posredovanje *amicus curiae* v smislu 15. člena Uredbe 1/2003/ES. Predlog določbe prvega odstavka 63. člena določa obveznost sodišča, da mora obvestiti Agencijo o vsakem postopku pred sodišči, ki je povezan z uporabo 6. ali 9. člena ZPOmK-1 ali 101. ali 102. člena PDEU. V skladu z drugim odstavkom 63. člena sodišče pošlje Agenciji kopijo odločbe o uporabi 6. ali 9. člena tega zakona ali 101. ali 102. člena PDEU hkrati z vročitvijo strankam.

Predlog določbe tretjega odstavka 63. člena razširja okvir posredovanja *amicus curiae* Agencije, in sicer lahko sodišče zaprosi Agencijo, da ji ta posreduje pisno mnenje tudi glede uporabe 6. ali 9. člena ZPOmK-1. Agencija lahko z dovoljenjem sodišča poda svoje mnenje tudi ustno na obravnavi. Posredovanje *amicus curiae* Evropske komisije in organov za varstvo konkurence je urejeno v določbi 15. člena Uredbe 1/2003/ES.

Četrti odstavek 63. člena ZPOmK-1 spreminja dozdajšnji drugi odstavek 63. člena tako, da se v skladu z določbo tretjega odstavka 15. člena Uredbe 1/2003/ES pravilno določi, da sme Evropska komisija podati mnenje, »zaradi zagotavljanja skladne uporabe«.³⁶

Peti odstavek 63. člena ZPOmK-1 spreminja tretji odstavek 63. člena tako, da se Agencijo pooblasti tudi

za podajanje mnenj glede vprašanj uporabe 6. ali 9. člena ZPOmK-1.

Predlog določbe šestega odstavka 63. člena določa, da če sodišče zaprosi Evropsko komisijo za mnenje v skladu s prvim odstavkom 15. člena Uredbe 1/2003/ES, o tem obvesti stranke ter po prejemu mnenja Evropske komisije pošlje kopijo mnenja Agenciji in strankam postopka.

Določba sedmega odstavka 63. člena določa, da lahko Agencija ali Evropska komisija pisno mnenje iz četrtega do šestega odstavka tega člena ter drugega odstavka 62.č člena poda kadar koli do izdaje odločbe.

K 11. členu:

Zaradi opredelitve pojma kartel v 3. členu ZPOmK-1 se ustrezno spremeni napovedni stavek prvega odstavka 76. člena ZPOmK-1.

K 12. členu:

Agencija bo predložila letno poročilo in zaključni račun skladno s predlagano spremembo šele v letu 2018, ko bo poročala o svojem delu za leto 2017.

K 13. členu:

Ta člen določa uporabo določb, ki se nanašajo na odškodninske zahteve zaradi kršitev konkurenčnega prava in jih je potrebno posebej urediti zaradi zagotovitve pravnega prenosa Direktive 2014/104/EU. Prvi odstavek 22. člena Direktive 2014/104/EU namreč nalaga državam članicam, da zagotovijo, da se nacionalni ukrepi, sprejeti na podlagi 21. člena Direktive 2014/104/EU za usklajitev z »materialnopravnimi določbami«³⁷ te direktive, ne uporabljajo retroaktivno. Drugi odstavek pa določa, da države članice zagotovijo, da se vsi nacionalni ukrepi, sprejeti na podlagi 21. člena Direktive 2014/104/EU, ki niso ukrepi iz prvega odstavka, ne uporabljajo za odškodninske tožbe, ki so bile predložene nacionalnih sodiščem pred 24. decembrom 2014.

Ob upoštevanju vseh značilnosti dejansko šibkejšega položaja oškodovanca kot potencialnega tožnika, ter dejstva, da so relevantni dokazi in podatki zunaj njegove zaznavne sfere, ter zaradi zagotovitve pravilne implementacije Direktive 2014/104/EU, ki določa, da se določbe, ki urejajo razkritje dokazov uporabljajo za odškodninske postopke, ki so se začeli po 26. decembru 2014, se predlaga, da se določbe 62.a, 62.c, 62.č, 62.d, 62.e, 62.f členov ter četrta odstavek 62.l člena predloga zakona, ki obravnavajo razkritje dokazov in posledice razkritja dokazov, uporabljajo za postopke, ki so se začeli že pred uveljavitvijo tega zakona. Taka razlaga je bila podana tudi na delovni skupini Sveta EU, kjer je bilo oblikovano besedilo Direktive 2014/104/EU. Predlagana ureditev je potrebna tudi zaradi pravne varnosti upoštevajoč, da se v primeru nepravilne implementacije Direktive 2014/104/EU njene določbe uporabljajo neposredno, zaradi česar bi lahko nastali spori glede začetka uporabe navedenih določb predloga zakona.

Predlagana ureditev je ustavnopravno dopustna, ker je uporaba določb omejena na datum začetka veljavnosti Direktive 2014/104/EU. Posameznik in podjetja pa so glede na začetek veljavnosti Direktive 2014/104/EU že morali pričakovati novo pravno ureditev, ki določa drugačna pravna pravila glede razkritja dokazov oziroma podatkov. Zaradi omejene retroaktivne uporabe pravnih pravil o razkritju dokazov oziroma podatkov bo oškodovanec lahko pridobil dokaze in podatke, ki jih potrebuje za utemeljitev odškodninskega zahtevka, katerega temelj je nastal še pred uveljavitvijo tega predloga zakona. Vendar pa oškodovalcu zaradi tega in posledičnega neuspeha v odškodninskem postopku, v katerem mu bo sodišče naložilo plačilo odškodnine oškodovancu, ne bo nastala škoda, ki bi jo bilo treba zaščititi, saj že veljavni predpisi določajo, da kdor drugemu povzroči škodo, jo je dolžan povrniti. Ker je po predlogu zakona dokaze dolžna razkriti tudi oseba, ki ni povzročila škode, predlog zakona določa ustrezna jamstva (pogoji za razkritje, test sorazmernosti, ukrepi za varstvo zaupnih podatkov, dolžnost povrnitve stroškov razkritja dokazov), ki preprečujejo neupravičeno in preobsežno razkritje dokazov oziroma nastanek škode tretji osebi.

Treba je upoštevati tudi razloge v prid javne koristi, ki v posameznem primeru tehtanja ustavnopravno varovanih dobrin prevladajo nad načelom zaupanja v pravo in zato lahko upravičijo retroaktivno veljavo

zakona.

Pravica do razkritja dokazov oziroma podatkov je neposredno povezana z zagotavljanjem pravice do sodnega varstva, saj oškodovanec zaradi nedostopnosti podatkov ne bo mogel ustrezno utemeljiti in dokazati tožbenih trditev v odškodninskih sporih. To krni učinkovitost njegovega odškodninskega varstva. Velja pa poudariti, da je pravica do odškodnine temeljna pravica prava EU, ki krepi javnopravno politiko varstva konkurence, kot je to že večkrat poudarilo sodišče EU, ker odvrča podjetja od sklepanja tajnih sporazumov ali drugih kršitev konkurenčnega prava.³⁸ Pravovarstvene možnosti tožnika pa so lahko učinkovite le ob možnosti polnega vpogleda v dokumente in podatke, ki so potrebni za uveljavitev odškodninskega zahtevka in z njimi razpolaga bodisi oškodovalec bodisi tretja oseba. Zato se s predlaganimi ukrepi odpravlja obstoječe neravnotežje pri uveljavljanju zahtevkov za povrnitev škode zaradi kršitev konkurenčnega prava. Zaradi navedenih razlogov predlagatelj meni, da pravica do učinkovitega sodnega varstva pretehta nad pravico do varstva poslovnih skrivnosti, katere namen je varovanje konkurenčne prednosti podjetij.

K 14. členu:

Ta člen ureja začetek veljavnosti tega zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

1. člen (vsebina zakona)

(1) Ta zakon ureja omejevalna ravnanja, koncentracije podjetij, nelojalno konkurenco, oblastna omejevanja konkurence in ukrepe za preprečitev omejevalnih ravnanj in koncentracij, ki bistveno omejujejo učinkovito konkurenco, kadar povzročijo ali lahko povzročijo učinke na ozemlju Republike Slovenije.

(2) Ta zakon določa organ, pristojen za varstvo konkurence, njegove pristojnosti in postopke pred njim.

2. člen (izvajanje uredb Evropske skupnosti)

Ta zakon ureja postopek in pristojnost za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe (UL L št. 1 z dne 4. 1. 2003, str. 1, v nadaljnjem besedilu: Uredba 1/2003/ES) in Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (UL L št. 24 z dne 29. 1. 2004, str. 1, v nadaljnjem besedilu: Uredba 139/2004/ES).

3. člen (pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. »podjetje« je subjekt, ki opravlja gospodarsko dejavnost, ne glede na njegovo pravnoorganizacijsko obliko in lastninsko pripadnost. Podjetje je tudi podjetniško združenje, ki neposredno ne opravlja gospodarske dejavnosti, vendar vpliva ali bi lahko vplivalo na ravnanje podjetij iz prvega stavka te točke na trgu;
2. »gospodarska dejavnost« je vsaka dejavnost, ki se opravlja proti plačilu na trgu;
3. »gospodujoče podjetje« je podjetje, ki ima neposredno ali posredno:
 - več kot polovico kapitalskih ali poslovnih deležev v drugem podjetju;
 - večino glasovalnih pravic v drugem podjetju;
 - pravico imenovati ali odpoklicati večino članov poslovodstva ali nadzornega sveta drugega podjetja ali
 - pravico voditi posle drugega podjetja na podlagi podjetniške pogodbe ali drugega pravnega posla;
4. »odvisno podjetje« je podjetje, v katerem ima drugo podjetje pravice ali vpliv iz prejšnje točke;
5. »podjetja v skupini« so podjetja, ki so:
 - v sporazumu ali koncentraciji udeležena podjetja;
 - njihova odvisna podjetja;
 - njihova gospodujoča podjetja;
 - odvisna podjetja podjetij iz prejšnje alineje in
 - podjetja, v katerih ima eno ali več podjetij iz prejšnjih alinej skupaj ali skupaj z enim ali več drugimi podjetji pravice ali vpliv iz tretje točke tega člena;
6. »upoštevni trg« je trg, ki ga določata upoštevni proizvodni/storitveni trg in upoštevni geografski trg;
7. »upoštevni proizvodni/storitveni trg« je trg, ki praviloma vključuje vse tiste proizvode ali storitve, ki jih potrošnik ali uporabnik šteje za zamenljive ali nadomestljive glede na njihove lastnosti, ceno ali namen uporabe;
8. »upoštevni geografski trg« je trg, ki praviloma vključuje območje, na katerem si konkurenti na upoštevnem proizvodnem/storitvenem trgu medsebojno konkurirajo pri prodaji ali nakupu proizvodov ali storitev, na katerem so pogoji konkurence dovolj homogeni in ki ga je mogoče razlikovati od sosednjih območij, ker so pogoji konkurence na njih občutno drugačni;
9. »v koncentraciji udeležena podjetja« so podjetja, ki se združujejo, podjetja, ki pridobijo kontrolo nad

drugim podjetjem, prevzeta podjetja in podjetja, ki ustanovljajo skupno podjetje;

10. »letni promet« so čisti prihodki od prodaje, ki jih je podjetje ustvarilo v poslovnem letu s prodajo proizvodov in opravljanjem storitev iz rednega delovanja;

11. »letni promet v koncentraciji udeleženih podjetij skupaj z drugimi podjetji v skupini« je letni promet, ki so ga ustvarila v koncentraciji udeležena podjetja skupaj z drugimi podjetji v skupini ter ne obsega čistih prihodkov od prodaje proizvodov in opravljanja storitev med podjetji v skupini. Kadar koncentracija nastane s pridobitvijo kontrole nad delom enega ali več podjetij, ne glede na to, ali imajo ti deli lastnost pravne osebe ali ne, se pri prodajalcu ali prodajalcih upošteva letni promet, ki se nanaša na dele, ki so predmet koncentracije. Dve ali več transakcij v smislu prejšnjega stavka, ki jih v obdobju dveh let opravijo iste osebe ali podjetja, štejejo kot ena koncentracija, ki nastane na dan zadnje transakcije. Če imajo podjetja v skupini skupno ali skupaj s tretjimi podjetji pravice iz tretje točke tega člena, se letni promet skupnega podjetja enakomerno porazdeli med njimi;

12. »letni promet na trgu Republike Slovenije« so čisti prihodki od prodaje proizvodov in opravljanja storitev na območju Republike Slovenije;

13. »letni promet kreditnih in finančnih institucij« so finančni prihodki iz deležev, finančni prihodki iz danih posojil in finančni prihodki iz poslovnih terjatev. Pojma »kreditna institucija« in »finančna institucija«, uporabljena v tem zakonu, imata pomen, kakor v zakonu, ki ureja bančništvo;

14. »letni promet zavarovalnic« je znesek kosmatih obračunanih zavarovalnih premij, ki obsega vse prihodke in terjatve iz zavarovalnih pogodb, vključno z izplačanimi premijami pozavarovanja, zmanjšan za davke ali prispevke, povezanimi z zavarovalnimi premijami;

15. »podatki« so vsi podatki, vključno z zaupnimi podatki, ne glede na nosilec, na katerem so zapisani oziroma shranjeni;

16. »zaupni podatki« so poslovne skrivnosti, poslovna korespondenca, ki se nanaša na gospodarsko dejavnost podjetja, osebni podatki in vsi drugi podatki, za katere so s tem zakonom ali drugimi predpisi določeni posebni režimi njihovega varstva in posebni pogoji za dostop do njih. Za zaupne podatke ne štejejo podatki, ki so javno dostopni;

17. »poslovna skrivnost« so podatki, katerih razkritje bi pomenilo nastanek občutne škode in so znani omejenemu krogu oseb;

18. »skupinske izjeme« so skupine sporazumov, ki ustrezajo pogojem iz tretjega odstavka 6. člena tega zakona ali tretjega odstavka 101. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije;

19. »omejevalna ravnanja« so omejevalni sporazumi in zlorabe prevladujočega položaja.

5. člen

(Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence)

(1) Za izvajanje nalog in pristojnosti po tem zakonu Republika Slovenija ustanovi Javno agencijo Republike Slovenije za varstvo konkurence (v nadaljnjem besedilu: agencija). Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) uresničuje ustanoviteljske pravice in obveznosti.

(2) Glede vprašanj organizacije in delovanja agencije, ki s tem zakonom niso urejena, se uporablja zakon, ki ureja javne agencije.

(3) Agencija je pravna oseba javnega prava s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, ki jih določata ta zakon in zakon, ki ureja javne agencije.

(4) Agencija je pri izvajanju svojih nalog in pristojnosti neodvisna in samostojna. Agencija in člani njenih organov pri vodenju postopkov in odločanju o posamičnih zadevah skladno s pristojnostmi iz tega ali drugega predpisa niso vezani na usmeritve in navodila državnih ali drugih organov. Usmeritve za delo agencije lahko daje agenciji samo vlada ali Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državni zbor). Usmeritve so splošne in ne smejo posegati v vodenje postopkov oziroma odločanje o posamičnih zadevah.

(5) Agencija glede na razpoložljiva sredstva znotraj finančnega načrta tekočega leta sama določi število

zaposlenih.

(6) Agencija ima poslovnik in druge splošne akte, ki določajo njeno podrobnejšo notranjo organizacijo in poslovanje.

(7) Agencija o svojem delu enkrat letno poroča vladi in državnemu zboru. Poročilo za preteklo leto mora agencija predložiti do 30. junija tekočega leta.

b13.a člen
(program dela, finančni načrt in zaključni račun)

(1) K programu dela in finančnemu načrtu agencije za prihodnje leto daje soglasje vlada.

(2) Če vlada do 15. decembra ne da soglasja k finančnemu načrtu, se do izdaje soglasja uporablja finančni načrt za preteklo leto.

(3) Zaključni račun agencije pregleda pooblaščen revizor. K zaključnemu računu z revizorjevim poročilom daje soglasje vlada.

VI. DEL
POSTOPEK PRED SODIŠČI

62. člen
(odškodnina)

(1) Kdor namenoma ali iz malomarnosti krši določbe 6. ali 9. člena tega zakona ali 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, je odgovoren za škodo, ki nastane zaradi kršitve.

(2) Če je bila škoda povzročena s kršitvijo določb 6. ali 9. člena tega zakona ali 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, je sodišče vezano na pravnomočno odločbo o ugotovitvi obstoja kršitve agencije in Evropske komisije. Ta obveznost ne posega v pravice in obveznosti na podlagi 234. člena Pogodbe o Evropski skupnosti.

(3) Zastaranje za uveljavljanje odškodninskega zahtevka po prvem odstavku tega člena ne teče v času od začetka postopka pred agencijo ali Evropsko komisijo do dneva, ko je ta postopek pravnomočno končan.

(4) Sodišče mora nemudoma obvestiti agencijo o vsaki tožbi, s katero se zahteva odškodnina zaradi kršitev določb 6. ali 9. člena tega zakona ali 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije.

63. člen
(sodelovanje med sodišči, Evropsko komisijo in agencijo)

(1) O vsakem postopku pred sodišči, ki je povezan z uporabo 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, mora sodišče nemudoma obvestiti agencijo.

(2) Kadar poda Evropska komisija v skladu s tretjim odstavkom 15. člena Uredbe 1/2003/ES pisno stališče do vprašanj uporabe 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, mora sodišče kopijo pisnega stališča nemudoma poslati agenciji in strankam postopka.

(3) Kadar poda agencija v skladu s tretjim odstavkom 15. člena Uredbe 1/2003/ES pisno stališče do vprašanj uporabe 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, mora sodišče kopijo pisnega stališča nemudoma poslati strankam postopka.

(4) Evropska komisija in agencija lahko pisno stališče iz drugega in tretjega odstavka tega člena podata kadar koli do izdaje odločbe. Pisno stališče ni zavezujoče.

(5) Če sodišče zaprosi Evropsko komisijo za mnenje v skladu s prvim odstavkom 15. člena Uredbe 1/2003/ES, mora o tem obvestiti stranke ter po prejemu mnenja Evropske komisije poslati kopijo mnenja agenciji in strankam postopka. Mnenje ni zavezujoče.

(6) Sodišče mora agenciji in Evropski komisiji poslati kopijo vsake odločbe o uporabi 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije hkrati z vročitvijo strankam.

(7) Komunikacija med sodišči in Evropsko komisijo lahko poteka neposredno ali prek agencije.

76. člen (odpustitev in znižanje globe)

(1) Storilcu, ki je udeležen pri sporazumih ali usklajenih ravnanjih med dvema ali več konkurenti, katerih cilj je preprečevati, ovirati ali izkrivljati konkurenco na ozemlju Republike Slovenije z ravnanji, kot so zlasti določanje nakupnih ali prodajnih cen ali drugih poslovnih pogojev, omejitev proizvodnje ali prodaje, razdelitev trga (v nadaljnjem besedilu: kartel), se globa lahko odpusti, če izpolni vse naslednje pogoje:

- v celoti in popolnoma razkrije svojo udeležbo v domnevnem kartelu;
- kot prvi predloži dokaze, ki po mnenju agencije omogočijo preiskavo v zvezi z domnevnim kartelom ali ugotovitev kršitve 6. člena tega zakona ali 101. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije v zvezi z domnevnim kartelom;
- sodeluje z agencijo med celotnim postopkom;
- preneha s svojo udeležbo v domnevnem kartelu takoj po začetku sodelovanja z agencijo v zvezi z odpustitvijo globe, razen če bi bilo po mnenju agencije to v nasprotju z interesi preiskave, in
- če storilec ni prisilil drugih k udeležbi v domnevnem kartelu niti jih ni prisilil k temu, da so v njem udeleženi še naprej.

(2) Storilcu, ki ne izpolni vseh pogojev iz prejšnjega odstavka in se mu globa ne odpusti, se globa lahko zniža, če izpolni vse naslednje pogoje:

- agenciji predloži dokaze o svoji udeležbi v domnevnem kartelu, ki predstavljajo znatno dodano vrednost glede na dokaze, ki jih agencija že ima;
- sodeluje z agencijo med celotnim postopkom in
- preneha s svojo udeležbo v domnevnem kartelu takoj po začetku sodelovanja z agencijo v zvezi z odpustitvijo ali znižanjem globe, razen če bi bilo po mnenju agencije to v nasprotju z interesi preiskave.

(3) Storilcu, ki izpolni vse pogoje iz prejšnjega odstavka in kot prvi predloži dokaze iz prve alineje drugega odstavka tega člena, se globa lahko zniža za 30 do 50 odstotkov. Storilcu, ki izpolni vse pogoje iz drugega odstavka tega člena, in kot drugi predloži dokaze iz prve alineje drugega odstavka tega člena, se globa lahko zniža za 20 do 30 odstotkov. Drugim storilcem, ki izpolnijo vse pogoje iz drugega odstavka tega člena, in predložijo dokaze iz prve alineje drugega odstavka tega člena, se globa lahko zniža za največ 20 odstotkov.

(4) Globa, ki je predpisana v razponu, se ne more znižati pod mejo, ki je predpisana s tem zakonom.

(5) Postopek odpustitve in znižanja globe iz prejšnjih odstavkov predpiše vlada z uredbo.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, da skladno s 142. členom Poslovnika državnega zbora (Uradni list Republike Slovenije, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo,

105/10 in 80/13) obravnava predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona) po skrajšanem postopku, in sicer zato, ker gre v pretežnem delu za uskladitev s pravom Evropske unije. Ta predlog zakona ureja prenos Direktive 2014/104/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2016 o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe po nacionalnem pravu za kršitve določb konkurenčnega prava držav članic in Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/104/EU) v naš pravni sistem, ki ga mora država članica v skladu s prvim odstavkom 21. člena Direktive 2014/104/EU prenesti v nacionalni pravni red do 27. decembra 2016. Poleg določb, ki se nanašajo na prenos Direktive 2014/104/EU, se predlaga črtanje dveh določb Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (Uradni list RS, št. 36/08, 40/09, 26/11, 87/11, 57/12, 39/13 – odl. US, 63/13 – ZS-K, 33/14 in 76/15; v nadaljnjem besedilu: ZPOmK-1) zaradi uskladitve poročanja Javne agencije Republike Slovenije za varstvo konkurence o njenem delu z veljavno zakonodajo.

VI. PRILOGE

- 7 osnutki podzakonskih predpisov, katerih izdajo določa predlog zakona
- 8 analize, študije
- 9 vprašalniki
- 10 ankete
- 11 pobude in predlogi, ki so neposredno vplivali na odločitev za predlog zakona
- 12 drugo